

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

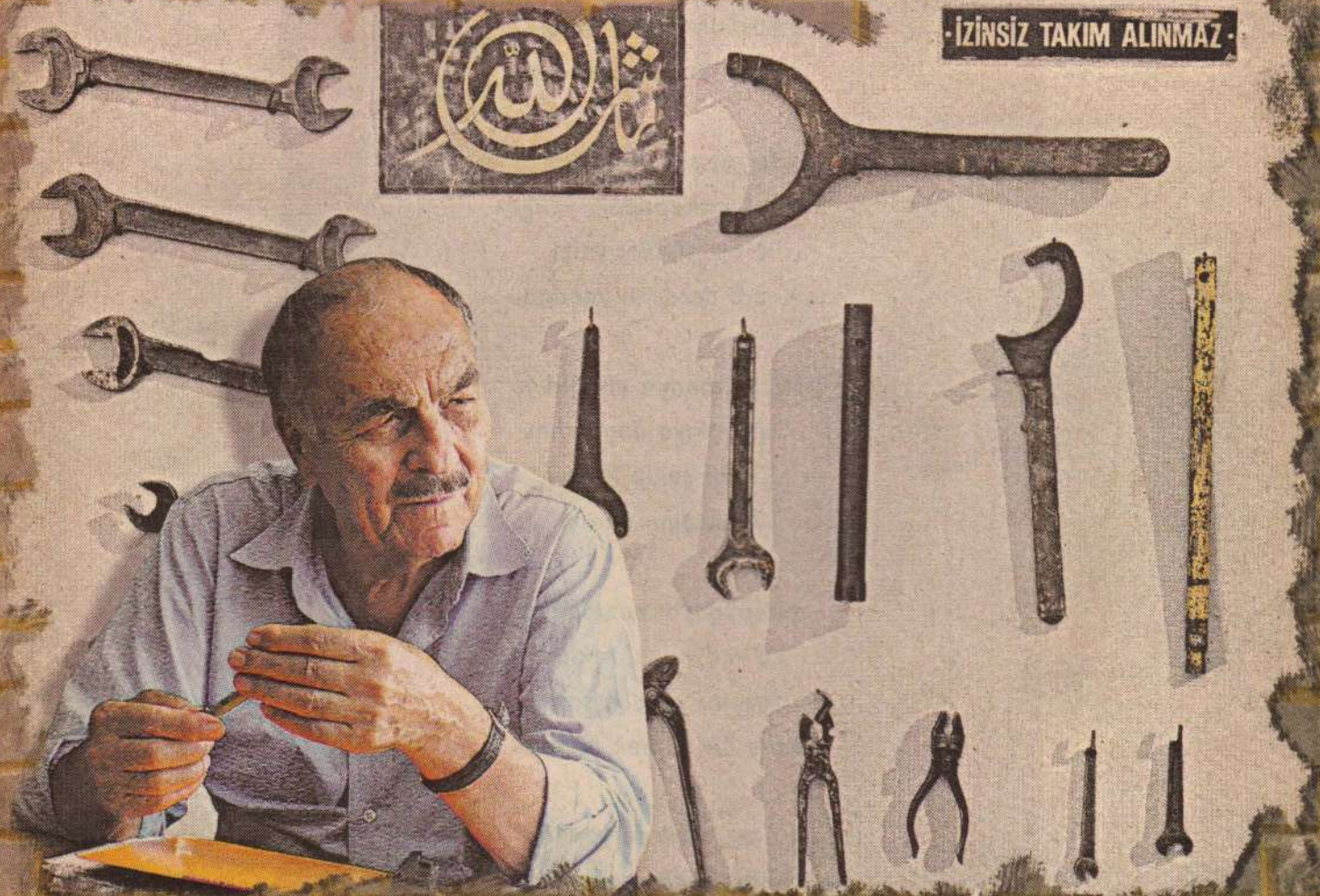
Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

hayvan

-İZİNSİZ TAKIM ALINMAZ-



şiiirdir ne yapsa yeridir
KAHROLSUN REKABET
YAŞASIN DAYANIŞMA

SREBRENICA

DEFOL
BUSH
ÖLENE KADAR
ÖLÜMSÜZÜZ

AŞKIN HARBİSİ TUTSAK ETMEZ



Hâlîme Tercümandım

Sözümönâ insandım
Hamsiydim buğulandım
Koynumdaki hatunu
Havva anamız sandım

Beyazıt Kulesi'ydım
Hem Kumkapı'daki yangın
Arap itfaiyeciyen
Kendi derdime yandım

Pir Sultandım abdaldım
Düz rakıya dadandım
Çekip çekip kafayı
Anacığımı andım

Banazdaydı bazlamam
Ve radyodaki reklam
Yaşamı yandaş sayıp
Bana bir ekmek bandım

Arşa vardı feryadım
Firazda kör kadıydım
Kararsızlıktan cayıp
Katlime karar aldım

Gül benizli isyanım
Eksi çıktıkça kanım
Arta durdu bicanım
Ben ölsem ölsem bile

Dipdiri o sol yanım

CAN YÜCEL





Bush'la birlikte Irak'ı yakıp yıkan Sir Anthony Blair'in başkenti vuruldu. Hiçbir suç cezasız kalmıyor (mu?). Şiddet esas olarak kimin silahı? Saldırganla mazlumun şiddetini nasıl tefrik edeceğiz?



Kahrolsun rekabet yaşasın dayanışma



RAGIP DURAN

.....

- Anne bu çocuk bana vurdu, uff oldu!

- Sen yine de ona vurmasaydın ama...

Diyalogu ile başlamıştır herhalde bir sürü kavg, karpışma.

Daha ileri yaşlarda bir kez daha karşılaşırız benzeri muhabbetlerle:

- Ama komiser bey önce o bana küfür etti!

- O da bana el-kol işareti yapıyordu...

Tarih boyunca, Habil'le Kabil arasında başlayan bugün de başka bir düzeyde başka aktörlerle süren ve bir ihtimal **ABD ile El-Kaide** arasında devam eden şiddetli çatışmada hep 'Kim önce başlattı?' ardından da 'Kim haklı' tartışması gündeme gelir.

İnsanoğlu garip bir yaratık. Hafızası çoğu zaman seçici. Bir İbnü karakteristiğidir bu; işine geleni duyar, işine gelmeyen duymaz, çok da sıkıştırırsanız işitme cihazı-

nın düğmesini kapatır. Beyin de, bellek de İsmet'in kulağı gibidir, duymaz, hatırlamaz, hatırlayamaz, unuttur, unutmış gibi yapar, unutmak durumundadır.

Londra haritasının göbeğinde alevler içinde yanan bir haç çizmeye kalkışan çocukların geçmişlerine bakın. Pakistan kökenli, iş-güc sahibi, namazı niyazı yerinde, çevresinde sevilen-sayılan doğru dürüst gençler. Onları ve yaptıklarını kabul etmesek bile anlamaya çalışmak zorundayız. 'El-Kaide'nin tuzağına düştüler' ya da 'Piyon gibi kullanıldılar', 'Beyinleri yıkandı, ilaç içirildi' gibi Hollywood senaryoları işin özünü, derinliğini, karmaşıklığını anlatmaya yetmiyor. Üstelik ABD'de Doğu yakasının Ivy League tabir edilen parlak okullarında, Harvard, Princeton, Yale gibi üniversitelerde Muzaffer Şerif'in icadı siyasi psikoloji derslerinde okutulan 'Insider Sprit of İslam' (İslamiyetin İçkin Ruh), 'Roots of Arabic

Terrorism' (Arap terörizminin kökenleri) ya da 'Middle Easterners behaviour' (Ortadoğuluların davranış tarzları) gibi dersler hiç mi hiç işe yaramaz. Canlı, oynak, müteharrik, anlaşılmaz, değişken, beklenmeyen, tuzaklı hayatı teorize etmeye kalkışırken, her şeyi elini yüzüne bulaştırır Yankee. (Bkz. Mart 2003'den bu yana Irak).

Şiddetin, ilk şiddetin panzehiri olmadığını anlamak bir çoğumuz için zor olsa gerek. Halbuki **Noam Chomsky, 'Terörizm yok-sulların silahıdır'** saptamasının tamamen yanlış olduğunu yazıp anlatmıştı uzun uzun. Ama sözün bittiği, bitirildiği yerde başlayan şiddet, kendine has paradigmalarıyla sözü iyice değersiz, geçersiz kılıyor. O kadar ki, belki bugün artık şiddet üzerine söz ya da yazı da enflasyondan nasibini almış durumda.

Adeta gıcık atarcasına, Fidel'in adasının ucundaki konsantrasyon

kampında Müslümanların kutsal kitabına reva görülen muamele, belki de provokasyonların en hafifi. Görmedik, çünkü göstermediler ama işgal kuvvetlerinin Felluce'de yaptıklarını bilseydik, Londra'daki saldırıları belki de bir revanş olarak algılayabilirdik. İşin genelini bir kenara bırakalım, ama ölümü göze almış insanlar varsa karşınızda, oturup uzun uzun küreselleşme, emperyalizm, işgal, müslüman kimliği gibi konularda master ya da doktora çalışması yapmanın alemi yok. Jüri, Batılılardan oluşuyor, kabul etmezler sizin tezinizi! Kızma canım, profesörün evini TNT ile havaya uçurmak da çözümlü değil ki...

Fransız anarşizan mizah dergisi **Charlie Hebdo** Londra saldırılarının ardından Kraliçe 2. Elizabeth'in **'Bu teröristler bizim yaşam tarzımızı değiştiremezler'** buyurmuş ya, bu söz üzerine bilimün komik fantezilere girişmiş. Üstelik Olimpiyat Oyunları organizasyonunu Londra'ya kaptırmanın verdiği sinirle, Charlie Hebdo, Londra metrosunu ve iki katlı otobüsü berhava eden bombaları betimleyen karikatürüne, altyazı olarak, Olimpiyatların önemli bir sloganını yerleştirmiş: **'Daha Yüksek, Daha Hızlı, Daha Güçlü'**.

Doğu-Batı çatışmasından sözedenler var. Olamaz. Doğu ne demek ki? Doğu, Batılıların bize verdiği coğrafi kimlik. Bir kez daha hürmetler size Edward Said, Irak işgaline dayanamadı hastalığınız, bu günleri yaşasaydınız iyice kahrolurdunuz zaten. Umarım Abu Ammar ile barışmışsınızdır orada.

Müslüman-Hristiyan anlaşmazlığı olmasın? Yeni bir şey değil ki bu.

Bugün artık şiddet üzerine söz ya da yazı da enflasyondan nasibini almış durumda.

2005 sene boyunca pek bir şey olmadı da bugüne mi tesadüf etti bu düşmanlık.

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı, yani **Kemal Derviş**'in Başkanı olduğu kurumun yıllık raporlarına göz atsak, bence her şey kolayca anlaşılabilir. Yerkürede bu kadar çok zenginlik var iken, bu kadar haksız, adaletsiz bir paylaşım olursa, bitki, sebze ve meyvelerden daha fazla ve daha hızlı kar etmek için organizmaları tahrif edilirse, medyasıyla, adına serbest piyasa ekonomisi denilen düzenle, insanların da üstelik hem beyin hem de gönül organizmaları tahrif edilirse, herkes her an, işinden olmak, evini barkını yitirmek, açlıktan ölmek gibi dertlerle boğuşuyorsa, Londra'daki patlamalar olsa olsa bir sızlanmadır. Çünkü Felluce yanıp yakılırken ağızlarını açmayanların, Londra için gözyaşı dökmeleri pek samimi gelmiyor bana... Ki Londra, 2 milyon hemşehrisini sokağa döküp işgale karşı gururlu direnişini kanıtlamış bir şehirdir. Bu arada Robert Fisk'e thousand thanks!

Bush, Saddam devrildikten sonra, ünlü 1 Mayıs 2003 konuşmasında **'Şimdi artık dünya daha güvenli hale geldi'** demişti.

Artık Zen-Buda evreninde gezinen **Leonard Cohen**'in **'The Future'** albümünde bir şarkı var: **'Bana geri verin Berlin Duvarını / Bana geri verin Stalin'i...'**

diyordu. Hoş, müneccim bağlantılı Cohen'in 11 Eylül öncesi bestelediği bir başka şarkısında da **'Önce Manhattan'ı fethediyoruz / Sonra da Berlin'i'** demişti.

Şu şiddet virüsünü fethedebilecek ortamı yaratılabilecek...



PROPAGANDA VE YÜZLERİ



MEDYA DENETİMİ Noam Chomsky

Propaganda, siyasi etkinin sağlanmasında önemli bir faktör oldu her zaman. Özellikle geçen yüzyılda bolca kullanılan bu yöntem, çok geçmeden 'dans edeceği' alanı da buldu: medya! Her türlü basın-yayın organında, üstü kapalı ya da aşkâr bir biçimde yapılan propaganda, toplumun doğru ve yanlış değerlerini etkiledi, demokrasinin nasıl olması gerektiğini biçimlendirdi.

Çağımızın en önemli siyasi aktivistlerinden Noam Chomsky, **Medya Denetimi**'nde propagandanın gücünü ve etkinlik alanı medyanın bütün detaylarıyla irdeliyor. Kendine özgü bakış açısıyla görünmeyeni görünür kılan yazar, her gün gazete sayfalarından ya da televizyonlardan bize servis edilen haberlerin içyüzünü örneklerle açığa çıkarıyor.

§
EVEREST



ALO00000!



hayvan'dan arıyoruz



Alo hayvan'dan arıyoruz 'İlhan Koman Vakfı' mı?
- Evet, buyrun.
Beldemiz İçin Sanat adlı projeniz nasıl geçti?

- Proje çerçevesinde, 7-14 yaşları arasındaki 100 kadar çocuğun tasarladığı heykellerden, çocuklar tarafından seçilen 4 tanesi anıtsal boyutlarda büyütülerek İstanbul'da Cihangir Parkı, Balat Akşemsettin Parkı, Kağıthane Sadabad Kültür Merkezi bahçesine ve Beyoğlu Tophane Parkı'na yerleştirildi.

Projenin amacı neydi?

- Çocuklarımızın yaratıcılığını geleceğe taşımada İstanbul'u öncü kılmayı amaçladık. Üstelik "İlhan Koman: Retrospektif" sergisinin anlamını da pekiştirmiş olduk.

Buna benzer daha başka etkinlikleriniz olacak mı?

- Yine çocuklarca yapılan yüzlerce heykelden ve çekilen fotoğraflar arasından İLSAK'ın seçtiklerinden oluşan kapsamlı bir sergi de 5 Ağustos tarihine kadar Yapı Kredi Kültür Merkezi'nde ziyaretçileriyle buluşacak.

Teşekkür ederiz.

- Biz teşekkür ederiz.

Alo hayvan'dan arıyoruz, Bireylikler Dergisi mi?

- Evet, ben Halim Şafak.

Derginizi tanıtabilir misiniz?

- Birey temelli anarşik bir kültür-sanat-edebiyat dergisi, bireyin başından beri ıskalandığı bir düzlemde bireyi yalnızlaştırma pratiğidir. Çıkış noktamızı ise ayrılıklarımız ve ayrımlarımız oluşturuyor.

Okuyucu bu dergide neler bulabilir?

- Kültür-sanat-edebiyat ve daha özelde bireye ve yaşadığımız dünyaya ilişkin bütün her şey bizim için tartışma ve ilgi konusudur.

İsim olarak Bireylikler'in seçilmesinin sebebi nedir?

- Ayrım ve ayrılıkları

duyurmak ve ayrımlarla, ayrılıklarla birlikte olmanın yollarını bulmak için Bireylikler adını seçtik.

Edebiyat ve onun dalları bireysel bir eylem, yankıları toplumsal mıdır?

- Bireyin eyleminin yankılarının toplumsallığa yol açması ise kültür-sanat-edebiyatın sorun ettiklerinin içinde yer almaz. Bireyin okurluğu belki bir toplumsallığa yol açabilir.

O da şiirin konuları dışındadır.

Şiirin edebiyat dergilerindeki yeriyle ilgili düşünceleriniz?

- Görsel dünya karşısında şiiri savunmayı birincil sorun olarak alıyoruz. Dili koruyacak olan da yalnızca şiirdir. Son yıllarda şiir dünyası faşizan bir biçimde gericileştiriliyor. Açıkçası şiir belleğimizi birileri

dergiler üstünden yok etmeye çalışıyor. Oysa şiir en önemli insani edimdir.

Kayseri adresli bir dergi olmak nasıl?

- Kayseri'de hazırlanıyor İstanbul'da basılıyor. Mektup, telefon ve internet dışında hiçbir iletişim kanalını kullanamıyoruz. Hiç olmazsa yaşadığımız dünyanın kirine daha az bulaşıyoruz.

Derginizi nerelerden bulabiliriz?

- İstanbul, İzmir, Ankara, Kayseri, Hatay, Mersin, Diyarbakır, Isparta, Kırşehir, Adana'da, Milas'ta hem kütüphanelerine hem de elden dağıtılıyor. Yurtiçi ve yurtdışı aboneliğimiz var. İletişim için adreslerimiz:

P.k. 271 38002 Kayseri,
bireylikler@yahoo.com,
bireylikler@gmail.com
İyi yayınlar

- Size de.

bireylikler

gür kuram buluşmaları



Kayseri: İlhan Koman Vakfı, E-171 38002 KAYSERİ
bireylikler@yahoo.com / bireylikler@gmail.com

Bize Gelenler



Kaçak Yolu
Jaklin Çelik

Çitlembik Yayınları



Şaka Satıcıları
Nurdogan K. Gulen
Ergin Gulen

İnkilap Kitabevi



Orson Welles
Andre Bazin

Okuyan Us Yayın



Her Şey Seninle
Halide Eşber

Doğan Kitap



Cıvalı Taş Devri
Emre Ulaş

Bileşim Yayınevi



Sabah Rüzgarı
Reha Çamuroğlu

Kapı Yayınları



Ölümlüler Defilesi
Papyon Tayfun Türkkan

Piramit Yayıncılık



Kadın Argosu Sözlüğü 2
Filiz Bingölçe

Alt Üst Yayınları



Alo hayvan'dan arıyorsunuz, Kaygan Zemin mi?

- Evet, ben Özgür.

Fanzin'de neler var?

- Kendi yazılarımızı "serbest atış mantığıyla" yazıyoruz. İletişim, mimarlık ve işletme okuyan üç arkadaş birlikte çıkarıyoruz.

İsminiz nereden geliyor?

- Bütün sayfaları hazırladık ama ayrı tellerden çalan üç kişi olduğumuz için, bir türlü isimde anlaşılmadık. Sonunda attık bi' şey, herkesin içine sindi. Meğerse herkes bi' şeyler yüklemiş bu isme. Kaygan yani...

Fanzinler genelde şiir, çizgi roman gibi temalar üzerine olur, siz daha bir dergi gibisiniz.

- Biz zaten dergi olmak istiyorduk, paramız olmadığından fanziniz. O yüzden uğraşıyoruz; röportajlar, haber dosyaları... Kumbara yaptık; yeterli para birikir birikmez dergi olacağız.

Derginizde yazmak isteyenler ne yapmalı?

- Bize maille ya da elden yazı ulaştıranların işlerini yayınlıyoruz, hatta can atıyoruz. İşte mail adresimiz:

kaygan_zemin@yahoo.com

Kaygan Zemin'i kaç paraya ve nerelerde bulabiliriz?

- Fiyatı 50 krş. Her ayın 1'inde Taksim Mephisto, İstavrit, Pentimento, Semerkant, Adakitap, 40ambar, Şiirci, Orhan Veli Şiirevi, Kadıköy'de Khalkedon Kitap, Altıkırkbeş Yayınevi, Rengin Kitabevi, Kadıköy İş Merkezi'nde Büyülü Rüzgâr, Iris Kitabevi ve Aral Koleksiyon'dayız.

Kolay gelsin arkadaşlar.

- Eyvallah, size de kolay gelsin.

Alo hayvan'dan arıyorsunuz, Aylin Aslım mı?

- Evet, benim.

Son albümünüzde yer alan, töre cinayetleriyle ilgili 'Güldünya' isimli parçanızın TRT'nin sansürüne uğraması hakkında ne düşünüyorsunuz?

- Saçma, çok beyhude bir hareket. Çünkü artık 70'li, 80'li yıllardaki gibi değil. TRT yasaklayınca herhangi bir eser yok olmuyor. Diğer kanallar, müzik marketler, radyolar, konserler var.

TRT neden böyle bir şey yaptı sizce?

- Herhangi bir sansürün nedeni olamaz. Sansür, başlı başına yanlış bir şey. Dolayısıyla da bir şarkının söz ve müziğinde sansüre sebebiyet verecek bir şey olamaz. TRT töre cinayetlerinin gündeme gelmesinden rahatsız. Bu durum da çok nafile. Herkes bu tür olayların var olduğunu biliyor. Ben bu şarkıda gerçek bir hikâyeyi anlattım, bu olay da zaten medyada yer almıştı. Ama yine de TRT'nin bu tavrı çok da şaşırtıcı değil.

Konserlerinizde bu şarkıya nasıl tepkiler alıyorsunuz?

- Şarkı, Güldünya'nın,

törenin hikayesini anlatıyor. Bu tür cinayetlerin sık yaşandığı yerlerde bile çok iyi tepkiler alıyorum.

Herhangi bir hukuki işlem başlatmayı düşünüyor musunuz?

- Dilekçe yazılarak bu kararın gerekçesi öğrenilebiliyormuş ama yapar mıyım bilmiyorum. Çünkü cevap beni tatmin etmeyecek.

Töre cinayetleriyle ilgili söylemek istedikleriniz?

- Şarkı yazmanın ötesinde, çeşitli müzisyenlerle, derneklerle bu konu çerçevesinde çalışmalar yapmak istiyorum.

Teşekkürler.

- Özellikle bu konuyla ilgilendiğiniz için ben teşekkür ederim. 



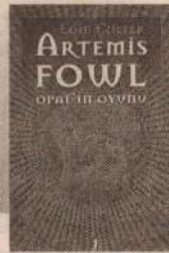
Medya Denetimi
Noam Chomsky

Everest Yayınları



Eğri Denizler
Mermer Avlular
İrfan Yıldız

Uzaktan Dizeler



Artemis Fowl Opal'in Oyunu
Eoin Colfer

Artemis Yayınları



İstanbul Seni Unutmadım
Selim İleri

Doğan Kitap



Bekârlar
Henry de Montherlant

Alkam Yayınevi



"İnsaniyetleri Benzer..."
Fulya Doğruel

İletişim Yayınları



Yabancı
Diana Gabaldon

Gendaş Yayınları



Simit, meyve suyu, süt, sigara, ve peynir...

Seyitali getirdi



İnsanlığa karşı böyle büyük bir suç ancak çok iyi kurulmuş, çok iyi örgütlenmiş bürokratik bir yapıya dayanılarak işlenebilmişti. Adolf Eichmann, bu bürokratik yapıda yukarıdan aldığı buyrukları yerine getiren yüzlerce görevliden biriydi.

Sıradan insanlar

HALİL TURHANLI

İkinci Dünya Savaşı'nın ardından, 'soykırım' ve 'insanlığa karşı işlenen suçlar' kavramlarının ortaya atılması; bu suçları işleyenleri yargılamak üzere Nürnberg Mahkemesi'nin kurulması uluslararası ceza hukuku alanında kayda değer bir adım ifade ediyordu.



du. Fakat, mahkemenin sonucu, adalet duygusunu tatmin etmekten, "radikal kötülük"ün yol açtığı mağduriyetleri gidermekten düş kırıklığı yaratacak ölçüde uzaktı.

Nürnberg Mahkemesi'nin kurulmasını destekleyen, fakat sonuçlarından dolayı düş kırıklığına uğrayanlar arasında **Hannah Arendt** de vardı. Onun düş kırıklığı, yargılama boyunca 'insanlığa karşı işlenen suçlar' kavramının daha iyi tanımlanmasını sağlayacak bir tartışmanın yapılmamış olmasından kaynaklanıyordu. Ancak, 1961 yılında, **Adolf Eichmann** Kudüs'te yargılandığında daha büyük bir düş kırıklığı yaşayacaktı.

Bir nazi, bir savaş suçlusu olan ve kimliğini gizleyerek Arjantin'de yaşayan Adolf Eichmann, 1960 yılında İsrail gizli servisine yakalanmış, Holokost'taki rolünden dolayı yargılanmak üzere kaçırılarak İsrail'e getirilmişti.

Eichmann, Kudüs'te yargılandı, Yahudiler'e karşı işlediği suçlar nedeniyle ölüm cezasına çarptırıldı ve 30 Mayıs 1962'de asılarak infaz edildi.

Eichmann İsrail'e getirildikten hemen sonra Başbakan David Ben Gurion parlamentoda, yakında görülecek davanın Yahudilerin bir devlet kurmada ne denli haklı olduklarını göstereceğini, genç devletin meşruiyetini pekiştireceğini açıklamıştı.

Yargılama araçsallaştırıldı; İsrail devletinin resmi söyleminin dile getirildiği bir gösteriye dönüştü. *Holokost anıları*, ulusal kimlik inşasında araç olarak kullanıldı. Başsavcı Hausner, iddianamede Yahudilerin

tarihini, kurbanlar tarihi olarak özetledikten sonra, tarihin içine yerleştirdi. Yahudileri kıyımlardan koruyacak tek yolun siyonizm olduğunu belirtti.

Davayı New Yorker adına gazeteci olarak izleyen Hannah Arendt, Eichmann'ın idamından sonra,

Eichmann, Yahudiler'e karşı işlediği suçlar nedeniyle 30 Mayıs 1962'de asıldı.

1963'te yayımlanan **Eichmann Ku-düs'te** başlıklı kitabında davayla ilgili izlenimlerini, düşünce ve eleştirilerini ayrıntılarıyla dile getirdi. Kitap büyük tartışmalara neden oldu. **Irvin Howe**'un sözleriyle; "New York'da bir iç savaşa yol açtı". İsrail'de, İbrani-ce'ye çevrilmiş olmasına karşın yayımlanmadı. (Ancak kırk yıl sonra yayımlanabilecekti.)

Hannah Arendt'in eleştirilerin çıkış noktası Eichmann'ın salt Yahudilere karşı suç işlemiş biri olarak yargılanması, holokost'ın insanlığa karşı işlenmiş bir suç olarak görülmemesiydi. Yahudilerin tarih boyunca pek çok kıyımına uğradıkları elbette doğrudur. Ancak, Holokost en ürkütücü pogrom olmanın ötesinde, insanlık düzenini bozan radikal bir kötülüktü. Holokost'da Yahudilerin tarihini ve yazgısını aşan bir şeyler vardı. Dahası, böylesi bir suç ancak iyi örgütlenmiş bir bürokrasi ve araçsal akıl üzerine kurulu dünyada mümkün olabilirdi.

Ortaçağ'da sadece hayal edilebilen, sadece cehennem olarak resmedilen modern dünyanın gerçeği olmuştu. Holokost modern bir fenomendi. Avrupa tarihinde bir kırılmayı ve Aydınlanma ideallerinin çöküşünü ifade ediyordu.

Hannah Arendt'e yöneltilen eleştirilerden biri de onun meslekten bir gazeteci olmadığı halde davayı gazeteci sıfatıyla izlemiş olmasıydı. Arendt gazeteci değildi; ama, on iki yıl önce ya-

yımlanmış ve siyaset teorisinde tartışma yaratmış **"Totaliterliğin Kökenleri"** başlıklı kitabın yazarıydı. Eichmann davasıyla ilgili görüşlerini yazarken de bir bakıma Totaliterliğin Kökenleri'ndeki tezlerini derinleştirmişti.

Eichmann davası, Hannah Arendt'e, "nihai çözüm nasıl mümkün olabildi?" sorusu üzerinde daha derin düşünebilme fırsatı vermiş, sorunun yanıtını bulabilmek için de Totaliterliğin Kökenleri'ne dönmüştü.

Totaliterliğin Kökenleri, faşizmin ve stalinizmin yanı sıra batının kitle toplumlarının eleştirisini de içerir. Özgürlük ve refahın aynı şeyler olmadığını anımsatan Hannah Arendt, kamu hayatının yıkılışından ve bireyin toplumsal gerçeklikten kopuşundan dolayı kitle toplumun insanlığın geleceği açısından taşıdığı tehlikeye dikkat çeker.

Kitle toplumu sorgulamayan insanı, dolayısıyla da totaliterliğin kolaylıkla boyatabileceği zemini yaratmıştır. Böylesi bir zemin üzerinde yükselbilecek totaliter toplumda insanlığa karşı suçların işlenmesi, büyük kıyımların gerçekleştirilmesi pekala mümkündür.

Hannah Arendt'in duruşmada ilk dikkatini çeken, kamuoyuna şeytansı bir karakter olarak tanıtılan Eichmann'ın sıradanlığıydı. O, nazi politikaları oluşturmuş biri değildi; hatta bir yüksek görevli de değildi. Büroda oturmuş, önüne gelen nakil listelerini imzalamış, belki bu listelere birkaç isim eklemiş, ya da birkaç ismi listelerden çıkarmıştı. Sonuçta, ölüm makinesinin çarklarında görev üstlenmiş binlerce naziden biriydi. Ancak unutulmaması gereken, çarkların dönmesini, makinenin işlemlerini (hem de iyi işlemlerini) mümkün kılan Eichmann gibi buyrukları itirazsız, tereddütsüz yerine getiren sıradan insanların varlığıydı.

Bürokratik düzenler, kıyım makinelerinin kurulması için elverişli bir zemin oluştururlar.



Soykırım bütün insanlık düzenini bozacak denli büyük, radikal bir kötülüktü. Ne ki, bu kötülüğü gerçekleştirenler Eichmann gibi sıradan insanlardı. **"Kötülüğün Bayağılığı"** (banality of evil) diyordu Hannah Arendt buna.

İnsanlığa karşı böyle büyük bir suç ancak çok iyi kurulmuş, çok iyi örgütlenmiş bürokratik bir yapıya dayanılarak işlenebilirdi. Adolf Eichmann, bu bürokratik yapıda yukarıdan aldığı buyrukları yerine getiren yüzlerce görevliden biriydi.

Kuşkusuz, sözkonusu bürokratik, hiyerarşik örgütlenme salt nazi Almanyası'na özgü değildir. Modern çağın bütün ulus devletlerinin özelliğidir. Hannah Arendt'e göre korkutucu olan da budur; zira bürokratik düzenler, kıyım makinelerinin kurulması için elverişli bir zemin oluştururlar.

Hannah Arendt'in İsrail'de yıllarca doğrudan ya da dolaylı sansüre uğrayan düşünceleri, yakın geçmişte resmi görüşlerin dışında değerlendirilen genç tarihçilerin besledikleri bereketli bir kaynak işlevini görüyor.

Yeni tarihçilerden Idith Zertal, İsrail devletinin 1967 savaşı öncesinde Arapları varoluşsal bir tehdit olarak gösterir, yeni bir holokost ihtimaline vurgu yaparken Eichmann davasından yararlandığını belirtiyor.

Idith Zertal'a göre Eichmann davası bu konuda kolektif bir algı ve ulusal bir paranoya oluşturma psikolojik ortamını hazırlamıştı.

Zertal'ın sözkonusu tezlerinde Hannah Arendt'in düşüncelerini temel aldığına hiç kuşku yok. **h**



düşünceleriniz bu mesafeden okunabiliyor...

medyum tan cemal



çılginlaşan terör. dünyanın çivisi çıkmış, bunu anladınız. ama iyilikten ayırmayacağız yolumuzu dostum...



hani şu fin filmi, geçmiş olmanın adam'ı hatırladınız. evet, insanın içini ısıtan bir filmi.



yine hayatın komik bi yanını gördünüz. bu özelliğiniz AB müzakerelerinde çok işinize yarayacak.



az evvel bir şiir okumuşsunuz. titrek kaşlarınızdan belli.



hoop beyfendi! çişiniz bitti, haberiniz yok. fermuarı kapatabilirsiniz.



düşünceleriniz yüzünüze yansımış. fazla beklemesiniz, hemen koca bulursunuz.



yok yok, bu kalp krizi belirtisi değil. bu azzaman krizi... izafiyet teorisini okumalısınız.



kapatın televizyonu. açın kitabı. açın müziği. bence de böylesi daha iyi.



hayvan'a abone olmayı düşündüğünüz her halinizden belli...



artık demir almanın zamanı gelmiş o bardan. bu son kadeh olsun.



yapacağınız yemeğe karar verin artık. çocuk nerdeyse okuldan dönecek.



annem ne yemek yapmıştır diye düşünüyorsun. dondurmaya çıkar aklından.

Adnan Rondic, 1971 Saraybosna doğumlu, tıp fakültesini dördüncü sınıfta bırakıp siyasal bilgiler bölümünden mezun oluyor. Bosna'da Hayat TV'de çalışıyor, orada politik programlar ve oturumlar yapıyor ve yönetiyor. Geçtiğimiz ay Srebrenica'daki 'Soykırımı Anma' organizasyonundaydı; daha önceki senelerde olduğu gibi. Ülkesi ve inançları doğrultusunda her zaman aktif, tüm savaş boyunca herkes gibi bıçak sırtında yaşayıp savaş sonrasında da geride kalanları toplamış. Hayatta olanların umutlarını, katledilenlerin de anılarını toplamış sahiplerine verilmek üzere. Bizlere olan bitenleri az bir zaman aralığında birinci ağızdan anlattı. Bu arada da Emine Hanım'ın tercümanlığı sayesinde bu yazı yazılıyor. O'na da bin şükran.

Zamanın kan ağladığı yer Srebrenica

SEYİTALİ ARAL

Tito'dan sonra neler oldu Yugoslavya'da?

- Uzun bir soru ve uzun bir hikaye. Özetleyecek olursak, Tito'dan sonra ülkede ivme kazanan nasyonalist yani milliyetçi sesler yükselmeye başladı. Bu en başta Sırbistan'da gerçekleşti. O zamanki Sırp yönetimi, Yugoslavya'daki Sırp egemenliğini ve kontrolünü ülke çapında güçlendirmeyi planlıyordu. Yugoslavya ordusu dağılmadan bu askeri güç Sırpların eline geçmeye başladı. Aslında bütün bu olanlar geniş çaplı bir savaşın hazırlığıydı. Bir yandan da politikacılar halk arasında mitingler dü-

zenleyerek II. Dünya savaşında Sırpların uğradığı haksızlıklar, sözde soykırım konularıyla gerilimi arttırıyorlardı. Her şeyin doruğa tırmanıp patladığı nokta ise 1989 senesinde, Gazi Mestan denilen yerde, Osmanlıların Kosova Savaşı sırasında Sırpı yendiği yerde gerçekleşti. Slobodan Miloseviç yönetimdeydi ve onun emriyle bir milyon kişi toplama kamplarına gönderildi; ondan sonra da savaşın çılgınlıkları her yerde duyulmaya başladı.

Yani ilk mermiyi Sırbistan sıktı.

- Evet, kesinlikle. O zamanlar

Yugoslavya diye anılıyordu ülkenin ismi. Öncelikle Slovenya, Hırvatistan, ardından da Bosna Hersek'te bağımsızlık fikri doğdu. Tüm cumhuriyetlerde özgür seçimler yapıldı ki bu son elli sene içinde ilk defa yapılmıştı. Yine tüm cumhuriyetlerde yapılan referandumlar sonucunda karar, halkların ayrılımları ve bağımsız birer cumhuriyet olmaları yönünde idi.

İlk Slovenya bağımsızlığını ilan etti. Sonra Yugoslavya ordusu iki haftalık bir kuşatmadan sonra fazla zayıf vermeden Hırvatistan'a çekildi. Sonra savaş orada da devam etti. Vukovar'da başladı. Sırp



azınlık, nüfusun %10-12'sini oluşturmalarına rağmen, eski Yugoslavya ordusu arkasında olduğundan dolayı, Hırvatistan'a saldırdılar ve kendi otonom Sırp cumhuriyetini Hırvatistan'da ilan ettiler. Savaş orada tırmandıkça Yugoslav ordusu Bosna Hersek topraklarında konuşlanmaya başladı.

1992 senesinde Bosna Hersek bağımsızlığını ilan edince bağımsızlık Sırp'ların işine hiç gelmediği için savaş oraya sıçramış oldu. Oradaki Sırp'lar zaten silahlanmış ve hazır haldeydiler. Daha önemli bir şey söyleyeyim, Bosna Hersek'teki Sırp'ların çok azı bağımsızlıktan yanaydı, çok azı Bosna ordusuna katıldılar. Bunların çoğu entelektüel ve çok az da olsa demokrat yapılı insanlardı. Aynı sene etnik temizlik de başlamış oldu. Başlangıçta Hırvatlar ile Boşnaklar birlikte hareket ettiler, sonra yarı yarıya eşit oldukları bölgelerde karşılıklı uyuşmazlıklar başladı; Hırvatistan'dan da destek gelince kaos başladı.

Allah'tan bu on ay kadar sürdü ve Hırvatistan'la barış antlaşması yapıldı.

Yani faşizm aromalı bir milliyetçilik kapı komşularının birbirlerini öldürmesine mi sebep oldu?

- Sorun aslında eğitimden kaynaklanıyordu. Son elli yılın komü-

Biz Müslümanlar olarak Hristiyanlara saldırmış olsaydık Nato da BM de yirmi dört saat içerisinde bu savaşı bitirirdi.

nizm rejimi sırasında her ne kadar dışarıya vurulmasa da Müslümanlara karşı bir kin ve nefretin güdülmesi konusunda titiz bir şekilde bilinçaltına yönelik bir şeyler yapılıyordu.

Yani tarihin bir rövanşı mıydı bu durum?

- O kadar inanılmaz güçlü bir nefretti ki bu. Aranan Sırp general Ratko Miladić Srebrenica'ya girdiğinde söylediği ilk söz ne olmuştu?!

Bilemedim !!! ???

- "Türklerden beş yüz senenin intikamını almış bulunuyoruz." Çünkü Sırp'ların, Bosna'daki müslümanları, Osmanlı ve Türklerle özdeşleştirme inancı vardır. Sırp'ların büyük bir kısmı da Bosna'daki

Komünizm rejimi sırasında Müslümanlara karşı bir kin ve nefretin güdülmesi konusunda titiz bir şekilde bilinçaltına yönelik bir şeyler yapılıyordu.



müslümanlara Türkler diye hitap eder ve hala böyle adlandırırlar.

Nato ve Birleşmiş Milletler barış gücü profesyonel biçimde, ne yapacağını bilen, bölgeye hakim konumda mıydı ?

- Profesyonelce olsaydı savaş dört sene boyunca sürmez ve o kadar insan ölmezdi. Aslında onlar ne yapılması gerektiğini çok iyi biliyorlardı ama ne o istek ne de o arzuları vardı. Biz Müslümanlar olarak Hristiyanlara saldırmış olsaydık Nato da BM de yirmi

dört saat içerisinde bu savaşı bitirirdi. Bizlerin batıdan aldığı yegane destek entelektüel kesimdendi. Avrupa devletlerinin siyasi kanadından ya da devlet kademelerinden hiçbir zaman bir destek bir ses çıkmadı. Asla bizlere yardım etmek için görülen bir istekleri yoktu. Bosnalı müslüman halkın

hepsi eğitilidir ve hepsi de samimi bir İslam görüşü içindedirler; fundamentalizmden, fanatik görüşlerden uzaktırlar. Biz Avrupa'yı biliyorduk, Avrupalı olduğumuza inanıyorduk; hiçbir radikal görüşe ne sahiptik ne de benimsiyorduk. Sırp ve Hırvatlarla birlikte yaşamak zorunda olduğumuzun bilin-



cindeydik; asırlarca birlikte yaşadık, onlar bizim komşumuzdu biz de onların. Yaşama şansımızın bu olduğunun, başka bir şansımızın olmadığını bilincindeydik.

Srebrenica'da ne oldu?

- Srebrenica ve ona komşu Jepa diye bir bölge var, bu bölgeler birlikte idiler. 1993 senesinde BM tarafından koruma altına alınan, asker ve silahlardan arınmış bölgelerdi buralar; çünkü 1992 yılında kendisini koruyabilen bir alanı ve Sırlar buralara hiç girememişti. Yaşanan koşullar çok ama çok zor idi. Etraftaki bölgelerden gelen birçok sığınmacı göçmen vardı, şartlar herkesi çok zorluyordu. Savaş öncesi Srebrenica çarşısında beş bin kişi varken bu sayı kırk bin olmuştu.

İnsanlar ahırlarda, zorlu hava şartlarında bahçelerde, açık alanlarda yaşıyordu. Elektrik, su, yiyecek, içecek, ilaç ve tıbbi malzeme... kısaca her şeyden yoksundular. Sırlar çok nadir yardım konvoylarının gelişlerine izin veriyorlardı. Oradaki tüm insanlar bu ihtiyaçlarından mahrum bırakılarak hem bedenleri hem de ruhen zayıflatıldılar.

1995 yılında 11 temmuz günü soykırımdan birkaç gün önce çok şiddetli Sırp saldırıları başladı. Boşnak kuvvetleri ambargo nedeniyle tamamiyle silahsızdı; in-

sanlar saklayabildikleriyle çok az direnebildiler. Bölge Hollandalıların kontrolündeydi ve hiçbir şey yapmadılar. Hava saldırısı talep edildi; ardından iki saldırı gerçekleşti. Biri hiçbir işe yaramazken ikincisi sadece eski bir Sırp tankını vurdu. Bu aslında hiçbir şeyin yapılmayacağını garantisiydi. İnsanlar BM kontrolünde olduğundan Pothocari denilen bölgede toplanmaya başladılar. Sırlar orada kadınları erkeklerden ayırıp küçük çocuklarla kadınları otobüslere doldurup geri gönderdiler. Erkeklerin kimisi hemen orada kurşuna dizildi; ormana ve dağlara kaçmayı başaranlar Sırp kuvvetleriyle karşılaştıkça öldürüldüler, çok az insan kurtulmayı başaramadı. İki gün içerisinde çok büyük bir kısmı katledildiler.

Şu anda 10.872 kişilik bir liste var, Srebrenica'da katledilen insanların sayısı. Çoğunlukla eli ayağı tutan genç, delikanlı yaşında insanlar

Kadınlar?

- Kadınlar da öldürüldüler ve çok fazla sayıda kadın tecavüze uğradı; ardından intihar ettiler. Sayıları çok fazla. On üç-on dört yaşında çocuklar da katledildi. Öylesine bir soykırım yapıldı ki nüfusun kadın erkek dengesini oranlaması imkansız hale geldi. Erkek nüfusu neredeyse ortadan kaldırdılar.

Sonra da ellerini kollayarak sallayarak gittiler mi?

- Bu soykırımı yapanların çoğu serbest, özgürce dışarıda dolaşıyorlar. Küçük bir kısmı hapsedildi; Hollanda'nın Haag şehrinde



yargılanıyorlar. Generallerden Katsidic, kırk altı sene hapis cezası aldı. Bizler için onun "soykırıma katılmıştır" ibaresiyle hüküm giymesi, bu ibareyle yargılanması çok önemli bir şey. Ama asıl failler Ratko Miladić ve Radovan Karacic yakalanamadı ve on senedir gü-lünç bir biçimde yakalanamıyorlar. Haag şehrinde birkaç dava daha devam ediyor; soykırımla ilgili birkaç kişi daha mahkumiyet aldı. Biri, yüz kişiyi katlettiğini kabul etti; yani yüz kişinin hayatına karşı beş yıl.

Bu arada oluşumu dengelemek için Srebrenica'yı savunan Boşnak general Naser Oruç da yargılanıyor ve onu bu soykırım suçlularıyla aynı kefeye koyuyorlar ve aynı yerde yargılıyorlar. Neticede Avrupa nezdinde kendini savunduğun için de suçlu duruma düşüyorsun. Şu anda Miladic ve Karacic dışarıda gezinirken, bizim komutan hapiste oturuyor, ki tutuklama emri çıktığında Boşnak halkına ambargo, yaptırım herhangi bir şey yapılmasın, bir söz söylenmesin diye kendisi gidip teslim olmuştu.

Sırların ve Avrupalı bakanların katıldığı bu yıl düzenlenen son tören nasıldı?

- Cumhurbaşkanı Tadic geldi ve Sırlar (acı biçimde gülümsüyor) açık konuşmak gerekirse or-



ganizasyon konusunda hiçbir zorluk çıkarmadılar; zaten onlar kendi işlerini bitirmişlerdi. Kolluk kuvvetleri cenaze düzenlenirken son derece profesyonel davrandılar; asıl 95'te neredeydiler onu bir sormak lazım

İnsanlar eski hallerine dönebilecekler mi?

- Bu nasıl olabilir ki! Bir aileden on beş cenaze sayılıyor, böyle bir şey olabilir mi? Kocasını, üç oğlu, ağabeyi. Sanırım Sırp cumhurbaşkanı Avrupa'nın baskısından korktuğu için törende gözükte. On dört yaşında çocukların kurşuna dizildiği görüntülerin etkisi oldu; tüm dünya o görüntüleri izledi. O görüntülerden sonra Srebrenica'daki soykırıma Sırp medyasında daha farklı yaklaşımlar başladı. Aslında Natasha Kadic adında hümanist bir Sırp basın mensubu sayesinde Haag'daki savaş suçları mahkemesine ulaştı o görüntüler ve tüm dünyada yayımlandı. 11 Temmuz'da Srebrenica'da onunla bir röportajım esnasında sordum, nasıl bir ülkede yaşadığını bilerek kendisinin ve sevdiklerinin hayatını tehlikeye atma pahasına kasedi yayımlatmasının sebebi nedir diye. Cevabı net oldu: "Korkmuyo-

rum, gerçeklerin bilinmesi lazım, benim halkım kabul etmeli ki saldıran Sırbistan'dı, katliamı yapan da Sırbistan'dı, gerçeğe ulaşmak zorundaydık."

Onun haricinde "Matemdeki Kadınlar" diye bir organizasyon var. Bu kadınlar Hırvatistan, Slovenya ve Bosna'daki savaşta oğullarını kaybeden anneler. Bu anneler savaş karşıtı miting ve toplantılar yaparak Srebrenica'daki annelere destek oldular. Tabii hala yeterli değil; çoğunluk böyle düşünüyor, halen medyanın ve Sırbistan'ın % 70'i Sırların suçlu olduğunu ve katliamın hiç yapılmadığını düşünüyor.

**Bir aileye
bir inek verdiğiniz
zaman bir fabrika
vermiş gibi
oluyorsunuz.
Yeni bir
başlangıç için
yeterli bir şey
oluyor bu...**

**Peki yeni nesli
nasıl bir yaşam
bekliyor o topraklarda?**

- Sürekli barıştan ve birlikte yaşamaktan bahsediliyor. Fakat gerçek şu ki, tüm bu savaş suçluları, özellikle Karacic ve Miladić adalet önünde hesap vermeden gerçek bir barışın olabilmesine imkan yok.

Srebrenica Anneleri'yle konuştuğumda büyük bir problem de şu: Küçük çapta, yani küçük çapta dediğim yirmi, otuz, elli kişiyi katletmiş insanlardan bahsediyorum; bu insanlar Srebrenica'da serbestçe dolaşıyor ortalarda. Anneler evlatlarının cellatlarını görüyor ve

tanıyor. Sokakta karşılaşıyor ve çocuğunu, kocasını, ağabeyşşini, akrabalarını o adamın kurşuna dizip yok ettiğini bildiği halde onunla burun buruna yaşamak zorunda kalıyor. Bu çözülmeden nasıl bir barış olabilir!? Srebrenica'daki halk gururlu bir halk; üç oğlunu, kocasını, tüm ailesini kaybeden kadınlar tanıdım. Bir tanesi yedi evladını soykırıma kurban vermiş ve o kadın kin de gütmüyor. Tek, ama tek arzusu evlatlarından kalan parçaları bulup bir mezara koymak "Ben çocuklarımı mezarlarına koyup yerlerini bildiğim gün o zaman mutlu bir anne olacağım sadece mezarlarının nerede olduğunu bilmem yeter." diyordu.

Peki bizlere ne iş düşer?

- Savaştan sonra Srebrenica'ya dönen insanların ciddi yardımlara ihtiyacı var. Çok fazla da bir şey istemiyorlar. Asgari koşullarla, yeniden doğdukları topraklarda yaşamalarını sürdürmek istiyorlar. Çok büyük yardımlar değil; bir aileye bir inek verdiğiniz zaman bir fabrika vermiş gibi oluyorsunuz. Yeni bir başlangıç yapması için yeterli bir şey oluyor bu. Bir şeyler yapıldı ama oralarda yapılacak daha çok şey var. Maalesef Bosna hükümeti Srebrenica için yapılması gerekenleri yapmıyor. Uluslararası yardım kuruluşları vicdanlarını rahatlatmak açısından böylesine bir soykırıma göz yumdukları için gelip birtakım alt yapı yenileme çalışmalarında bulunuyorlar ama yeterli değil. Türk halkının da yardım edebilme imkanları yoksa da bir gün Potochar'daki mezarlığı ziyaret etmelerini öneriyorum. En azından birilerinin onlarla bu acılarını paylaştığını görmek onlar için çok değerli bir şeydir. 1

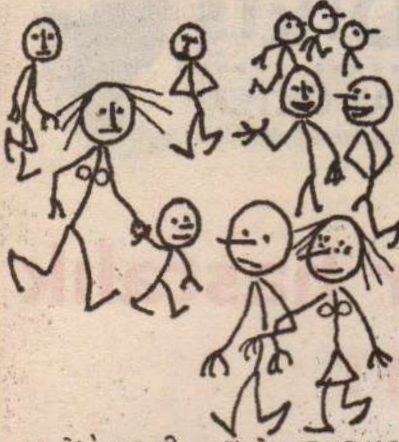
Adnan Rondic'e İngilizce yazarak şu adreslerden ulaşabilirsiniz.

e-mail:
adnan@ntvhayat.com

site:
www.ntvhayat.com



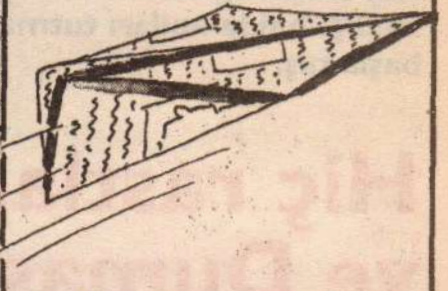
GÖRDÜĞÜ İYİLİKTE DAHA FAZLASINI YAKARSA İNSAN, ERİR ANCAK... İŞİ ERİR...



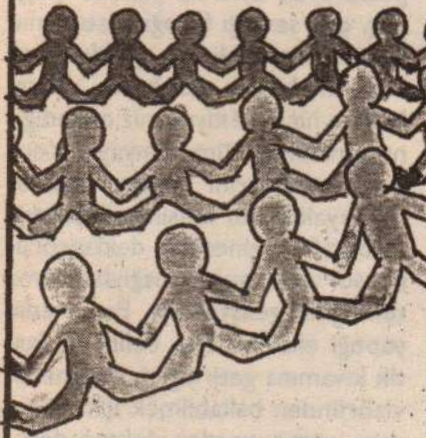
..VE İPİNCEK GÜLÜMSEMEYLE ÇIKAR TATİLE...



FORMUNU KORUMAK KOLAYDIR YETER Kİ KARİŞTİRME BODRUM'U ÜRGÜP'E...



OTOBÜSLE YAYILMA, UŞAK KORKUSU İMİ GEÜR BU REJİME...

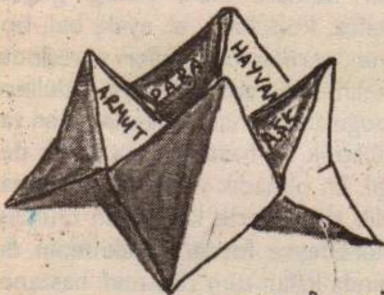


RAHATLA TABİ TATİLDESİN, GÜNDE (EN FAZLA) BİR İNSAN TÜKETMEK SENİN DE HAKKIN..

UZMANI DİNLE! GECELEAT, BİR RUH İKİTİN DÜŞÜN DİYE BEKLE PERDEYE...



AMA OLMADI... BEYAZ ATLI PRENS DE AYNI İŞİ GÖRÜR.. ERİTİR. İNSANI İNCE İNCE...



SABAĞ, AKSAM KADERİ EKŞİK ETME SOPRAN DAN, İŞİN KURMALI...



BİR DE ÇİLDİRMAK İMİ GEÜK, MAVİ-TUR'LA İMİTASYON GİZEM ARAMALI...



EN İYİSİ, BU ZAHİFLAMA İŞİNİ BAĞLA FÖRÜLE, TATİLDE TANİŞTİ- BİN BİRİYLE ÖMÜR BOYU EKİMEYİ GARANTİLE...

1932'de Polonya'da doğan, daha sonra ailesiyle birlikte İsveç'e yerleşen, günlünü fotoğrafların büyüğü dünyasına kaptıran Thomas Dumas'ta tuhaf bir felç oluşmuş, bacakları sapasağlam kaldığı halde kolları tutmamaya başlamış.

İç Dikiş

ALTAY ÖKTEM

altayoktem@yahoo.com



Hiç rastlanmayan bir hastalık ve Dumas'ın kadınları

Bu kez, sık rastlanan hastalıklardan değil, seyrek rastlanan hastalardan söz edeceğim. Daha doğrusu, seyrek rastlanan bir tek hastadan... Penguen'i takip edenler, son birkaç haftadır üst üste fotoğraflarını yayınladığım, dünyanın gelmiş geçmiş en büyük fotoğraf sanatçılarından ve çenesi düşük laf ebelerinden biri olan **Thomas Dumas**'tan söz edeceğimi anlamıştır.

Elbette Dumas'ın hastalığı fotoğraf çekmek ya da çene düşüklüğü değil. Pek rastlanmayan, hatta dünya tıp literatüründe bir örneği daha olmayan garip bir felce yakalanmış Dumas. Felç beyinle ilgili bir rahatsızlıktır ve felçlerde "taraf

tutulması" diye bir şey vardır. Yani beynin sağ tarafında bir hasar olursa insanın sol tarafı, solda hasar olursa da sağ tarafı tutulur. Sağ kolla sağ bacak tutmaz olur mesela. Ya da sol kolla sol bacak.

1932'de Polonya'da doğan, daha sonra ailesiyle birlikte İsveç'e yerleşen ve İsveç vatandaşlığını alan, günlünü fotoğrafların o büyüğü dünyasına kaptıran Thomas Dumas'ta tuhaf bir felç oluşmuş, bacakları sapasağlam kaldığı

halde kolları tutmamaya başlamış. Bir sabah yatağından kalkınca iki kolunun birden tutmadığını fark eden Dumas'a doktorlar bir türlü teşhis koyamamış. Yapılan tüm tetkiklerde, çekilen filmlerde bir arıza saptanamayınca, bu olay olsa olsa psikolojiktir diyerek dayamışlar xanax'ı.

Ne xanax, ne terapi, ne o ne bu... Fayda etmemiş hiçbirisi. Sanki kol değil, iki tane sepet sallanıyormuş adamcağının omuzlarından aşağı.

Ama dikkatinizi çekerim; sıradan bir insandan değil, Thomas Dumas'tan söz ediyoruz... Asla yıl-

mamış, bu hastalığa asla yenilmemiş Dumas... İnsanüstü bir gayret göstererek aylarca, yıllarca çalışmış, çok sevdiği fotoğraf sanatının zirvesine çıkmak için gereken asıl organın beyin olduğunu, ellere, kollara hiç de ihtiyacımız olmadığını kanıtlamış tüm dünyaya. Yere yatıp bacaklarını havaya kaldırarak, ayaklarının arasına sıkıştırdığı fotoğraf makinesinin deklanşörüne sol ayak başparmağıyla basma tekniğini geliştirmiş. Bu arada, yaptığı eksersizlerle belini de lastik kıvamına getirdiğini, makinenin vizöründen bakabilmek için vücudunu yattığı yerden doksan derece açıyla havaya kaldırdığını söylemeye gerek yok sanırım.

Bu tuhaf pozisyonda saatlerce çekim yapabiliyordu Dumas. Seyrek rastlanan, hatta hiç rastlanmayan bu hastalık, onun azmini kıramamış, dünyanın en ünlü fotoğraf sanatçılarından biri olmasını engelleyememiş.

Fetiş fotoğrafları konusunda bir numara olan, çektiği göğüs, kalça, koltukaltı, el, ayak, bel, boyun, gerdan fotoğrafları sayesinde, kelimenin tam anlamıyla ödüllere boğulan Dumas'ın başına gelen talihsizlik bu hastalıkla da sınırlı değil. En olmadık yerlerde, en olmadık trajedilerle karşılaşan Dumas, neredeyse fotoğraf çekmenin dışında kalan tüm zamanını hastanelerde yatarak ya da ameliyat olarak geçirdi. Mesela, "Kuklacı Kadın" adlı o muhteşem fotoğrafı çektikten birkaç dakika sonra, fo-

Sanki kol değil, iki tane sepet sallanıyormuş adamcağının omuzlarından aşağı.



Thomas Dumas / Hayat çizgisi

toğrafını çektiği modelin sevgilisi tarafından bıçaklandı. Sağ kasığının yukarı doğru hafif bir eğimle giren bıçak, Dumas'ın böbrek üstü bezini parçaladı. Bununla kalsa iyi; vücudun ana atardamarı olan aort da bu bıçaktan nasibini aldı ve Dumas hastaneye yetiştirildiğinde kan kaybından ölmek üzereydi. Önce bu kanamaya bir anlam verilemedi. Çünkü aortun kesildiği kolay kolay kimsenin aklına gelemeydi. Vücudun orta hattından geçen bu damarın ne işi vardı kasık hizasında! Evet, bu talihsiz saldırı bir gerçeği daha ortaya çıkarmıştı. Dumas'ta doğuştan bir anomali vardı ve aort sağ kasığın oradan geçiyordu. Kıskaç sevgili de bunu biliyormuş gibi oraya saplamıştı bıçağı!

Ölümü, bu tuhaf hastalıklardan, anomalilerden olmadı. Bundan beş yıl önce, 30 Haziran günü Fildişi sahillerinde kumlara bulanmış çıplak bedenlerin fotoğraflarını çekiyordu Dumas. O



esnada kadehin ağlarını örmeğe başladığını bilemezdi elbette. Bedenini lastik gibi kıvrarak yukarı kaldıran, bacaklarını havaya dikip ayaklarıyla fotoğraf makinesini kavrayan Thomas Dumas'ın, sizin de gözünüzün önüne getirebileceğiniz gibi sadece kalçası temas ediyordu kumlara. İşte o kalçaya zehirli bir tarantula geçirdi dişlerini. Yüzyılımızın en büyük sanatçılarından biri, Fildişi sahillerinin uçsuz bucaksız kumsallarında, cansız bir beden olarak seriliverdi kumların üzerine. Böylece, sanat tarihinde bir altın sayfa daha kapanmış oldu... Bir daha açılmamak üzere.

Ben de bir taşla iki kuş vurmak istedim bu kez. Seyrek rastlanan, hatta rastlanmayan bir hastalıktan söz ederken, bundan beş yıl önce, 30 Haziran'da kaybettiğimiz büyük ustayı da anmak istedim.

Sevgili Thomas, kum içinde yat o sahillerde...

Çalışkan Amelie'ler

• Bugün itibariyle kaç erkek, seçtiği karpuz tatlı ve güzel çıktığı için evin reisliği kariyerini sağlamlaştırma mutluluğunu yaşıyordur acaba?

• Şu anda kaç erkek, dümenden mevzu olsun diye sevgilisine isminin anlamını soruyor acaba?

• Kaç erkek memesine bakıp bakıp, "Bizim memeli olmamızın manası ne ki?" diye düşünüyor?

• Kaç kişi tırnaklarını kestikten sonra, "Acaba 10 tane mi" diye kesik tırnakları sayıyordur ki?

• Sırf karizma olsun diye, telefonu dördüncü, beşinci çalıştı açmayı planlayıp; üçüncü çalıştan sonra kapanan, çalmayan telefona tilt olanlardan mısınız?

• Rüyasındaki kavga ettiği kişiyi gördüğünde, onunla gerçekten kavga etmiş gibi soğuk davranan kaç kişi vardır bugün itibariyle?

• Şu anda kaç kişi, karşısındakinin esnemesinden etkilendiği halde esnememek için takdire şayan bir çaba içinde?

• Acaba kaç kadın, sevgilisine şirin görünmek için onun baksırını giyerken baksırdaki kaka izlerini görüp, tiksine tiksine giymiştir?

• Acaba bugün kaç kadın, alışveriş yapmak için mağazadan içeri girdiğinde, "Buyrun efendim, yardımcı olalım" ina gıcık olmuş, özgür alışveriş yapamamanın siniriyle beğendiği şeyleri bile almadan mağazadan çıkmıştır?

• Kim bilir kaç kişi, seviyor sevmiyor papatya falına bakmadan önce çaktırmadan sayarak neyle

başlarsa "Seviyor" çıkacağına bakmaktadır?

• Kaç kişi, her gün muhafazakar bir tavırla hep aynı turnikeyi kullanıyor?

• Uludağ'daki oteller yazın ne yapıyor acaba diye kaç kişi turistik bir merak içinde?

• Pasaportundaki vize ve gümrük giriş-çıkış kaşelerine bakarak, Evliya Çelebimtrak gurur duyanların sayısı az mıdır?

• Kaç kişi berberde traş olurken, kesilip önüne düşen saçlarına bakarak kafasında o saçlar varkenki yaşadığı anıları düşünüyordur acaba?

• Kaç erkek, sonucunun golsüz olduğunu bildiği bir maçı banttan izlerken pozisyonlarda salakça heyecanlanıyor acaba?

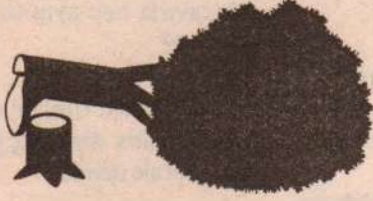


AYŞE ÜLKER SAYGAN SOLMAZ
FATİH SOLMAZ



Dingbat

Cemil Cahit
cemilcahityavuz@yahoo.com



Dikkat!



İntikam



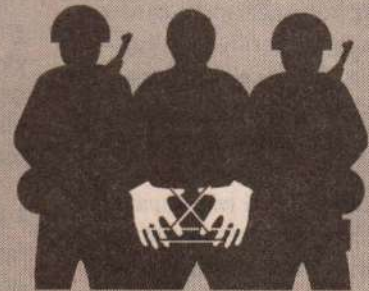
Müşteri memnuniyeti



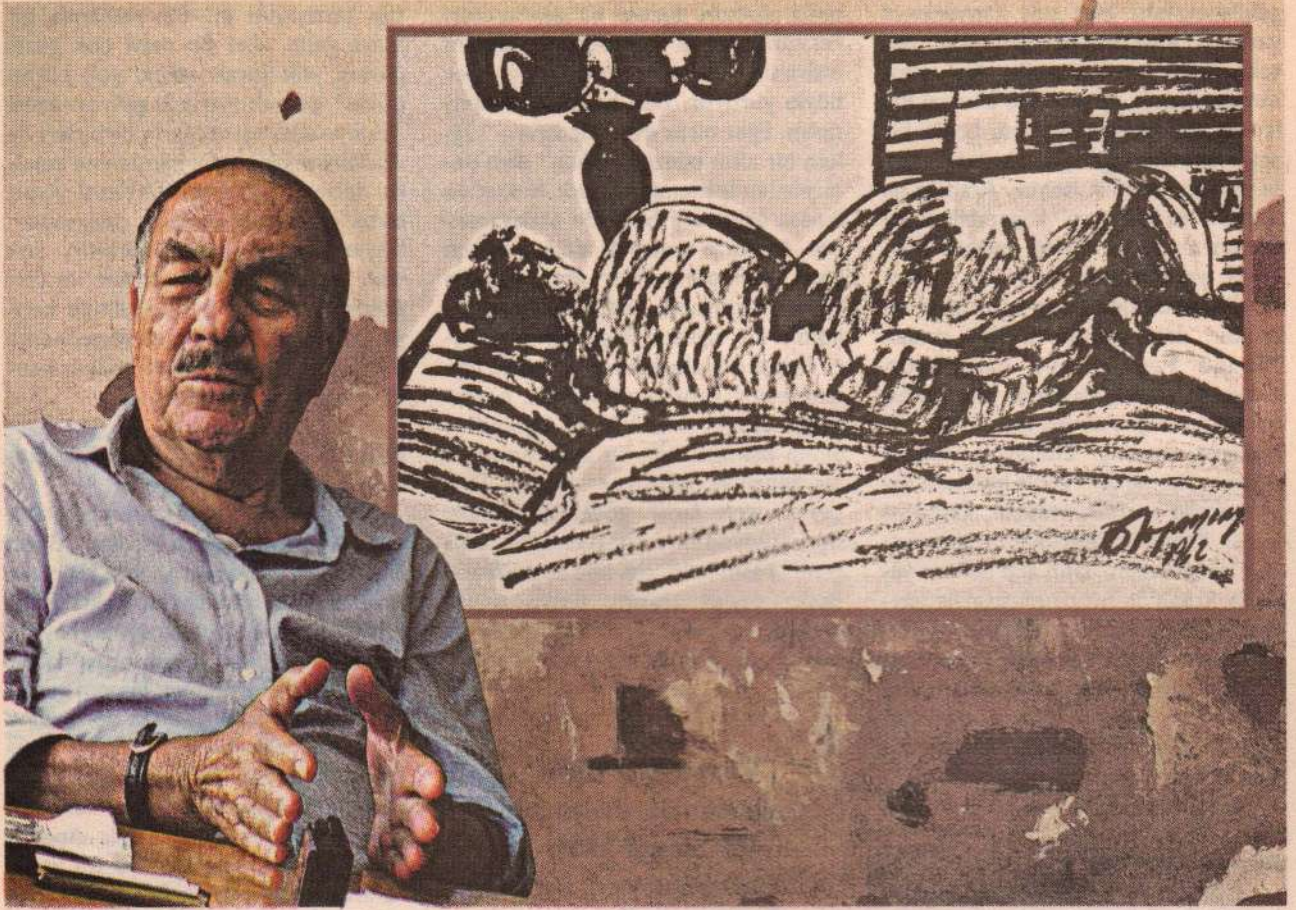
İşgal güçleri



Çizmeyi aşmak



Bitmeyen dava



Burhan Doğançay, ülkemizin dünyada en çok tanınan ressamlarından biri. Erkan Doğanay, met üst ve Mevlüt Gülveren'den oluşan hayvan ekibi, onu sıcak bir öğleden sonra Tarlabası'ndaki Burhan Doğançay Müzesi'nde ziyaret ettiler ve bir dokunup, bin puff işittiler.

Ali, Ayşe'yi duvarlarda seviyor

Batı'da var olan modern sanat anlayışına farklı bir biçim, farklı bir boyut kazandırdınız... Batı, kendi egemenliğiyle tarif edip bir çerçeveye yerleştirdiği Doğu Sanatı anlayışına sahip olmasını beklediği bir kişiden kendilerini aşan işler çıkmasını yadırgamadılar mı?

Burhan Doğançay : Hayır. Yadırganmadı, yadırgayamadılar. Çünkü ben ne Doğu adına ne de Batı adına herhangi bir temsilcilik görevi ya da sanat elçiliği görevini üstlenmemiştim. İnsan olarak dünyada yaşadığının bilincinde olan ve sanat yapan birisiydim ki; hâlâ öyleyim. Her memleketin kendine has değerleri var mutlaka, ama plastik sanatların belli başlı normları var; o kurallar kesinlikle değişmiyor. Mesela Güney Amerika'da

resim yapan bir ressama bakıyoruz bütün dünyanın anladığı, yorumlayabildiği birisi olabiliyor. Alman bir ressam da dünya çapında olabiliyor. Bu tanımın dışında yerli diyebileceğimiz, folklorik çalışmalar var Bunlar da genellikle, resim dışındaki sanat dallarında çok daha fazla görülüyor. Türk sanatı, Çin sanatı diye ayrılrsa da bu ayırmadan en az etkilenen resim olur. Geleneksel bakarsanız bizde resmin tarihi minyatürle başlar. Bazı padişahların, mesela Fatih'in Bellini'ye resmini yaptırması, sonra diğerlerinin de devam ettirmesi bir bakıma Osmanlı'nın resimle tanışmasını sağlamıştır. Daha

sonra bakın bazı padişahlar resim yapmaya başlamış, işte bunlar da yerel olmuyor. Bugün Fatih'in portresi Avrupa'da Napolyon'un, İngiliz Kral ve Kraliçelerinin portreleriyle birlikte sergileniyor. Demek ki resim bir

ülkeden çıksa da, o ülkeye ait kalamıyor, dünyaya ait oluyor. Edebiyatta, müzikte, tiyatrodaki durum biraz daha farklı; her ülkenin evvela kendi müziği, kendi edebiyatı oluyor.

Peki bizde resim ne kadar geç başlıyor?

Doğançay : Puff! Beş asır geç. Arayı kapatamayız, çünkü karşımızda hep ilerleyen, kendisini aşan bir devrim var. Nasıl yeti-

**Kırk yıl
öncesine kadar
başkentimizde
galeri yok.
Diğer illeri
varın
siz düşünün.**

şebileceksiniz? Her şeyi kapatırsınız; yarın Türkiye'den üç dahi çıkar, biri teknolojiye, biri uzayda, biri ekonomide hamle yaratır. Ne borcun kalır ne de işsizliğin. Sanatta böyle bir şey mümkün değil. Çünkü sanat altyapı, zaman, derinlik istiyor. Aradaki bu oluşum farkını nasıl kapatabilirsiniz? Bunun en güzel örneği tarihte Rusya'da yaşanmıştır. Rusya'da, bizim "Deli Petro" dediğimiz adam gerçekte bir dâhi, bütün dünya ondan "Grand Petro" diye bahsediyor. Adam, köylerde, dağlarda yaşayan bir milleti getirip Avrupa'yla yarışır bir konuma taşımış. Edebiyatı, müziği önemseyip, sanatın geniş kitlelere yayılmasında öncülük etmiştir. Petro ve karısı Katarina, Avrupalı ressamlardan sürekli tablo satın alıp daha o yıllarda Rusya'da müze oluşturma gayretine girişmişler. Sonra Katarina Avrupalı ressamları Rusya'ya davet ederek Rus ressamların ortaya çıkmasını sağlamıştır. Şimdi bu kısaca anlattığım tarihsel süreci irdelediğimizde Malevich, Chagal, Kandinski'lerin çıkması iki asır gibi bir zamana tekabül ediyor.

Resme nasıl başladınız?

Doğançay : Resme başlangıcım çocukluğuma denk gelir. İlk resim yaptığımda dört yaşındaydım. Babam zekasına hayran olduğum bir insandı. Ressam olmamı istemesine ve bana resmi öğretmesine rağmen hep bana şunu derdi; "Evladım yaptığın işin dışında elinde bir altın bileziğin mutlaka olsun." Hele o devirde, düşünüyorum da; Türkiye'de bırakın resim satın alanları, daha resmi bilen kişi sayısı üçü beşi geçmiyordu. Üç kurum resim alırdı; İş Bankası, Ziraat Bankası ve Osmanlı Bankası. Düşünün; 1962 yılında Ankara'da sanat galerisi yoktu. Devlet resim sergileri Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nin girişinde yapıldı. Çok uzak değil, kırk yıl öncesine kadar başkentimizde galeri yok. Diğer illeri varın siz düşünün. O tarihlerde "Ben ressam olacağım" diyen birisiyle açlık grevindeki Gandhi'nin hiçbir farkı yoktu. İşte bu sebepten dolayı Türkiye'de hiç kimse ben ressam olacağım diye yola çıkmıyor, çıkmaya da cesaret de edemiyordu. Ha! Okursun, akademisyen, eği-

timci olursun, düzenli bir gelirin olur, ressamlığını da beraberinde devam ettirirsin. Nitekim Türkiye'de işler böyle yürüyor. Ben babama minnettarım. Eğer biraz evvel dediğim; "Oğlum bir altın bileziğin olsun" diye beni yönlendirmemiş olsaydı, hukuk ve iktisat eğitimimi belki de almayacaktım. Ayrıca o alanlarda aldığım eğitim bana yeni pencereler açtı, dünyayı farklı yorumlama neden oldu. İnsani ilişkilerim, algılama biçimlerim değişti. Doğal olarak yalnızca resim ile ilgilenmedim; sporla, mimarlıkla, edebiyatla, tarihle, müzikle de ilgilendim. Şimdi baktığımızda bu ciddi anlamda bir zenginlik yaratıyor insanda. Bazı şeyleri çok farklı görebiliyorsunuz. Ben stüdyomdan dışarıya adım attığımda resmin "r" sini bile konuşmam. Başka şeyler ararım; başka şeyler görmeye çalışırım. Zaten günde en az on saat çalışmışım, daha neyini konu-

Duvarlar aynı zamanda doğanın bir gerçeğidir. Yağmuru yer, kara, fırtınaya dayanır, insana karşı direnir. Doğa da öyle değil midir?

şup tartışayım ki? Bir ressamla bir araya gelip "Aa! Bu mavi çok güzel olmuş, yok şurası şöyle, yok burası böyle" demek yorucu geliyor bana. Türkiye'deki sanatçıların birbirleri ile ilişkilerine bir bakın; bilmem ne çukuru derler ya, herkes birbirini yiyor, birbirlerini yok etmeye çalışıyorlar. Böyle ilişkiler insanı köreltir, yok eder. Altmış müzede resimlerim sergileniyorsa bunu ben kendimle barışık olmama, kendime yönelmeme borçluyum. Bence sanat insanın kendi içinde başlıyor evvela.

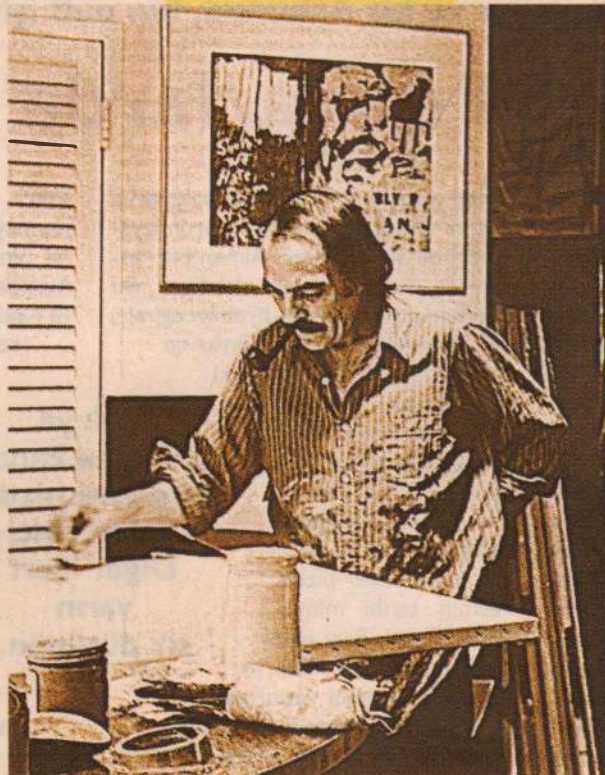
Neden duvarların resmini çizmeye başladınız?

Doğançay : İlk yazı duvara yazılmış, ilk resim duvara çizilmiş. Bakın Fransa'daki mağaralara, otuz bin sene evvel çizilmiş, hâlâ dimdik ayakta. Zimbabve'ye gittiğimde duvarlarda hayvan resimleri gördüm; bugün orası da bir müze olarak korunuyor. İnsanın genlerine işlemiş. Çocuğu bırak yere, eline de kalem, kâğıt ver, bir süre sonra çocuk gidip duvara bir şeyler çezecektir. Duvarlara ilgim, duvar resimlerinden kaynaklandı. Bir de babamla Anadolu'yu gezmeye giderdik. Ne yol vardı, ne araba. O zamanlar Anadolu, Afrika gibiydi. Kurak, ıssız ve her şeyden yoksundu. Kiremit evler, çatılar göremezdiniz. Bütün duvarlar ya tezekle sıvanmış ya da yakacak için tezek yapıştırılmıştı.

Evlerin önünde, bacalarında kurutulmuş sebzeler, meyveler, renkli bidon kapakları, boyanmış çömlekler... Bunlar da beni çok etkilemişti. Duvar resimlerine 1964 yılında başladım.

Türkiye sanatta biraz muhafazakâr. Sizin gelişiniz nasıl oldu?

Doğançay : Ben zaten 14 yıl hiç gelemedim Türkiye'ye. Ama Türkiye'de de böyle bir oluşum başlamıştı. Sabri Berkel, Bedri Rahmi, Zeki Faik ve daha pek çok isim bu rüzgârın Türkiye ayağını oluşturan isimlerdi. Ama hâlâ Türkiye'de kabul görmüş değil. Bu da doğal, çünkü sen Rönesans'ı atlamışsın, arada beş asırlık bir zaman farkı yaratmışsın. Şimdi "yeniden doğan" bir şey, ne olursa olsun, bu ülkede kolay kolay kabul görmez. Osmanlı bana göre Kanuni'den sonra ilerlemeyi

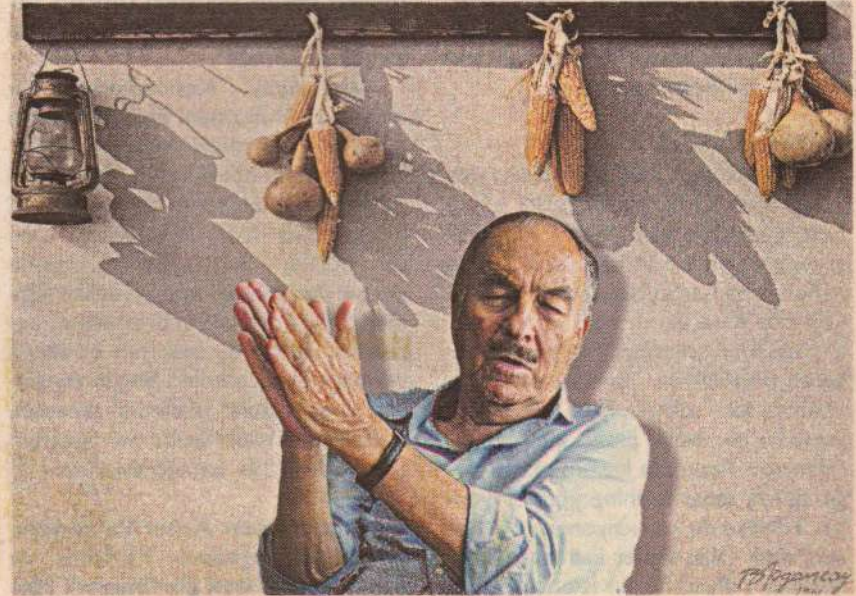
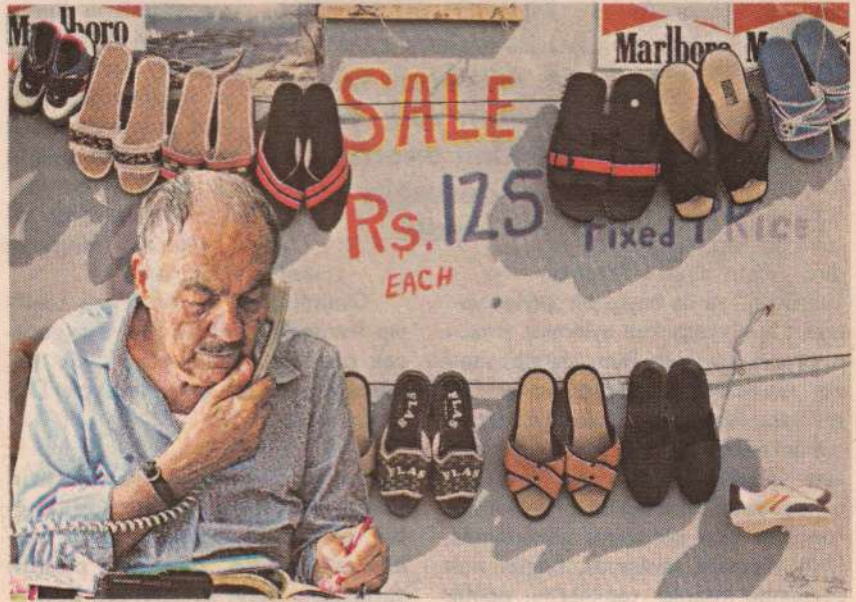
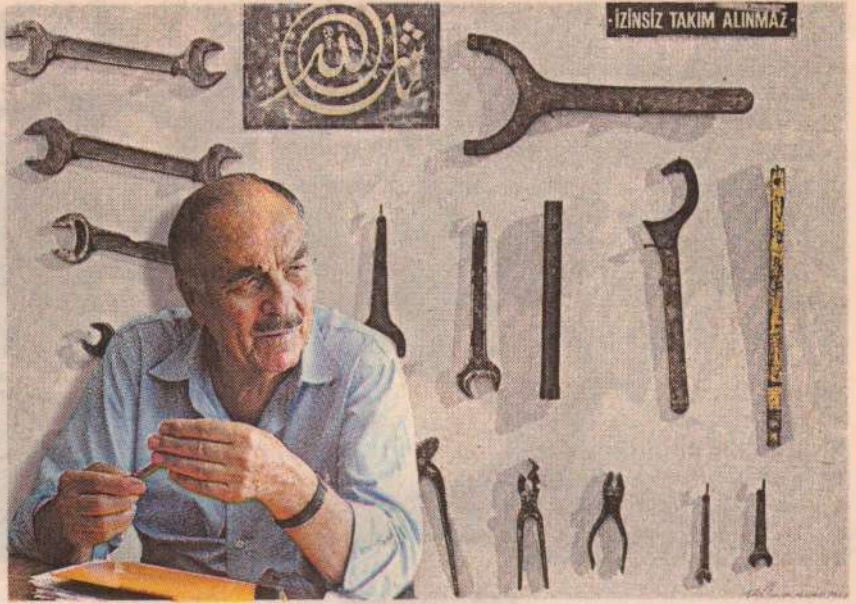


biraktı ve hiçbir şey yapmadı. Nitekim bu tükenişi Avrupa biliyordu fakat görmezden geldi ve Osmanlı'yı yaşattı. Boğazlar ne Rusya'nın olsun ne de İngiltere'nin, Osmanlı hastalıklı bir şekilde yaşasın diyen Avrupa değil midir? Hatta Napolyon'un şu sözleri tarihe geçmiştir: "Osmanlı bugün de bir ter yarın da. Asıl önemli olan Osmanlı'nın bitmesi değil, İstanbul'un kimin olacağıdır!" Bugün gidin Anadolu'ya bir tek Osmanlı eseri göremezsiniz. İstanbul'dan İzmit'e sürekli gidip geldikleri hâlde yol bile yapmamışlar. Topu topu üç beş eser İstanbul'da inşa etmişler, başka da bir şey yok. Samsun'a gitmiştim bir tarihte, gösterişli, güzel bir yapı dikkatimi çekti. Yanımdakilere "Kimin eseri?" dedim, "Fransızların" dediler.

Osmanlı o güçlü döneminde aslında bugünkü Amerika'yı kurmuş ama devam ettirememiş.

Duvarlar dünyanın bu tarihsel sürecini aktarıyor mu?

Doğançay : Elbette. Ben Paris'e ilk kez gittiğimde renkli bir dünyayla karşılaştım. Türkiye o zamanlar siyah beyazdı. Bir tek afiş bile renkli değildi. Renkli baskının Türkiye'ye gelişi 1958 yılıdır. İlk renkli baskıyla yapılan dergi Kazım Taşkent yönetimindeki Doğan Kardeş yayınlarıydı. Türkiye, broşürü, kitapçığı bilmiyordu ve basamıyordu. Türkiye'de ilk renkli turistik broşürü 1958 yılında ben yaptım. Paris'e gittiğimde tam anlamıyla şok olmuştum. Her tarafta renkli sinema afişleri, duyurular, politik afişlerle karşılaştım. Düşünün ilk kez renkli duvarlarla karşılaşıyorsunuz ve o an bunu bir tablo gibi algılıyorsunuz. Leonardo, "İlk resim duvara yansıyan bir gölgeydi" demiş. Duvarlarla sadece ressamalar değil; müzisyenler, edebiyatçılar da ilgilenmişler. Mesela Pink Floyd'un "The Wall" albümü, Faruk Nafiz Çamlıbel'in "Han Duvarları" bunlara birer örnektir. İnin Dolapdere'ye, duvarlara bakıp insanların nasıl yaşadıklarını anlarsınız. Gidin Nişantaşı'na, yine aynı. Apayrı yaşamları ilk duvarda görürsünüz. Duvarlar bir memleketin ekonomik-sosyal aynasıdır. Ben duvar resimlerime başladığımda Afrika'ya da gidip geliyordum ama henüz AIDS diye bir şey yoktu. Amerika-Vietnam savaşı tam anlamıyla başlamamıştı. Duvarlar aynı zamanda doğanın bir gerçeğidir. Yağmuru yer, kara, fırtınaya dayanır, insana karşı direnir. Doğa da öyle değil midir? Ali, Ayşe'yi du-





Doğançay Paris'te... Mübin Orhan ve Komet'le, 1976

Önemli bir ressam çıkmadı bu ülkeden, çıkmaz da. Altyapın, resim tarihin yok. Her şeyden önemlisi, desteğin yok.

varlarda seviyor. Aşkına dile getiremiyor ama duvar onun duygularına yataklık edebiliyor. Kırk yıldır dünya duvarlarını inceliyorum, yazı yazanlarla ya da afiş asanlarla bir kez karşılaşabilirim. Adam duvara "Kahrolsun Bush" ya da başka bir şeyler yazıyor; bunu yazarken eylemini, amacını ortaya koyuyor. Bunu da gizli yapıyor. Genellikle geceleri çıkıyorlar. Diğer yasal ilanlar, vesaireler ayrı. İstanbul'un neresine giderseniz gidin hep aynı sorunla karşılaşsınız duvarlara baktığınızda. İstanbul'un öncelikli sorununun çöp olduğunu görürsünüz. Dün Vietnam savaşında, bugün Irak savaşında insanlar tepkilerini, politik tavırlarını sergiliyorlar duvarlarda. Türkiye'deki sanat ortamına dönerssek, dünyaca önemli bir ressam çıkmadı bu ülkeden, çıkmaz da.

Neden çıkmaz?

Doğançay : Puff! Çünkü altyapın yok, resim tarihin yok. Farklı yorumun, getirebileceğin yenilik yok. Her şeyden önemlisi, desteğin yok. Bugün Amerika'da her sanatçısının arkasında koskoca Amerika desteği var. Fransız bir ressamın arkasında Fransa var. Ülkeleri destekliyor, "Benim ressamım, resmim var" diyor. Eğer bir pazarı varsa bu işin, adam pazarı kimseye bırakmıyor. Pazardan kastım maddi değil, dünya sanat tarihine yön veriyorlar. Türkiye'de koleksiyoner yok. Resim satın alan kişiler kalmadı. Yunanistan'ın nüfusu bugün İstanbul kadar

ama, adamların dünyaca önemli dört koleksiyoneri var. Dünyaya açılabilmiş, dışarıdaki galerilerle ortak çalışması olan galerin yok. Nasıl iyi bir ressam çıkarırsın ya da diyelim çıkardın, dünyaya nasıl tanıtabilirsin?

Önümüzdeki yıl Atina'dan başlayıp Avrupa'ya, oradan Rusya'ya geçecek olan bir sergim olacak. Bir tek desteğim, bir tek arayanım yok. Düşününün artık.

Resim ya da genel olarak sanatın bütün alanlarına ilginin azaldığı bir dönemde birbiri ardına açılan müzelerin, özellikle plastik sanatlara ilgiyi arttırması beklenirken resim piyasası müthiş bir durgunluk yaşıyor. Bunu neye bağlıyorsunuz?

Doğançay : Koleksiyonerler geçişenler; Halil Bezmen, Erol Aksoy gibi adamlar mahkemelik oldu ve dağıldılar. İki adam bitince resim alan kişi de kalmadı. Galerilerin de hatası var, müzayedeler öldürdü galerileri. Onu da kendileri yarattı. Sanata, resme destek verilmeden müzayedesini yaptılar. Doğal olarak kendi alanlarını daralttılar. Bakın üç beş isim etrafında dönüyor alım-satımlar. Bugün zenginler, parası olanlar resimden sanattan, müzelerden haberdarlar mı? Sanattan anladıklarını bile zannetmiyorum.

Uzun zamandır Amerika'da yaşıyorsunuz, oradan Türkiye ve Türk sanatı nasıl görünüyor? Me-

sela sizi tanıyanlar Türk olduğunuzu öğrendiklerinde çalışmalarınızı ve sizi nasıl karşılıyorlar?

Doğançay : Puff! Türkiye'yi tanımayanlar ki sanatını bilsinler. Daha Irak savaşına kadar Türkiye'nin yerini bile bilmiyorlardı. Önemli olan Amerikalı ya da başka bir milletin seni bulunduğu yerden tanıması değil, senin kendini tanıtman içi yaptıkların. Sen kendini tanıtmak için ne yapıyorsun? Hiçbir şey. Devletin, Amerika'ya gönderdiği Kültür Ataşesi odasından çıkmıyor, hiçbir etkinliğe katılmıyor. Bir yerde karşılaştık, adam beni tanı mıydı, bana hangi gazetenin muhabiri olduğumu sormuştu. Bu adam orada bizlere destek olması için gönderilmiş ama adam tatil yapıyor. Hep aynı şeyleri tekrar edip duruyoruz. Hep fethettik, mahvettik, dize getirdik. Amerika'da Türk günü yapılıyor, tanıtma başlığı aynen şöyle; "Mehter takımı Amerika'yı fethetti". Yok böyle bir şey. Bakıyorum sokaktaki insanlar ilgilenmiyor bile. Ne sanatın biliniyor, ne de kültürün.

Amerika'da önemli birkaç Türk isim var, mesela Ahmet Erteğün...

Doğançay : Ne yapabilir ki Ahmet Erteğün? Giden herkes orada da aynı. Bakmayın buraya dönüp fiyaka yaptıklarına. Herkes birbirinin gözünü oyuyor. Avustralya'da on altı bin civarında Türk yaşıyor, iki yüz tane Türk derneği var. Daha birlik olamamışız. Bugün Avrupa Birliği'nin kapısında dolaşmıyoruz. Alın, İstanbul'da yirmi üç bin civarında köyleri koruma-kollama, dayanışma derneği varmış. Biz birbirimizi

ne zaman sevmesini öğrenirsek, ne zaman bir arada yaşamayı başarabilirsek, o zaman belki bir şeyler olur. Benim Amerika'daki başarımı oradaki Türklerle çok üzdü, böyle bir şey olabilir mi?

Müze kurma fikri nasıl gelişti?

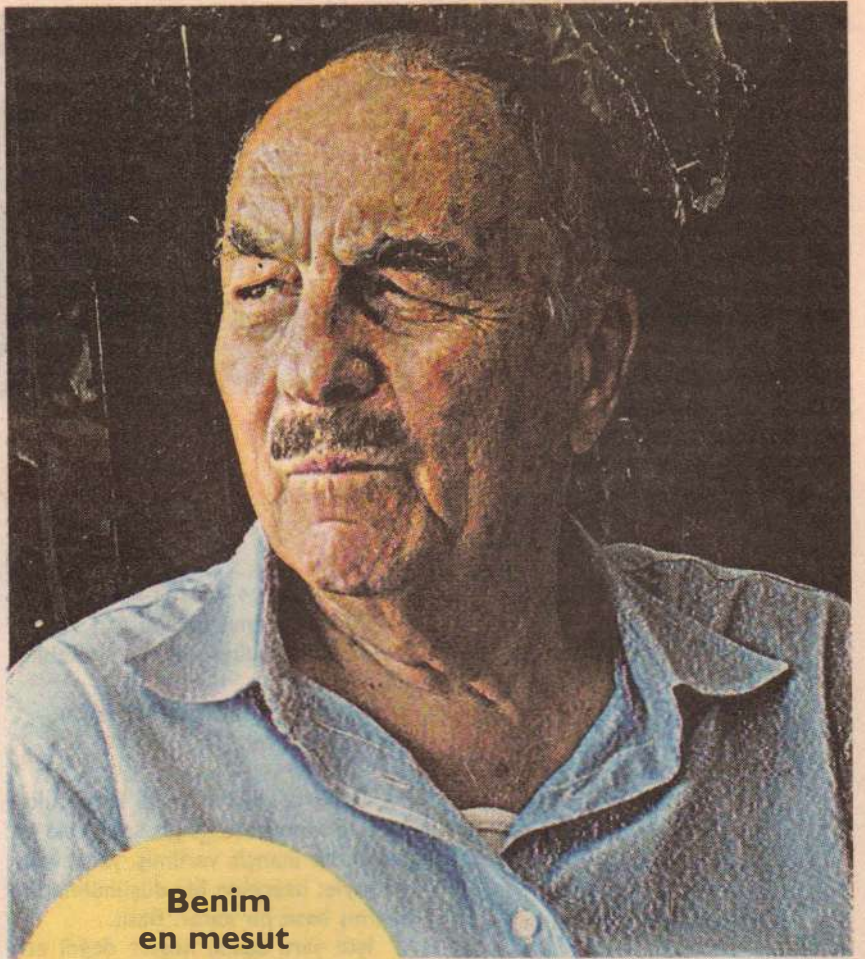
Doğançay : Her sanatçının arzudur bu. Bir de Türkiye'de müze, müzecilik anlayışı olmadığından böyle bir işe giriştik diyebilirim. Resimlerim bir arada durmayı başarabilsin, benden sonraki kuşaklar da görsün, tanısınlar diye düşündüm. Biliyorsunuz müzeler aynı zamanda bir eğitim yeridir.

Maddi ve manevi destek alabildiniz mi?

Doğançay : Puff! Yok. Hiç kimse-den, hiçbir kurumdan bir destek görmedim. Her şeyi kendi başımıza yaptık. Hâlâ da aynı, her şeyini kendimiz karşılıyoruz. Bizde sponsorluk ya da sanata yatırım yapalım diye bir fikir gelişmediğinden dolayı baştan hazırlıklydık. Ama bu kadar da ilgisizlik, duyar-sızlık, cehalet olamaz. Bakalım, diliyoruz ve bekliyoruz. Bizde de sponsorluk ve sanata ilgi bir gün gelişecek. Başka memleketlerde hükümetlerden tutun da zengin adamlara, şirketlere kadar herkes sanata sanatçıya destek oluyor, sanatçının yanında olmaya çalışıyor. Müzeler, kuruldukları ülkeler ayakta kaldığı müddetçe, ayakta kalacak yapılarıdır. Mesela Amerika'daki Guggenheim Müzesi, Almanya'dan Amerika'ya göç etmiş bir Yahudi'nin kurmuş olduğu bir müzedir. Bugün Amerika haritadan uçmazsa müze de yaşamaya devam edecektir.

Amerika'nın haritadan uçuşa ihtimali var mı sizce?

Doğançay : Yalnızca Amerika'nın değil, tüm dünyanın böyle bir ihtimali var. Amerika uçacaksa geride bir şey bırakır mı? Adam mahallenin kabadayısı gibi. Bir elinde sopa bir elinde havuç. Havucu gösterip ardından sopayı indiriyor herkesin kafasına. Her ülkeyi sömürgesi yapmış, herkes kolonisi. Kabul etsek de etmesek de gerçekçi olmamız lazım.



Benim en mesut olduğum anlar çocuklarla birlikte olduğum vakitlerdir.

İlköğretim öğrencilerine yönelik eğitim ve resim yarışmaları düzenliyorsunuz. Çocuklara ne kazandırmayı hedefliyorsunuz?

Doğançay : Benim en mesut olduğum anlar onlarla birlikte olduğum vakitlerdir. Belki de çocuklar için devam ettirdim bu müzeyi. Yoksa bir ara bırakmayı bile düşünüyordum. Her şey karşılıksız onların dünyasında. Düşünün kendileri geliyor sonra ana babalarının ellerinden tutup zorla buraya getiriyorlar. Müzeyi bilmiyorlar, pek çoğu hayatında bir resme bu kadar yakından bakmadığını dile getiriyor. Onların mutluluğu, gözlerindeki parıltı benim için dünya demek. Türkiye'nin en önemli sorunu kültür. Bu çocuklarımızın da bu sorunla ezildiğini görüyorum. Şimdi bana sorsanız Türkiye'nin en önemli üç meselesi nedir diye? Kültür, kültür, kültür derim. Bakın ileri Avrupa devletlerine, onlar gibi olmaya çalışıyoruz, kültürel anlamda bir şeyler ortaya koyabilirsek, ne yolsuzluk kalır, ne banka problemleri, ne işsizlik, ne ulaşım, ne de başka bir şey. Şimdi kültürü olmayan birisinin eline parayı ver, ne yapacağını, nasıl harcayacağını bilemez. Kültür, paradan da önce gelmeli bu yüzden. **h**

Artık sopayı da bıraktı elinden, ekonomik baskı yapıyor. Malını sattırıyor, mal vermiyor ve öylece bitiriyor işini. Yani şimdi sen sokaktaki otomatik mafyasıyla, değnekçisiyle uğraşmıyorsan ayağını da ona göre uzatman gerekir. Amerika'da öyle katı dinciler, katı milliyetçiler var ki, kıyamet kopsa Amerika'nın çıkarları dışında başka bir şey istemezler. Alın size, İsrail'de neredeyse iç savaş çıkacak. Hiçbir şeye, hiçbir ortaklığa tahammülleri yok. Cumadan pazara kadar elektrik yok üniversitelerde. Araçlara binmiyorlar. İsrail bunu değiştiremiyor. Neden? Katı Yahudiler yüzünden. Adamlar asansörün düğmesine bile dokunmuyorlar. Teknolojiyi onaylamıyorlar. Böyle katı dinciler var Amerika ve İsrail'de.

Çalışırken



- Yazık bana yazık bana bu kaçıncı kazık bana!
- Dashihler kötümce geçti bu ay!
- Tanrı bize spot gönderdi!
- Bir cimri kahvesi yapsana dayı!
- Çirkefleştirmeyin beni şimdi!
- Boru sohbetleri yaptın sayfayı olm!
- Porno sitelerde gezerken bir kere Polonya Gogiline girdim! 6 saatte zor çıktım şerefsizim.
- Tunto Brasi bilir misin evlat!
- İnsanlar üçe ayrılır, sayı saymasını bilenler ve bilmeyenler!
- Deve yapağından yorgan yaptırıcım kendime
- Çocuğun dekupesi güzel oluyor!
- Yanağa tokadı çakmışsın galiba!
- Bitsin artık bu dergi! Şafak kaç?
- Mekânlara, sahiplerine benzer.
- Altaylardan deniz yoluyla yazı geldi!
- Ikea açılalı iki ay olmuş hâlâ gidemedik, Türkiye'deki fiyatları zikea valla!
- Haydarpaşa'ya uzanan eller tren ezsin!
- Vapurlara uzanan eller boğulsun!
- Solaklar dosyası çok yakında!
- Parasında değilim de Nejdete, pilavüstü tavuğa kırk milyon verilir mi!
- Sayfalar hala sıcak, fazla uzaklaşmış olamaz!
- Orda tabu varmış, uzak durmak lazım!
- İngilizler düğünde bile 4-4-2 oynuyormuş!
- 2000'li yıllarda gökdelenleşme ve dötverenleşme başladı!
- Börekçide seni kesen kız, evlenilecek kızdır!
- Dergi bitse de Cihangir Parkı'na gidip Oğuz Abi'nin yanağından makas alsak!

Basit bir karara bağlıdır hayat.



Karar

NİLÜFER AÇIKALIN

Destek arama zamanı.
Kendi kendimin elinden tutabilecek miyim?

Basit bir karara bağlıdır hayat.

Bir kararcık.

O kadar.

Özgürce, hiçbir başka kararla karışıp kirlenmeden güçlü sezgilerle ve büyük bir inançla verilmiş, yada, kısaca şöyle; üzerinde hiç düşünülmeden alınmış basit bir karar. Basit.

İşte yara açıldı, neşter değdi etime. Sonrası düşünülenden apayrı, olan biten, karardan sonraki her an, yapılan her şey, atılan her adım, yalan, yanlış, yalan, yanlış, yalan. Yaralı bir hayvanım artık. Yaralandım, vuruldum, içimin içi kanyor. Karar vermek, olabilecekleri hazırlıksız kabullenmekten başka nedir sanki?

Peki yanlış bir karardan daha kötü ne olabilir? İşte güzel bir soru? Kime? Kendime? El uzatıyorum ya kendime, yardım çağırıyorum ya, sorular da olacak beraberinde, cevaplar da, hem de en doğrusundan cevaplar, hem de duymak istemeyeceğim kadar. Söylemeliyim artık kendime, kendi gerçeğimi, ahmaklığımı, budalalığımı, kangren alışkanlıkların, saplantılı fikirlerin, işe yaramaz tutkuların, beni nasıl böyle biri haline getirdiğini anlamalıyım artık. Kaçacak yerim yok. Köşeye sıkıştım, şeytana sobelendim, oyundan çıkarıldım, bir daha hayatın hiçbir zaman eskiden olduğu gibi olamayacağını anladığım zaman nasıl biri olduğumu da gördüm. O anda ortadan, havaya sıkılan bir kurşun, buluta karışan serseri bir duman gibi yok oluvermeyi isteyenim ben, duman oldum yok olmadım, temizinden bir baygınlık umar-

dım ama bayılmadım. Bütün hissettiklerimin sonu gelmesi istenmeyen bir uyku ile bu kadar yakın olabileceğini bilemezdim. Yaptığım sadece septik şoka girmiş bir hayvan gibi akşamı beklemektir. Büyük bir soğukkanlılıkla saatleri izledim, özenle tertemiz çarşafı serdim yatağımın üstüne, yastığımı kabarttım ve kefenine sarılan huzursuz ölümler gibi, serin yorganın içine gömüldüm, her yanımla büküm büküm ağrıdı, süklüm püküm dökülerek bir ara gecenin ortasında içimdeki küheylanla şaha kalktım, rüyadan gerçeğe dört nala kaydım ve "benim suçum" diye ağlamaya başladım. Yerin dibine girmek istemiyorum, hayır, kendime eziyet etmek niyetinde de değilim. Kabullenmek tek derdim. Kabullendim ve bittim. Bir daha, yeniden bittim. Alışık olmadığım bir durum değil tabii. Bu yüzden uyandığımda, o tabutu aralayan hortlaktan başka bir şey deşildim. Korkulası bir varlık. Zararsız ama aynı zamanda da can sıkacak kadar lüzumsuz. Aynaya falan hiç yaklaşmadım bile. Gözlerim sırları kirli ayna. Kırılmalı kemiklerim ağrıyor, etlerim lime lime dökülüyor sanki ne kadar da can sıkıcı. Böyle bir hayata katlanmak olmaz, neden olsun ki. Bir neden olsun aradım durdum. Neredeyse saatlerimi bunun için harcadım, daha da harcardım ama gerek yok çünkü sonunda buldum.

Çok basit. Basit bir karara bağlıymış hayat.

"Yeniden başlamak."

Bir kararcık o kadar.

Hiç çare kalmadığında tek çareymiş, yeniden başlamak.

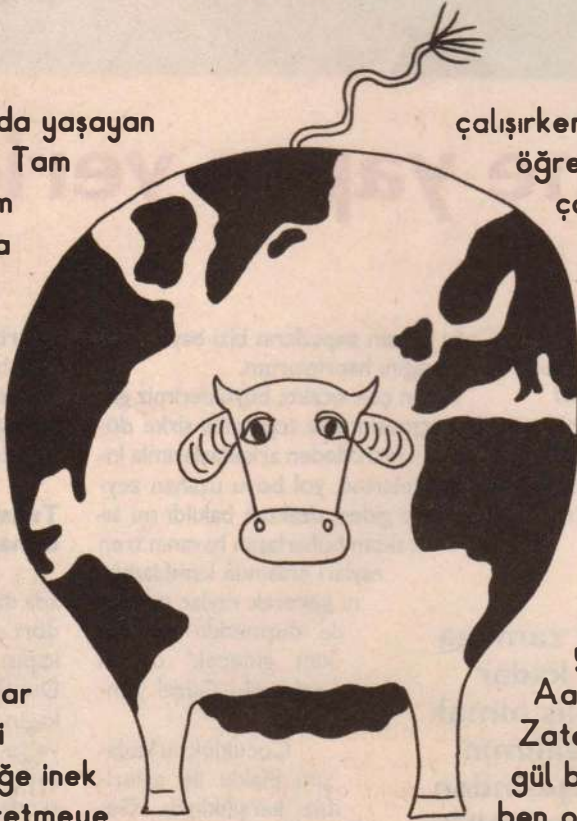
Başladım.

Rüya tabirleri

Selva Bayyurt



Rüyamda 19. yüzyılda yaşayan bir inek dadısıydım. Tam olarak emin değilim ama bu inek plajda güneşlenen birinin üstüne basmak istiyor. Ben plajdayım ve çok utanıyorum. Çünkü güzel yetişmesi için o kadar uğraştığım inek birazdan gelip birinin üstüne basacak. Kendimi hayatta hiç bu kadar kötü hissetmediğimi biliyorum. Ben o ineğe inek gibi yaşamasını öğretmeye



çalışırken, o benden insanlık öğrenmiş. Plajdayım ve çok utanıyorum. İnek koşa koşa geliyor ve zıplayıp birinin karnına basıyor. Bayılacak gibi oluyorum, bu ineği ben yetiştirdim, demek ki bu olaydan ben sorumluyum. Hemen ölünün yanına koşuyorum. Aaa, insan ölmemiş. Zaten insan da değilmiş, gül böreğiymiş. Karnım aç, ben onu yedim.

Bu rüyanın anlamı:

Bir insana, inek bile olsa güvenme. Kendine güvenmiyorsan, başkasına hiç güvenme. Yine de ineklere olan inancını yitirme, doğru yolu doğarken buluyorlar.



Vadi Çiçekli, bir emniyet mensubu. Ayrıca bir şair ve şiir tutkunu. Öyle ki; Erzincan'da 'Le Poète Travailleur' isminde bir dergi çıkaracak ve İstanbul'daki bazı şiir çevrelerini küplere bindirecek kadar. Vadi Çiçekli ile hayat, şiir, dergicilik ve mesleği üzerine konuştuk.



Şiirdir, ne yapsa yeridir

met üst

Çocukluk yıllarınız nerede ve nasıl geçti. O yıllara dair neşeli, keşerli, sıkıcı neler kaldı aklınızda?

- 26 Nisan 1949 yılında Aydın'da doğmuşum, ama yirmi günlük bebekken İzmit, Gölcük'ün Saraylı köyüne, oradan Değirmendere'ye gitmişiz. Babam deniz astsubayıydı. Üç yaşından beş yaşına kadar Heybeliada, tek-rar Aydın, sonra Heybeliada, sonra Üsküdar... Çocukluk böyle gelgitlerle geçti.

Heybeliada'da geçen çocukluk günlerine gittiğimde, net olarak hatırladıklarım arasında Papaz Okulu vardır. Şimdilerde eğitime kapalı olan bu Ruhban Okulunun bahçesine arkadaşlarımla ses çıkarmadan usulca girer bahçedeki çiçekleri koparırdık.

O zamana kadar polis olmak aklımın köşesinden geçmiyordu.

Çoğu zaman papazların bizi bayır aşağı kovaladığını hatırlıyorum.

Aydın çok sıcaktı, büyüklerimiz güneş geçmesin diye tepemize sirke dökerlerdi. Mahalleden arkadaşlarımla incir bahçelerine, yol boyu uzanan zeytinliklere gider, uzaktan bakıldı mı sıcaktan buharlaşan havanın tren rayları arasında kimıldadığını görerek raylar üzerinde 'düşmeden en uzun kim gidecek' oyunu oynardık. Güzel günlerdi.

Çocukluk arkadaşım Hakkı ile evlerimiz karşılıklıydı. Genelde ben onların evine gider arkaya doğru uzayan bahçelerinde kuş avı için sapan yapardık. Hakkı'nın kendinden büyük bir ablası vardı. Doğuştan kalça çıkığı ve akları özürlü olan bu kızcağız oturduğu yerden garip sesler

çıkartarak bizi tutmaya çalışır, gürültülü bir şekilde devamlı ileri geri sallanırdı. Hakkı ile irtibatı kaybettik. O kızcağız da ölmüş olmalı, onu hatırlamak içimi acıtır.

Tahsil hayatınız nasıl geçti. Polis olmaya nasıl karar verdiniz?

- Aydın'da ilkokul bir, Heybeliada'da iki ve üçüncü sınıf, Aydın'da dördü ve beşinci sınıf, Üsküdar'da Paşakapısı Ortaokulu... Hamam Sokak, Duvar Dibi, Taya Kadın ve Eczane Sokak'ın bulunduğu o zamanlar Selimiye'ye bağlı semtte oturduk. Orta son sınıfta o zamanlar Sunar Sineması'ndan yukarıya Doğancılar Parkına doğru çıkarken solda bulunan Üsküdar Sanat Topluluğu Tiyatro Grubuna bir yıl devam edip sahneye çıktım.

O zamana kadar polis olmak aklımın köşesinden geçmiyordu. Bir akşam anneannem nereden duymuşsa, Polis Kolejine sınavla öğrenci alına-

çağını söyledi. Okulun Ankara'da askeri okul gibi üç yıl süreli yatılı bir okul olduğunu öğrendik. Benden ufak iki erkek kardeşim daha vardı. 'Ben gidersem aile ekonomik yönden rahatlayabilir' diye düşündüğümü hatırlıyorum.

1965 yılıydı, kendimi Polis Kolejinde buldum. Artık üç yıl yatılı olarak Ankara'da geçecekti.

Şiirle nasıl tanıştınız?

- Aydın'da ilkokul dördüncü sınıfta okuyordum. Öğretmenimiz bir gün elinde değneği olan kara gözlüklü bir adamla içeriye girdi. Adını şimdi hatırlayamayacağım bu görme özürlü kişi meğer şairmiş! Yazmış olduğu bir şiirini okudu. Yanında getirmiş olduğu şiir kitaplarından bir tanesini de ben almıştım. Şiirle tanışmam böylece başlamış oldu.

1967 yılında Polis Koleji ikinci sınıfta öğrenciyken, Ankara Liseler Birliği Şiir Kolu Başkanı seçilmiştim. O zamanlar bu birliğe üye Ankara'da yirmi küsur lise vardı. Bu liseler arasında güzel şiir okuma veya şiir yazma yarışmaları düzenlerdik. Davetiyeleri okula götürmek ve şiir okuyacak kişilerle ilgili organizasyonları yapmak için liseden liseye koştururdurdum.

Mesleğiniz polislik ile şairlik, birbirlerini nasıl etkiliyor?

- Öyle anlar olur ki; olaylar birbiri üstüne gelir, çözümler geciktikçe stres artar, oflayıp puflamaya başlarsınız. Böyle zamanlarda birilerinden duyduğum çözüm şeklini bana yararlı olacak biçimde geliştirdiğimi sanıyorum. Puflamaya başladığım anda zaten yakınımnda hazır vaziyette bekleyen birkaç dergi veya şiir kitaplarından birine uzanıveriyorum, kaptırıveriyorum kendimi, bir de bakıyorum sıkıntıdan eser kalmamış. Biraktığım yerden dinlenmiş olarak dönüyorum mesleki detayla-



Her ne pahasına olursa olsun dergiyi devam ettirmeye kararlıyız

ra yeniden. Şiir bir anlamda mesleği kurtarıyor. Mesleğe gelince, şiire o kadar çok malzeme var ki şaşarsınız.

Polisin şiirle uğraşması milletin garibine gidiyor. Erzurum Emniyet Müdür Vekili olarak göreve ilk başladığım günlerdi. Bir yerel gazetede : "Şair Emniyet Müdürü atanmış, suçlulara her hâlde böyle hitap edecek:" şeklinde bir haber çıkmıştı. Güldürü içeren şimdi hatırlamadığım bir de dörtlük vardı.

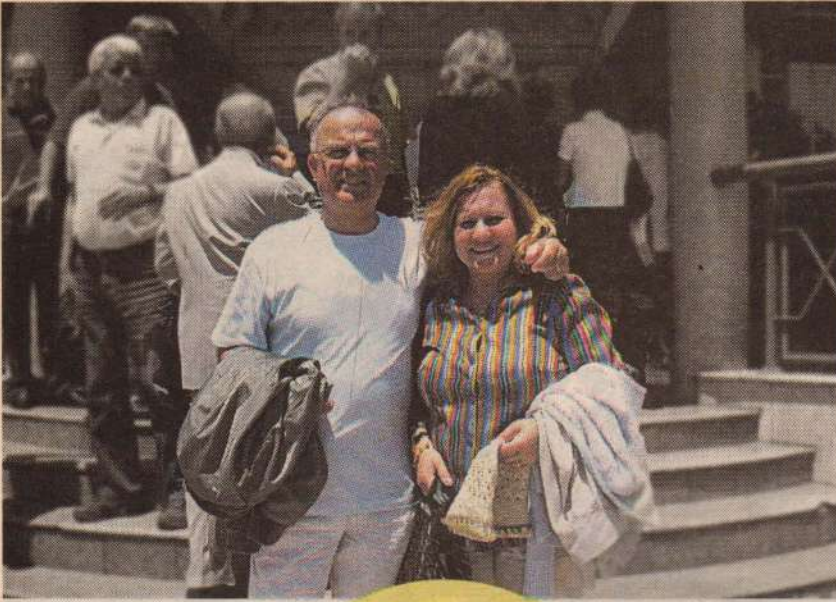
Bu soruya en güzel cevabı, zannedirim İlhan Selçuk 5 Ekim 2003 Pazar günü Cumhuriyet Gazetesi'ndeki 'Pencere' köşesinde kaleme aldığı yazıda verdi : "Kansu'nun yazısından öğreniyoruz ki Ahmet Bozkurt, hukukçu Şamil Potur, sosyolog öğretmen Levent Baydaş ve Erzincan Polis Okulu Müdürü Vadi Çiçekli (şimdi Erzurum Emniyet Müdürü) bir gün toplanıp 'Le Poète Travaille' adındaki edebiyat dergisini çıkarmaya karar veriyorlar. Türkiye burası... Kişinin adı Vadi Çiçekli. Kendisi Emniyet Müdürü. Le Poète Travaille adında bir sanat dergisi çıkarmakta öncü ve kurucu. Üstelik şair. Oktay Rifat'ın 'Kadeh' adlı şiirini bu durumda nasıl anmazsınız: "Burası dalyan kahvesi Ortalık süt mavisi Apostol bu ne biçim meyhane Tabağında bir bulut Kadehimde gökyüzü"

Evet, ayrıca dergi çıkarıyorsunuz. İlk derginizi ne zaman çıkardınız, karşılaştığınız zorluklar oldu mu? Bir ara özellikle derginizin Fransızca adı konusunda İstanbul'da tartışmalar çıktı, bu konuda neler söyleyeceksiniz?

- İlk dergi deneyimi Kolej yıllarında duvar dergisi olarak edebiyat öğretmenimizin öncülüğünde başlamıştır diyebilirim. Şimdilerde İlhan Selçuk'un yukarıda sözünü ettiği Le Poète Travaille isimli dergiyi, şimdi Ahmet Bozkurt'la birlikte çıkarmaya devam ediyoruz. Son sayı bayağı bir gecikti. Son zamanlarda dergilerin başına gelen bizim derginin de başına gelmeden, her ne pahasına olursa olsun bu son sayı ile dergiyi devam ettirmeye kararlıyız.

Le Poète Travaille ile ilgili ilk tartışmayı başlatan Turgay Fişekçi oldu. 10 Eylül 2003 Çarşamba günü Cumhuriyet gazetesinin Defne Gölgesi adlı köşesinde: "Erzincan'da yayımlanan böylesi bir dergiyi bir süredir ilgiyle izliyorum. Derginin adı 'Le Poète Travaille', 'Şair Çalışıyor' anlamında. İyi de neden 'Şair Çalışıyor' değil de 'Le Poète Travaille'. Fransa'da açtığınız dükkana Türkçe bir tabela assanız Fransız dilini korumak için çıkarılan yasalara göre ceza görürsünüz. / Şiir anadilde yapılan bir uğraştır..." diye yazınca, 4 Ekim 2003 günlü Cumhuriyet gazetesinin altıncı sayfasında, 'Şair Çalış-





şıyor, Erzincan'da da ...' başlıklı yazıda Ahmet Bozkurt'tan cevap gecikmedi :

"Dergiye bu ismi koyduktan sonra, yakın çevremizde de dalgâ geçenler oldu bizimle, 'ne o öyle, tahterevalı, tırı vırı gibi' diye... Oysa bize göre, en uygun isimdi. Çarpıcılık ya da ukalalık gibi bir kaygımızda yoktu bu ismi koyarken. Saint-Pol Roux'un iç sesi idi çünkü. İsmi yanında da Rilke'nin büstünün fotoğrafını yerleştirdik, çok da güzel oldu. Erzincan'da değil de İstanbul'da aynı isimle bir dergi yayımlansa sorun çıkmayacaktı oysa. Cogito için, Argos için bir tartışma çıktı mı örneğin? İyi şiirler, yazılar yayımladığımızı düşünüyoruz. Türkçe düşünen Türkçe yazan, Türkçe'yi en iyi kullanan şairlerin yazdığı bir dergimiz olduğu kanısındayız."

Enis Batur, 3 Ekim 2003 tarihli Akşamlık'ta çıkan yazısının son paragrafında aslında son noktayı koymuştu: "Bana öyle geliyor ki, en doğrusu yazılan şiirin içine bakmak: Kimmiş, hangi mîntikadanmış, çetesi büyük müymüş? Bunlar geçer gider."

Bu tartışmaya, İlhan Selçuk, Enis Batur, İlhan Berk, Doğan Hızlan, Tuğrul Tanyol, Haydar Ergülen, Mehmet H. Doğan, Gülseli İnal, Mustafa Şerif Onaran, Işık Kansu, Hidayet Karakuş, Hüseyin Ferhat ve ben çeşitli gazete ve dergilerde yayımlanan yazılarımızla katılmış olduk.

İsterdik ki merkez-taşra tartışması, kısır bir döngüye dönüşmeden

Aşk, hayatını paylaştığın kişiye, çocuklarına, arkadaşlarına, sokaklarını paylaştığın kente bağlanmaktır.

daha verimli olabilecek bir tartışma ortamına taşınsin. Bunun dışına çıkmadı. Bu konuda Tanıl Bora'nın hazırlamış olduğu 'Taşra'ya Bakmak' adlı kitabın, körler sağırılar birbirini ağırılar diyoloğuna dönüşmeden,

Ömer Laçiner, Tanıl Bora, Ahmet Turan Alkan, Melih Pekdemir, Ahmet Çiğdem, Arzu Çur, Necati Mert, A. Ömer Türkeş, Haydar Ergülen, Fatma Karabıyık Barbarosoğlu, Hasan Ali Toptaş, Şükrü Argın ve Tuncay Birkan tarafından enine boyuna irdelenmesinin edebiyatımız açısından iyi bir kazanç olduğu kanısındayım.

Sizden başka polis şair var mı? Meslektaşlarınız şairliğinize ve şiirlerinize nasıl bakıyor?

- Meslekte benden başka şiir yazan mensuplarımızın olduğunu duyuyorum. Fakat kitap halinde basılmış olanları elime geçmedi. Aynı rütbede bulunduğum ve şiirle ilgili olduğumu bildiğim arkadaşlarımdan, eleştiri bakışın dışında diyebileceğim, yürek lendirici sözler duymaktayım. Alt rütbedekiler ise konuyu gündeme dahi getirmiyorlar.

Aşk hakkında neler düşünüyorsunuz?

- Aşk herhalde kısa cümleler ile geçirilebilecek bir duyarlılık olmalı. Aşk belki de bağlanmaktır, hayatını paylaştığın kişiye, çocuklarına, ar-

kadaşlarına, sokaklarını paylaştığın kente, o kentin insanına bağlanmaktır diye düşünüyorum. Yunus güzel özetlemiş bunu : "Aşk gelicek cümle eksikler biter / Bitmez ise ko ki kalsın nolısar"

Şiiri nasıl tanımlıyorsunuz?

- Şiir edebiyatımızın yaramaz, uçarı bir çocuğudur, her şeye burnunu sokar, büyüklerinin yanında sesini yükseltir, olmadık isteklerde bulunur, adı üstünde: şiirdir, ne yapsa yeridir.

Sevdiğiniz şairler kimlerdir?

- Yabancı şairlerden, Baudelaire, Rimbaud, Louis Aragon ve Bertolt Brecht; Yerli şairlerden, Fuzuli, Şeyh Galip, Yahya Kemal Beyatlı, Nazım Hikmet, Sezai Karakoç, Orhan Veli Kanık, Cemal Süreya, Edip Cansever, İlhan Berk, Enis Batur, Cahit Koytak, Lale Müldür, Küçük İskender ve Altay Öktem sevdiğim ve yakından takip ettiğim isimlerdir.

Vadi Çiçekli, çok ilginç ve güzel bir isim, özel bir hikayesi var mı?

- Babam doğayı çok severmiş. Gençliğinde yalnız başına kırlarda bayırlarda dolaştığı olurmuş. Doğumuma yakın Balzac'ın Vadideki Zambak'ını okumuş. Annem Aydın'da, kendisi ise görevi gereği İstanbul'da olduğu için telgraf çekiyor: "Oğlum olursa adını Vadi koyun, ilk banyosunu da soğuk su ile yaptırın" İsmim böylece Vadi olmuş, ama zatürre olurum korkusuyla soğuk su ile yıkamamışlar tabi.

Şiir dışında edebiyatın diğer dallarıyla ilgileniyor musunuz?

- Öyküyü, edebiyat dergilerinden takip etmeye çalışıyorum. Kısa denemelerim var. Bunun dışında pek zaman bulamasam da yağlı boya resimle uğraşıyorum. Yaptıklarım genel de boğaz vapurlarının yer aldığı İstanbul izlenimleri ve natürlmort denemeleri.

Günleriniz nasıl geçiyor?

- Mesleğin gerektirdiği yoğun tempodan mıdır nedir bilemiyorum, bir de bakıyorum akşam olmuş, bir şiir bile okuyamamışım. Gidilecek bir etkinlik yoksa haliyle akşama yükleniyoruz. Gece geç saatlere kadar okumayı bayağı zamandır özlüyorum.

Özel hobileriniz var mı?

- İlkokul ve ortaokul yıllarında pul biriktiriyordum. Sonraları bu istek ye-

rini resime bıraktı. Bunun dışında tiyatroya gitmeyi ve klasik batı müziği dinlemeyi sevdiğimi söyleyebilirim.

Polislik kurumu hakkında dünden bugüne neler düşünüyorsunuz?

- Emniyet Teşkilatı da bilgi çağında gelişen teknolojilerden nasibini almaktadır. Avrupa Birliği'ne uyum süreci ile birlikte Türkiye çok hızlı bir değişim sürecine girdi. Toplumun her alanında kendini hissettiren bu değişim rüzgarından en fazla etkilenen kurumlardan biri de hiç kuşkusuz Emniyet Teşkilatıdır. Yasa ve mevzuat kapsamındaki değişiklikler personelimizin bireysel olarak gösterdiği üstün çaba ve gayretler ile hızla pekiştiriliyor. Bir zamanlar sadece elinde cop, belinde silah ve işkence iddialarıyla kamuoyunda bir nevi öcü gibi duran emniyet teşkilatı, bütün bu kötü günleri geride bırakarak yepyeni bir vizyonla halkımızın karşısına çıkıyor. Artık hemen hemen her polis merkezinde görev alan üniversite mezunu personelimiz, hem suçluyu hem de mağduru daha iyi anlamaya ve sorunları bu bakış açısıyla çözmeye çalışıyor.

Ben Erzincan Polis Meslek Yüksek Okulunda dört yıl okul müdürlüğü yaptım. Özellikle Hukuk Fakültesi'nin bulunduğu illerdeki Polis Okullarına derse gelen öğretim üyelerinin akademisyen yaklaşımı, mevzuattaki son gelişmelerden öğrencilerin anında bilgi sahibi oluşu ve bu öğrencilerin atandıkları illerde olaylara bilinçli yaklaşımları artık teşkilata olan güveni arttırır hale getirmiştir.

Köprülerin atından çok sular aktı. Artık Emniyet Teşkilatı halkıyla barışık olması gerektiğinin ve onlarla iç içe yaşadığının bilincindedir. Gidişe baktığımda teşkilatın daha iyi noktalara geleceğini düşünüyorum.

Görev sırasında hiç birini vurmak zorunda kaldınız mı?

- Görev gereği olabilirdi, ama öylesi bir olayla hiç karşılaşmadım.

Hayatınızda hiç ukde ve keşkeler var mı?

- Dünyanın bütün denizlerini, liman şehirlerini ve sahil kasabalarını gezmek isterdim, bu galiba içimde bir ukde olarak kalacak. Keşkeler var elbet. Şiirlerimi yazabileceğim ve resme daha çok vakit ayırabileceğim bir ortamda bulunsaydım keşke. 

Sustun mu

eşim hacet'e

yanıma kadar sokulan yapraklar
nereden geliyor bu enseye tokat hali
yoksa bir yerlerde tanıştık
ben mi anımsamıyorum..?

galler'i 6-4 yendiğimiz akşamdı
sıkıcı bir protokol yemeğinde
önümdeki bardakla cebelleşiyor
kalkmış yapraklarla şiiri tartışıyorum

sen iyi geliyordun bana
bunu söylemeyi bir türlü beceremiyordum
hele şimdiki gibi bir akşamüstüye
karşımdaki sandalyede seni tasarladıysam
yudumladığım çay eziyetini çeken
parmaklarım
bir başka masada ellerinle buluşuyor,
bilmiyorsun

gülüşün defosuzdu senin
oyuna girer gibi sınıfa girerdin
dudağının bir ucu gelincik tarlası
diğer ucunda panayır kurulurdu.
kaşların çatılmasın
hoyrat bir at tepinirdi gözlerinde
vardiya sirenleri gereksiz yere çalar,
yapıştı mı bırakmayan bir küf kokusu
gizliden atölyeleri gezinir hizaya
geçerdi fabrikalar.

çok konuşurdun
sanırım benim yerime de konuşurdun
sesin bir telaşı giyinirdi
öyle kamera beklentisinde
garsona sipariş verir gibi
diksiyon gösterisine dönüşmezdi

konuş benimle
susmak sana yakışmıyor
bilerek susmak hiç yakışmıyor
başımın çaresine bakamam biliyorsun
yolda yürümeyi bile beceremem
olmadık yerde tökezlerim
halime gülenlerim olurdu

.....

VADI ÇİÇEKLİ



rüzgârın getirdikleri
vadi çiçekli



Nazan Öncel, "Aynı Nakarat" adlı şarkısıyla poptaki patlamanın aslında "hep aynı" şarkılar demek olduğunu görüp söyleyecek ve kendisinin başka türlü bir müzik yapmak istediğine işaret edecektir.

Olay bitmiştir şaşırmayalım

Entelektüellerin gözdesi Nazan Öncel, bir zaman önce Tarkan'a "Hüp"ü yazıp verdiğinde 'pop'un dört bir yanını ateşe vermiş ve sanatçı oğluna kadar ulaşamamış olduğu çok farklı-çok genç bir dinleyici kesimine ulaşmıştı. Herkes karşısındakini "Hüp diye" içine çekmekteyken de "Dudu dudu diller, lıkır lıkır" içilmeye başlanmış ve herkesin kafasına aynı soru takılmıştı: "Nazan Öncel, bundan sonra da adlı adınca pop yapacak mıydı?" Sorunun cevabı, büyük çapta geçen yıl alındı. Gülşen'in "Of Of" ve Özcan Deniz'in "Canım" adlı şarkıları çıkar çıkmaz büyük hit haline geldi ve herkes Nazan Öncel'in bu işi çok sevdiğini görüp rahatladı. Sanatçının kendi albümü "Yan Yana Fotoğraf Çektirelim" çıktığında kafalarda kalan son soru işaretleri de silindi: Evet, bu iş böyle sürebilirdi. Birileri çıkıp bambaşka bir 'pop' yapmayı denemiş ve başarmıştı.

Başta "Hay Hay" olmak üzere, bu şarkılar bizim ille de Mustafa Sandal ya da Serdar Ortaç'a mahkum olmamız gerekmediğini göstermişti bize. "Dağları yerinden oynatan İsyankar" Mustafa ve "Beni unut, düşme sakın peşime"ci Serdar şarkılarını hep bildikleri gibi söylemeye devam ederken, diskotekler, klüpler, çay bahçeleri artık başka türlü şarkılarla da inleyebiliyordu: "Hay hay, temelli kalsın..."

İçinde başka bir ben bulunur mu?

80'lerin ilk yarısında müzik dünyasına İzmir üzerinden bir giriş yapan, ancak asıl patlamasını 90'ların başında "Bir Hadise Var" adlı albümüyle gerçekleştiren Öncel, bu albümde yer alan "Aynı Nakarat" adlı şarkısıyla poptaki patlamanın aslında "hep aynı" şarkılar demek olduğunu görüp söyleyecek ve kendisinin başka türlü bir müzik yapmak istediğine işaret edecektir. Yıllar yılı da öyle yaptı. Çok farklı bir biçimde yazılmış-söylenmiş şarkılarını "Demir Leblebi" adlı albümüyle asla kimsenin uzanamayacağı bir noktaya kadar taşıdı, herkese "Durun bakalım, bir de böyle şarkılar söyleyin de görelim!" dedi.

Popüler müziğimizin en aykırı noktalarından biri sayılması gereken "Demir Leblebi" sonrası her şey bir parça daha renkli geldi. Aslında bu albüm Öncel'i epeyce yormuştu. Daha şarkıların yazılma-yaratılma aşamasında çok yorulduğu belli gibi olan Öncel, basının birçok noktasını mesken tutmuş 'ahlak zaptiyeleri'nin soruları-yorumları ile iyice halsiz düşmüş ve belki de bu tecrübenin yaşattığı bir ruh hali ile "Peki, nasıl isterseniz; size daha kolay şarkılar yazacağım" demişti. İyi ki de demiş.



Öncel'in 'pop'u ile; olup bitenlere, yaşananlara, hatırlananlara farklı bir mantığın süzgecinden geçip gelmiş şarkılar eşlik etmeye başladı, dinleyenlerin gözü açıldı. 'Aşk' bize kaç zamandır bize dayatıldığı gibi bir oyun, bir şaka, bir "Bugün şunla, yarın bunla" durumu değil, aksine çok ciddi bir iş, çok ağır bir

'insanlık durumu'ydu. Dolayısıyla, çok kolay bir şekilde sırtınızı dönüp "Hıh! Keyfin bilir" diyemez, aynı günün akşamı başka birinin kollarında avunamazdınız. Ya da böyle yapabildiğiniz elbette ama yaşadıklarınızı 'aşk' sanmanız ciddi bir yanılsamaydı; yaşadıklarınızı abartmış, kendinize başka duygular vehmetmiş-yazmıştınız... Öncel'in söylediği-söylettiği şarkılar bunları tekrar

gündeme getirdi. Eskiden biliyor (ama artık hatırlamıyor) olanlar yeniden kendine geldi, hiç böyle şeyler duymamış-işitmemiş olan genç kuşak ufak bir sarsıntı sonrası başka türlü bir ruh hali ile donandı, kendini şarkılara kaptırdı.

Nazan Öncel fırtınası sürüyor. Bu yaz da onun ve şarkılarının peşinde koşuyor olacağız. Önce (başkası söyleseydi "Of Of"un geçen yıl yaptığını yapacak kadar sağlam bir şarkı olan) Alişan'ın "Olay Bitmiştir"i geldi, ardından da Tuğba Özerk'in "Lo Lo Lo"su. Başka şarkılar da sırada... Biz Nazan Öncel'e inandık ve güvendik. Artık bizi yalnız bırakmaz, başka kapıları çalmamıza içi elvermez.

**Bu yaz
Nazan Öncel
şarkılarının
peşinde
koşacağız**



naimdilmener@yahoo.com

dekeştüyünü

POPÜLER ANSİKLOPEDI

Nilgün'ün 'N'si (Ya da Grubun 'Byöoys'si): Nilgün Onatkut

12 Temmuz 1947 yılında doğdu. 1967 yılında 'Altın Ses' yarışmasında birinci olarak müzik dünyasına bir giriş yaptı. Bu dönemde 'Arkun' soyadını kullandı ve Nilgün Arkun olarak birkaç 45'lik yaptı. Sözlerini Fecri Ebcioğlu'nun yazdığı "Mahçup Delikanlı" Philips, "Bilmece" ise Aras tarafından yayımlandı. 1968 yılında müzisyen Doruk Onatkut ile evlendi ve müzik hayatına Nilgün Onatkut olarak devam etti. Bu dönemde de Odeon tarafından yayımlanmış "Gelin Dostlar" adlı 45'lik ile oldukça ses getirdi. Ajda Pekkan tarafından üne kavuşturulmuş "Tatlı Dünya" adlı şarkının bir başka versiyonu olan bu şarkı Nilgün Onatkut'un adını epeyce geniş kitlelere yaydı. Fakat sanatçı, asıl ününü 80'lerin hemen başlarında



Beş Yıl Önce On Yıl Sonra adlı grubun bir üyesi olarak elde etti. Grubu oluşturan dört kişiden biri olan Nilgün Onatkut, 80'lerin bütün ilk yarısında bu grup ile birlikte zirvede oldu, Eurovision'lara bile gitti. İşin sonrası, hem kendisi hem de diğer grup üyeleri için tam bir hayal kırıklığı.

arap kemal VE EŞİ necmiye



Ayin 'aile'si

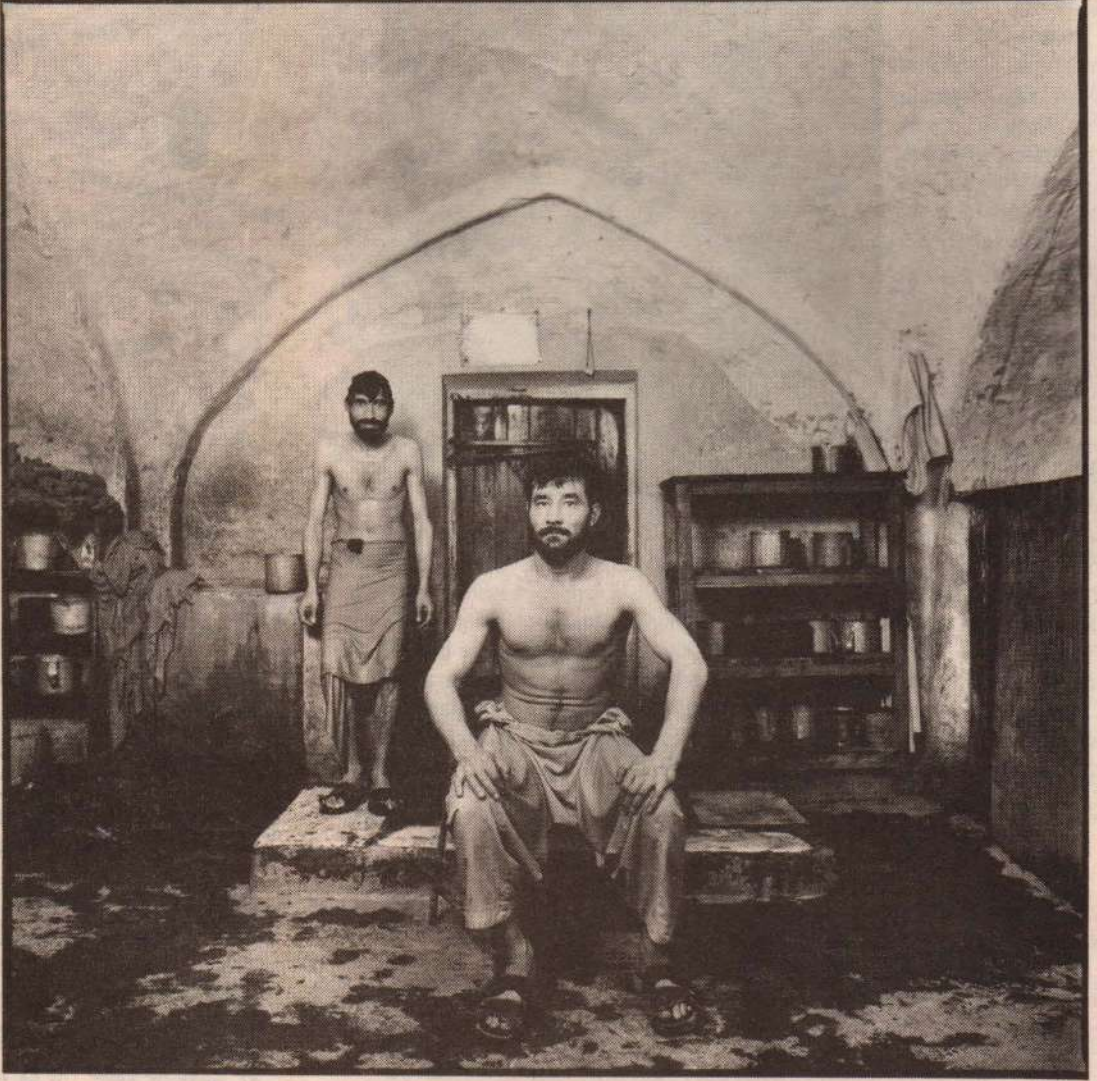
Delta firması tarafından yayınlanan bir plağın kapağı. 'Arap Kemal ve eşi Necmiye' huzurlarınızda. Ne çalınmış, ne söylenmiş bilinmiyor. Plağı gitmiş kapağı kalmış işin... 'Arap Kemal' fotoğrafının merkezine yerleştirilen olmalı, eşi de hemen yanbaşındaki. Diğerleri, kapakta bir yer kapmış olmalarına rağmen 'isim' anılmaya gerek görülmemişler.



GENİŞ AÇI'DAN

FOTOĞRAF AL DESTEK VER

KAMPANYASI



© AHMET SEL

Geniş Açı Fotoğraf Sanatı Dergisi, okurlarını ve tüm fotoğrafseverleri dergiye destek olmaya çağırıyor. Kampanyaya katılarak Geniş Açı'ya destekte bulunan fotoğrafseverler, kampanya dahilindeki fotoğraflar arasından seçecekleri bir tanesine ve bir yıllık (6 sayı) Geniş Açı aboneliğine sahip olacak.

Kampanyada fotoğrafları yer alan fotoğrafçılar:

Arif Aşçı - Manuel Çıtak - Nazif Topçuoğlu - Orhan Cem Çetin - Merih Akoğlu - Kerem Uzel
Muammer Yanmaz - Laleper Aytek - Ahmet Polat - Ahmet Sel - Kerim Bora - Tolga Sezgin

fotoğrafları görmek, ayrıntılı bilgi almak ve kampanyaya katılmak için

www.genisaci.com

Akşamsefası

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>



Şen Profesörler bu ay, “Öfke, sevgi, acıma” ve bilimum duyguları dile getirdiler. Ankara’nın kavurucu sıcağından olsa gerek, belirlenen çerçeveyi aştılar. Çoğu zaman olduğu gibi “ortaya karışık” konuştular..

Önce sevgililer bozuldu

Cengiz : Derli toplu konuşmak yerine, kesik kesik, kopuk kopuk konuşmak istiyorum. Galiz küfürlerle, radikal itiraflarla tatlı bir muhabbet yapalım. Çünkü yargılanacağıma dair en ufak bir endişe taşımadan, içimi açabildiğim nadir insanlardan birisin.

Ahmet: Sağ ol abi.

Cengiz : Geyik muhabbeti olsun diye söylemiyorum. Yürek sıcaklığının bir insana şifa olabileceğini bilirim, onu özlerim. El ense çekmek istiyorum sana.

Ahmet : Güneş başına mı geçti?

Cengiz : Sen daha bir gönül adamısın, kalendersin, derviş kılıklısın. Allah’ın Sandıklıslısı! Sıcakkanlı, neşeli ama yalnız. Başkalarına bir şey aşılama kaygısı gütmenden sohbet edelim.

Ahmet : Benim de derdim bu zaten. İlla ki elimizde iğneyle dolaşıp, millete fikir mi aşılama zorundayız? Evlenene kadar her şe-

yi bildiğimi zannediyordum. Karım sayesinde hiçbir şey bilmediğimi öğrendim. Bir konferanstan sonra herkes gelmiş, “Çok güzel konuştunuz hocam.” diye tebrik ediyor. Karım geldi, “Yine boş boş konuştun,” dedi.

Cengiz : Kendi değerimizi sahip olduklarımıza ve bize ne kadar değer verildiğine bakarak anlamak üzere eğitilmişiz. İç dünyamızdan çok, dış dünyaya odaklanarak benlik değerimizi ölçmeye koşullandırılmışız.

Ahmet : İşte bu üstünlüktür. Düşüncede, duygularda, bireysel oluşumumuzda. Bu, inceliğe engeldir. Sürü insanı olma, koyunluktur. Koyun demişken, koyunlar da intihar etti biliyorsun. Ben atlasam arkamdan atlar mısın abi?

Cengiz : Hani celeptin sen, koyun mu olmaya kara verdin?

Ahmet : Celep olacaktım, engellediler. Felsefe profesörü oldum.

Cengiz : Aferin.

Ahmet : Hep öyle boynun büyük, hiç sesini çıkarmıyorsan olmaz. İnce insan silik olmaz.

Cengiz : Ne alakası var şimdi.

Ahmet : Bilmiyorum, üstünlükten bahsediyorduk ya, onun için söyledim. İncelik kayboldukça, üstünlüklük başlıyor galiba.

Cengiz : İnsan ilişkilerindeki çatışmaların ve anlaşmazlıkların belki de en önemli nedeni çoğumuzun duygu ve davranışları birbirine karıştırmasıdır. Duyguyu denetleyemezsin, tutum ve davranışları denetlersin. Karşımızdakinden nefret ediyor olabiliriz ama bu nefret denetlenebilir.

Ahmet : Ben bunun biraz da insanın kendi ‘içinin’ farkında olmasıyla mümkün olduğunu düşünüyorum. İçimiz, gerçeklikle olan ilişkide ortaya çıkarmaya çalıştığımız önerilerimizin, düşüncelerimizin, duygularımızın, umutlarımızın kaynağı. İçimiz ka-

Celep olacaktım, engellediler. Felsefe profesörü oldum

dar kavrayabiliyoruz gerçeği.

Cengiz : Başkalarının hakkımızda ne düşündüğü ile bu kadar meşgulken nasıl olur da içimizden gelen sesleri dinleyebiliriz? Başarının, denetimin ve özellikle gücün kutsandığı, bireyciliğin alabildiğince vurgulandığı 'modern' toplumlarda insanın kendisiyle barışık kalması neredeyse bir mucize... Başkalarını kendinden daha fazla seveceksin ki sevmeyi garantileyebileceğin! İşte bu ikiyüzlülüktür! Sözde modern etik bize böyle hesaplı davranmamızı öğütüyor.

Ahmet : Ben bunlara "hesâbîler tarikatı" diyorum. Hayatı strateji ve taktikten ibaret bir savaş oyunu zannediyorlar. Kullanıyorlar, kullanılıyorlar. Ama hayatı hesaplayamazsın, iyi ki hesaplayamazsın. Hesâbînin hesâbîye akrep etmez ettiğini. Beni "kategorize etme", kafanda önceden çizdiğin yerlere koyma. İçine alıp öğütmeye kalkma, farklıyım ben. Tüketmeye kalkma beni, damgalamaya kalkma. Tükenirsin, damgalanırsın.

Cengiz : Başkaları bizi sevmek zorunda değil eğer biz kendimizi sevmiyorsak. Öz saygı ihtiyacımızı da başkaları karşılamak zorunda değil. Kimsenin omuzlarına bu yükü yüklemeye hakkımız yok. Kendimizden başka hiç kimse bizi istediğimiz şekilde sevmeyi ve değerli bulamaz.

Ahmet : Otuz yıldır söylüyorum; bir kültürün kokuştüğünü anlamının yollarından biri de, o kültürü yaşayan bireyler arasındaki sevgi ilişkisine bakmaktır. Dizilerden, filmlerden devşirilmiş, ağızlarda sakız olmuş, 'seni seviyorum,' sözü temsil gücünü kaybetti artık. Herkes herkesi seviyor, otomatik pilotta seviyoruz. Seni seviyorum diyeceğime çoban olsaydım da, kaval çalsaydım. O kavalın sesinde gerçek sevgi var.

Cengiz : Sen de bugün iyi taktın, koyun-

lara, çobana.

Ahmet: Ben celep olmak istiyordum dediğimde dalga geçiyordum zannediliyor. Bir gün Haymana Ovası'nda sürümle gezerken gördüğünüzde anlayacaksınız ciddiye-timi.

Cengiz : Bir kişinin sevgi konusundaki değer ve tutumları medyadan besleniyorsa, sağlıklı bir şeyler yaşaması mümkün değil. Çünkü bize şunu dayatıyorlar; eğer başkası tarafından büyük bir tutkuyla sevilmiyorsak, eksikiz demektir. Sağlıklı insan; yaşamın zor, acıyla dolu ve adaletsiz olduğunu bilir. Değiştiremeyeceği gerçeği, tevekkülle karşılar. Bu tevekkül boyun eğme değildir, örneğin insanın insanı sömürmesini tevekkülle karşılayan adamdan bir halt olmaz. Benim bahsettiğim tevekkül, olgunluk işidir. Aşık olduğun Ayşe'nin seni sevmemesi, ondan nefret etmeni ya da onu tahakküm altına almaya çalışmanı haklı çıkarmaz.

'Seni
seviyorum,'
sözü temsil
gücünü kaybetti
artık.
Herkes
herkesi seviyor,
otomatik pilotta
seviyoruz.

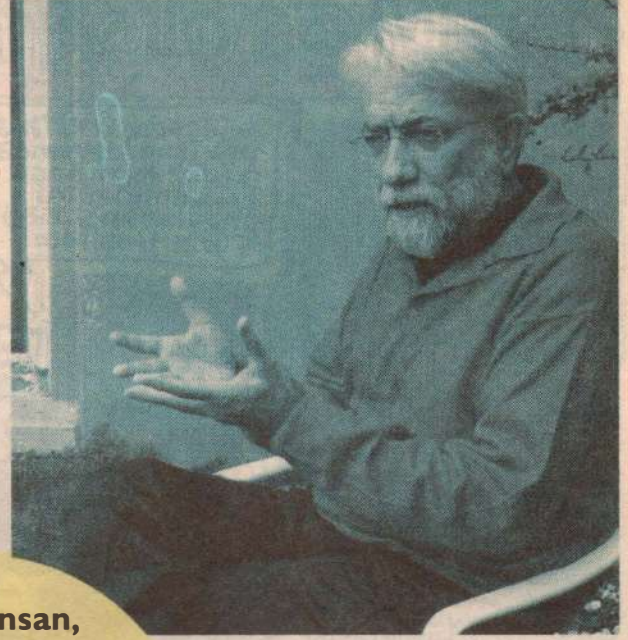


Ahmet : Aşk gitti, geriye memurlar kaldı. Memur sanatçı, memur düşünür, memur bilim adamı. Aşkın ayağa düşürülmesi, bundan ticari kazanç sağlama, bir kokuşma belirtisi değil mi? Hepimizde bir memur zihniyeti oluştuysa eğer, önce sevgililer bozulduğu içindir. Şu dağlarda kar olsaydım Cengiz hocam, ne güzel türküydü o? Düşünsene, Kızılay'da 40 derece sıcak var ve sen burada değilsin, dağlarda kar olmuşsun.

Cengiz : Öfke, tüm kanı alt beyine çıkarır. Böylece üst beyine ait aklın devre dışı kalmasını sağlar. Yürek atışını hızlandırır, tüyleri diken diken eder, pazuları kasar. Aklın devre dışı kalması nedeniyle öfkeli kişi, ondan sanki başkasının duygusuymuş gibi bahseder. Olan biten her şeyin sorumluluğu öfkeye yüklenir.

Ahmet: Öfkeli insan, iç yüzünü gösteriyor. Hayatı ve öfkeyi bu yüzden seviyorum. Öfkenin hakikate tahammülü yok. Bu yüzden hakikat bakım istiyor. Sorumluluğu öfkeye yüklemenin yerine, öfkeli olduğumuz anları iyi tahlil ederek kendimizi daha iyi tanıyabilir, hatta değiştirebiliriz de. Vaktinde paramı geciktiren bir iki yayıncıya öfkeli mektuplar yazmıştım. En sonunda dedim ki: "Ben bu muyum yahu, para tutkunu, iktidar düşkününü biri miyim?" Yani bu bir züğürt tesellisi değil, elbette emeğinin karşılığını zamanında almak herkesin hakkıdır. Bunun için de mücadele etmek gayet onurlu bir durumdur.

Cengiz: Öfke kafesteki aslan gibi, bedelimizden dışarı çıkmak için bir o yana, bir bu yana dolaşıyor. Öfkesini evcilleştirmeyi bilmeyen bir sürü insan, psikologlara dünyanın parasını veriyor. Oysa öfke, ne içeride saklanmayı sever ne de çırılçıplak ortada dolaşmayı. Öf-



**Kırılan insan,
anlayan insandır.**

**Kırıldım.
Demek ki
hayatımda aksayan
ir şeyler var.**

**Kırıldım ve öğrendim,
dünyanın kaç bucak
olduğunu.**

keyi hakaretle, tehditle bir ege-
menlik aracı olarak kullanmak ka-
dar; biriktirip, yeri gelince bomba
gibi patlatmak da yanlış.

Ahmet : Tabi, her hakarete uğra-
yan mazlum değildir. Bu açıdan
Nietzsche'nin mazlumlari sevme-
yişini seviyorum. Her mazlum
haklı değildir. Bu yüzden öfkeyi ki-
me karşı kullandığımız mühim. Öf-
kemizin bütün hedefleri mazlum
değildir, olamaz.

Cengiz : Öfke yaşanmak zorunda
olan, insanı insan yapan bir duygu.
İnsan onuru ayaklar altına alınıyor-
sa, eşitsizlik ve adaletsizlik diz bo-
yuysa, bu durumda öfkeyi kullan-
mayacağız da nerede kullanacağız.

Cengiz : Acıma, insanoğlunun
en soylu duygusu, aynı zamanda
en çok ayaklar altına alınanı. Kat-
lanılmaz acılara bir gerekçe bul-
mak gerektiğinde, dünyanın bir
sınav yeri olduğu akla geliyor.
"Kader ağlarını ördü yine," cüm-

lesinin ardında bu yaklaşım var.
Yalnız acıyarak çağa tanık olma-
nın sorumluluğundan kurtulama-
yız. Adalet yoksa, merhamet bir
işe yaramaz.

Ahmet : Sen kaç para alıyorsun
abi bir hastadan.

Cengiz : Böyle şeyler sorulmaz,
ayıp. Sen ne kadar alıyorsun pro-
fesörlükten?

Ahmet : Ne alacağız abi. Ben
üstüne para veriyorum, profesö-
rüm demek için. Akşama rakı
içelim mi?

Cengiz : Olmaz. Yarın Van'a gidi-
yorum konferansa.

Ahmet : Ne konferansı abi?

Cengiz : Yeter, sorma artık.
Çerçeve falan bırakmadın konuda.

Ahmet : Ne yapalım. Her gün
röportaj yapıyoruz, bıktım. Ses
kayıt cihazı yoksa konuşmuyo-
rum artık, dinleniyorum. Yalnız
son olarak şunu söyleyeyim..

Cengiz : Nihayet..

Ahmet : Müsaade et abi.

Cengiz : Sana müsaade etmemek
mümkün mü?

Ahmet : Kırılan insan, anlayan in-
sandır. Kırıldım. Demek ki haya-
tımda aksayan bir şeyler var. Kırıl-
dım ve öğrendim, dünyanın kaç
bucak olduğunu. İşte merhamet
burada başlıyor, yani öğrenilen bir
şey. Nasıl bağladım?

Cengiz : Alakasız bir yerden bağ-
ladın, ama güzel. 



Bizim de bir çift sözümüz var



Aslında erkekler kadınları önce insan sonra kadın olarak görebilseler bütün sorun çözülecek.



Yeşilçamın emektarları perişan durumda.. Devlet biran önce emekliliklerini onaylayan yasağı çıkartmalıdır.

Hazinesi altın olsa susuz çeşmeden, su dolmaz. Kendisi aslan olsa, düşenin dostu olmaz.

Gülperi Bülbül 'Müsdah-dem'

Hayatın sanagülmesini istiyorsan, önce kendi aynanı sırlaman gerekli.



Muhammed Cangören 'Aktor.'



Tülay Kulca Öğretmen.

Cumalar vardır, insanların tatile çıktığı.. Cumalar vardır, esnafın namaza durduğu. Cumalar vardır, özlem sesidir, biryürektek uzaktan gelen, bir sese koşarsız, koşarsız biter zaman.. öyle bir sessizlik olurki sessizlik içinde konuşmaya devam ederiz içimizde Sessizce...

Beyoğlunda Sadri Alışık sokakta Edebiyat Koop. açtık her akşam edebiyat, şiir üzerine etkinliğimiz var ama halen beklenen ilgi yok hocam.. Daha ne yapalım?

Konfüçyüs ne demiş?!! Asil ve şerefli insan hakve adaleti her şeyin üstünde tutar, Peki şu durumda kaç kişi bu söyleme uyuyor?!



Aynur Cezaevinde yatan Yegenine giderken yazmış bu şiiri



Ayşe Kalyoncuoğlu 'Edebiyat Koop. Yönetim Kurul üyesi.



Hiç kimseye gururla bakma o da kendisine göre görkemlidir.



ASIYE YÜRMAZ 'Servis elemanı'

GEÇEN AY KİLİSTEYDİM.

Devletimiz KİLİSİ il yaptı sonra da kendi haline bıraktı. KİLİSE iş sahaları açılın, gençlerimize iş imkanları sağlansın

OYANAM ODOY DINGIR DINGIR DINGIR

İSTANBULDAKİ FİLM YAPIMCILARI BİRAZ DA KİLİSLİ GENÇLERİ KEŞFETSİN ABİ.. ARTIST OLMAK İÇİN NE GEREKİYORSA YAPARIM ABİ.. SADETTİN TEKSOYUN PROGRAMINDA AGZIMI

YORGAN İGNE SİYİLE DİKTİM ABİ. SİRFARTIS OLMAK İÇİN

SERVET BEY 'Mekan Sahibi'

Aslanım Kemik nerde bizim MEMİK OYANAM ODOY Dingir Dingir Dingir



Not: Sizin de söyleyecek bir çift lafınız ve fiyakalı bir fotoğrafınız varsa bize gönderin. Adres: İstiklal Cad. Turhol Han. No:373 D:7 Beyoğlu / İST.

Akşamsefası

Ücretsiz PDF Kitap Arsi - <https://rantey.org>



Dördüncü albümleri *Duble Oryantal*'i geçtiğimiz günlerde *Doublemoon*'dan çıkaran Babazula; yaptığı müzikle özgün, öncü bir grup. Hem gelenekten beslenip, hem de teknolojiden yararlanan Babazula, doksanlı yılların başlarından beri aktif olarak müzik piyasasında yer alıyor. Şimdi Babazula'ya kulak verelim.

Aşkın harbisi tutsak etmez

DENİZ DURUKAN

Özgür ruh adlı şarkınızda "sevişe sevişe azalmaz ki tene-ki özgür ruh" diyorsunuz. Sevişmek ya da aşk ruhu tutsak etmez mi?

Murat Ertel : Şarkıyı açıklamak için gizemini bozar. Sözleri tam açıklayabileceğimi sanmıyorum. Saçmalayabilirim. Ancak aşkın harbisi tutsak etmez gibi geliyor.

Aynı şarkıda genlerin kop- yalanmasına karşı sözleriniz de var.

Murat : Bunlara karşıyız. Bir kere seçim hakkı tanınmıyor in-

sanlara. Genetiğiyle oynanmış tarım ürünleri insanlar üzerinde test edilmemiş ve sonuçları bilinmiyor. Bu ürünleri yemek istemesen de onlar rüzgar yoluyla yayılıp normal organik maddeleri bozup kendilerine benzetiyorlar. Doğada çok önemli olan bir döngü meselesi var. Doğum ve ölüm gibi. İnsan ölünce bile bir işe yarıyor. Toprağa karışıp onun yapısını alıyor, ağaçlar tohum veriyor, genetiğiyle oynanmış maddeler ise tohum vermiyor. Bu nedenle çiftçiler her sene tohum almak zorunda kalıyor. Böyle kendi kendini

döndüren mekanizma, kapitalist sistemin içine çekilmiş oluyor.

İnsanların genleriyle oynama çabasının sonuçları da riskli.

Murat : Evet, yaratık insanlara doğru gidiyoruz. İnsanları medya, internet, televizyon gibi iletişim araçlarıyla yönlendirmeleri yetmiyormuş gibi, dış macunlarında bile florid kullanıyor...

Levent Akman: Zaten bu palavra, millete dış macunu satmak için uydurulan palavra... Elli-lerde, altmışlarda, kimyasa atıkları nasıl değerlendiririz derdiyle ya-

pılan şeyler. Şampuan da öyle. İçerisinde ne olduğu belli olmayan şeyler var.

Murat : Amerikan askerleri Almanya'ya girdiklerinde, Nazi kamplarında içeceklerle florid katıldığını görüyor. Bu onları itaatkar yapıyor ve emirlere uymalarını sağlıyor. Bunu öğrenen adam, daha sonra CIA'nin başına geçiyor. Oradan emekli olduktan sonra da Colgait firmasının yönetim kurulu başkanı oluyor. Macunlara florid konuluyor. Amerika'daki florid oranı Avrupa'dakinden daha düşük. Bunun nedeni de, sulara floridin katılmasından kaynaklanıyor. İnsanları yönlendirmeleri yetmiyor, istedikleri gibi yaratık insanlar yaratmaya çalışıyorlar. Hatta köpekler gibi yarı hayvan, yarı insan olan bir tür vahşi asker yaratacaklar. Robotlar çıkacak. Genetiğiyle oynanmış makine insanlarla eski kuşak arasında savaş olacak.

Bunlar modernitenin getirdikleri gibi sunulacak bize.

Murat : Evet, yine İstanbul Çocukları adlı şarkıda değindiğimiz; küçük çocukların simülasyonla öldürülmeye programlanmaları var. Görüntülerin gücü, onların üç boyutlu hali...

Baudrillard okur musunuz?

Murat : Yok, okumadım ama buraya geldiğinde bir konuşmasına gitmiştim. Hatta onun mikrofonunu düzeltmiştim. Yüksek teknolojinin hakkını korusa da, mikrofona konuşmuyordu. Ben ona yönelince herkes çok korktu, saldıracağını düşündüler. Donup kaldılar. Oysa ben arkadaydım ve söylediklerini duyamıyordum. O nedenle sinirlendim. Mikrofonu düzeltip yerime dönünce



rahatladılar. Bir cümlesi kaldı aklımda: Bu çağ simülasyonla gerçeğin savaştığı çağdır. Bence doğru.

Son dönemin rock grupları...

Murat : Yeni gruplar çıktı, bu sevindirici. Cıstak popçuları sarsıyorlar; Türkçe söylüyorlar. Görüntüleri çok farklı. Kapitalist sistemin tüm pazarlama ve reklamcılık sistemlerini kullandıkları gibi, müzikal anlamda ve sunumda Ang-

**Birdenbire
"memleketin yüzde
doksan dokuzu
Müslüman" söylemi
geliyor.
Öyle bile olsa
yüzde birin hakkını
korumak lazım.**

losakson kültüründen besleniyorlar. Onların taktiklerini kullanıyorlar. Bunları bilinçli yaptıklarını sanmıyorum. Örneğin; Mor ve Ötesi'ndekilerin akıllı insanlar olduklarını düşünüyorum, ama müziklerinde o parlaklığı bulamıyorum. Niye öyle bir müzik yapıyorlar, bunu bilmiyorum. Burayla ilgili bir müzik olsaydı daha farklı olurdu.

Bu çok tehlikeli mi?

Murat : Evet, tehlikeli buluyorum. Anglosakson kültür emperyalizminin bu kadar güçlü olduğunu hiç hissetmemiştim. Gerek sanat içerisinde gerek günlük yaşamda bu iki kutup büyük bir saldırıya geçmiş durumda. Ve çok da güçlüler.

Hemen popüler olmak istiyorlar.

Murat : Para ve güç için her şeyi bir anda harcaabiliyorlar. İstanbul'u harcamaya çalıştılar mesele. İstanbul'un kozmopolit bir yapısı var. Zaman zaman politikacıların fişeklemesiyle bozulabiliyor. 6-7 Eylül olaylarını yaşayabiliyoruz mesele. Ya da başka sorunlar çıkabiliyor. Birdenbire "memleketin yüzde doksan dokuzu Müslüman" söylemi geliyor. Öyle bile olsa yüzde birin hakkını korumak lazım. Bir insan Türk'se ve ne kadar saf-

kan Türk olduğunu söylese bile dedesinden, babaannesinden sonrasını bilemez. Büyük olasılıkla da çeşitli ırk, din ve etnik kimliklerin karışımından oluşmuştur. O yüzden kimse büyük konuşmasın. Herkesin kanında araştırıldığında farklı bir takım şeyler çıkar.

"Bir Sana Bir Bana" çok ilginç. Erkin Korumay'ın bir şarkısını hatırlatıyor...

Murat : Bize de eski Yeşilçam Filmlerini hatırlatıyor.





Yeşilçam filmleriyle aranız nasıldı?

Levent : Sevdiklerimden değil de, sevmediklerimden söz edebilirim. Sadri Alışık'ı hiç sevmedim. Onun filmleri çıktığında sesini kısarım televizyonun, arka planı seyredirim. Eski İstanbul'u, sahili... İstanbul'da betonlaşmamış sahil kalmadı. Filmlerde o sahneleri özlemle seyredirim. Ya da o filmlerde boğazı gördüğünde betonları görmezsin, arkadaki silüetlerde ağaçları, yeşilliği görürsün.

Murat : Ben de Cüneyt Arkın'dan sıkılıyorum. Yılmaz Güney'i önemserim. Hem sinemada canlandığı karakterleri, hem de çektiği filmleri severim. Onun sinemasına inanırım. Seyit Han, benim için çok önemli bir filmidir. Sevdiğim birçok film var aslında. Yusuf ile Kenan'ı, Muhsin Bey filmi, Metin Erksan, Lütfü Akad, Derviş Zaim, Fatih Akın, Nuri Bilge Ceylan'ı severim. Vurdulu kırılılı filmler bana komik geliyor. Melodramı severim. Komedi filmleri de beni etkiler. Örneğin; Ertem Eğilmez'in Hababam Sınıfı önemlidir. Kemal Sunal'ı çok sevmem, ama oradaki Münir Özkul ve Adile Naşit ikilisi bence muhteşemdir. Esas olay odur. Şener Şen'i de severim.

Yılmaz Güney'i önemserim. Hem sinemada canlandığı karakterleri, hem de çektiği filmleri severim. Onun sinemasına inanırım.

Babanın sanatçı olmasının etkilerinden bahseder misin?

Murat : Babam Mengü Ertel sayesinde birçok kişi gelirdi evimize. Muhsin Ertuğrul'u, çok küçük de olsam tanıma fırsatı buldum. Semiha Berksoy, Melih Cevdet, Edip Cansever, Aziz Nesin gibi önemli isimleri tanıma olanağım oldu.

Bir yere ait olmak olgusu üzerine ne dersiniz?

Levent : Askere gittiğinde sorrarlar 'Nerelisin?' diye. Bir şekilde kazanıyor insanın kafasına. Bir yere ait olmak da gerekiyor.

Murat : Büyük yaratıcılara baksarsak, Şekspir Hamlet'i Danimarka'da yazmış. San Francisco'da geçen bir şeyi anlatmak, her ne kadar orada yaşasam da, bana zor geliyor. Yeteri kadar Amerikan kültürü alsam da, orayı yeterince

anlatamam sanıyorum. En iyi bildiğim şeyi yapayım diye düşünüyorum. Mesela 'halk ozanı' gözümde yüce bir figürdür. O figürlerden biri de Aşık İhsani'ydi. Uzun saçlı, uzun sakallı bir adamdı. Beni çok etkilemişti.

"Gerekli Şeyler" şarkısındaki tekrarlar dikkatimi çekti. Hayat içersindeki tekrarlardan söz edebilir miyiz?

Murat : Babam Mengü Ertel böyle dönem dönem kendini değiştirerek eserler yapardı. Bir insanın, üzerine bütün kariyerini kurabileceği bir şeyi, bir dönem sonra bırakırdı. Mesela, 12 Eylül'ün karanlık dönemlerinde, kendi içinde dönenen bir takım çizgisel, kabussal döngülere takmıştı. Turgut Uyar da buna doğrusal döngü diyerek bir dörtlük yazmıştı. Döngü olayı kısır da olabilir, yani bir sürü insanın 9-5 arası çalışması kısır bir döngü olabilir. Ama bu doğurgan bir döngü de olabilir. Bizim yaptığımız, bunu doğurgan döngüye dönüştürmeye çalışmak. Devamlı müzik yapıyoruz, devamlı okuyoruz, şarkı dinliyoruz. Hayatımızı öyle bir döngüye sokmaya çalışıyoruz ki, küçük küçük kendi içinde dönen şeyler büyüyor, insanları birtakım şeyler ulaştırıyor. **h**



Küçük Sinema Dükkanı

SABRİ KALIÇ

Tırvırı gerçekler

Bu ayki sinema tırvılarımızın tamamı deneysel sinemadan:

- 1964 yapımı **Andy Warhol** filmi **"Empire"** tam 485 dakika boyunca

Empire State binasının görüntüsünü gösterir.

- Ünlü deneysel sinemacı **Jack Smith**, kült filmi **"Flaming Creatures"**ı 1963 yılında, annesinin evde olmadığı bir hafta sonu iki günde çekmişti ve filmin çekim malzemeleri de yakındaki bir deniz üssünden asırılmıştı.



- Deneysel sinema ustası **Stan Brakhage**, tamamı deneysel olmak üzere toplam 371 film çekmiş olsa da 1896-1914 yılları arasında 564 film çeken "sinema büyücüsü" **George Melies**'in rekoruna yetişememiştir.

- **Luis Bunuel-Salvador Dali** ikilisinin, 1930 yılında çektikleri **"Endülü Köpeği"** adlı filmin yapımcısı **Le Vicomte de Noailles** (Noailles Vikontu) sanını taşıyan bir asilzade idi. Filmin

gösterilip büyük olaylara yol açmasının ardından Vikont kilise tarafından aforoz edilmişti ve anesi de Papa'dan özür dilemek için yürüyerek Vatikan'a kadar gitmeyi teklif etmişti. Vikont ise, tüm bu olaylara soğukkanlı bir yorum yapmıştı: Hiçbiriniz umurunda değilsiniz!

- **Bruce Connor**'ın 1958 yapımı **"Film"** adlı filmi, 12 dakika boyunca her kare bambaşka bir görüntüyü sergiler.

- **Alfred Hitchcock**'ın 1948 yapımı **"İp"** adlı filminde ise tam 80 dakika boyunca hiç "kesme" yapılmaz, film tek "plan"dan oluşmuştur. O dönemde negatif film bobinleri birkaç dakikada bittiği için Hitchcock bobin sonlarını insanların sırtlarına, duvarlara vs. denk getirerek tam bir "zamanlama dehası" sergilemiştir.

- **Derek Jarman**'ın 1976 yılında çektiği **"Sebastiane"**, tamamı ölü bir dilde (Latince) çekilmiş

UN CHIEN
ANDALOU

UN FILM DE
LUIS BUNUEL
E
SALVADOR DALI



olan ilk ve tek filmidir ve film dünyanın her yerinde (çekildiği İngiltere dahil) o ülke dilinde alt yazıyla gösterilmektedir.

- Çek yönetmen **Buracz Bosnitz**'in 1968 yapımı 908 saatlik "boş" filmi ve 85 saatlik "karışık" **Uykusuzluğun Tedavisi** filmlerini saymazsak, **Edgar Reitz**'in 25,5 saatlik **"Heimat 2"** adlı filmi ticari olarak gösterilmiş en uzun filmidir.

- Google'a girip de İngilizce **"en kısa film"** yazdığınızda karşınıza çıkan bir sayfa ise şöyle diyor: Bugüne dek yapılmış en kısa film tanınmış Türk deneysel sinemacı **Sabri Kalıç**'in **"A Fassbinder Lie"** (**Bir Fassbinder Yalanı**) adlı filmidir ve film 1/24 saniye (1 kare) uzunluğundadır. Film 1987 yılında 1. Uluslararası Ankara Film Festivali'nde gösterildiği zaman büyük ilgi çekmiştir.



Yeşilçam ve Hollywood Klişeleri

Yeşilçam:

• **"Hidayet" Meselesi:** Film boyunca esas karakterlere etmediğini bırakmayan kötü adam, filmin sonunda birden dünya tatlısı biri olur. (değilse, zaten filmin sonunda ölecektir).

• **İlk Öğretmenin Kim Senin?:**

Bir dönemin tüm "sosyal içerikli" filmlerinde, köye gelen genç ve aydın öğretmen halkı bilinçlendirmeye çalışırken, köyüm imamı ve ağası onu alt etmeye çalışır.



• **Venceremos:**

Yine o "sosyal içerikli" filmlerde biri yanlış bir iş yapacak olursa, mutlaka onu tatlı dille uyuracak pos bıyıklı, yeşil parkalı ve mutlaka sendikali bir "işçi abi" vardır.

• **Namuslu**

Garipler: Bir Yeşilçam filminde esas kız barda, pavyonda, hatta randevu evinde bile çalışsa, aslında "eline erkek eli değmez". Bir biçimde, her seferinde "yırtmanın" bir yolunu bulur.

• **Ana Gibi Yar:**

Ağzıyla kuş da tutsa da Yeşilçam filminde üvey anne veya baba asla iyi insan değildir, sonunda zehirini kusacaktır. Zaten üvey anne genelde "kötü kadın"ın, üvey baba ise "pis ayyaş"ın tekidir.



Yeşilçam Sözü: "Kitapsız ilim, (Ahmet) Tarık Tekçe'siz film olmaz!" (Bir dönemin Yeşilçam sloganı)

Hollywood:

• **Nur Topu Gibi Maşallah!**

Bir-iki istisna hariç tüm filmlerde bebekler, yaklaşık iki aylık "doğarlar". Anne ise doğumdan on beş dakika sonra şahane saç ve makyajla babayı kabule hazır. (Yine de).

• **Doğuştan**

Yetenekli: Tüm

Asyalılar karate üstadı, tüm Kızılderiiler bilge, tüm İtalyanlar maço, tüm Fransızlar entelektüel, tüm Türkler fesli, tüm Çinliler mafya üyesi ve tüm siyahlar sert ve kavgacıdır.

• **Bağışıklık:** Film-

lerdeki kadınlar asla regl olmaz, erkekler asla saçlarını boyamaz, (komik unsur hariç) bebekler asla altına etmez ve aile babaları asla ve asla sarhoş olup yollarda kusmaz.

• **Hay Lanet!**

Kötü adamlardan kaçan film kahramanının arabası asla ilk seferde çalışmaz.

• **Okumuş Çocuklar:** Film karakterleri ne kadar

hızlı yazarlarsa yazsınlar, asla bilgisayar veya daktilo başında yazım hatası yapmazlar.

Hollywood Sözü:

Biz burada yabancıları pek sevmeyiz yabancı!

(Yeşilçam ve Hollywood klişelerini göndermeye devam edin. İlginize teşekkürler : filmman@mynet.com)

Ünlülerin Asıl Adları

Ekrem Bora
(Eşref Şerif Uçak)

Sevda Ferdağ
(Lütfiye Dumrul)

Yılmaz Köksal
(Yılmaz Yaşar Yeşil)

Yadigar Ejder
(Adnan Enbiyaoğlu)

Julie Andrews
(Julia Wells)

Joan Crawford
(Lucille Le Sueur)

Douglas Fairbanks
(Douglas Ullman)

Glenn Ford
(Gwyllyn Samuel Newton Ford)



Öyle gek gek gerinerek “ben sanatımı icra ederken cep telefonlarınızı kapatmadınız, zızzır öttürdünüz; çalmıyorum işte!” demeyi aklından bile geçirmez taraftar. “Çıt çıkardınız; söylemiyorum”, “detone oldunuz topunuzu eliyorum” filan türünden triplere ise asla girmez.

Türk Tribün Müziği Korosu-I

FİLİZ BİNGÖLÇE

Taraftar dediğini bazıları beğenmez, hor görür, hakir görür. Kimilerine göre onun duruşu, oturuşu, oturamayıp tepinişi, kendini tribünlerde heba ettiği ilkeldir, kabadır. Kimi, grup halinde gezmesine takar, kimi koro halinde konuşmasına ... Kimi, onun sözlerine gıcık olup hareketlerini “odun”la kıyaslar, kimi derbeder haline “ne köy olur ne kasaba” gözüyle bakar....

Ne diyelim, herkesin kendi fikri. Fakat bilmezler ki taraftarın aslını has be has hassas müzikal ve bir o kadar da hassas bir yaratık oluşturuyor... Zırt pırt melodi uyduran, zart zurt nakarat tutturan, kendi tezahüratını kendisi yaratan neşeli, üstelik de kalendar bir yaratık hem.

O kadar ki; yüzyıllık Türkiye futbol tarihinde ne bestelere ne güftelere imza atmıştır da bir kere bile “benben”lenmemiştir. Ne muhteşem tribün konserleri vermiştir de bir kere bile böbürlenmemiştir.

Öyle gek gek gerinerek “ben sanatımı icra ederken cep telefonlarınızı kapatmadınız, zızzır öttürdünüz; çalmıyorum işte!” demeyi aklından bile geçirmez taraftar. “Çıt çıkardınız; söylemiyorum”, “detone oldunuz topunuzu eliyorum”, “sözleri unuttunuz sizleri kınıyorum” filan türünden triplere ise asla girmez. Kaprisle, kaskasla işi olmamıştır, olmayacaktır. Onun ki öyle içinden gele gele, ruhunu vere vere üstelik de her zaman ayakta, kendi söylemek kendi dinlemek; kendi çalmak kendi oynamak, deliler gibi tepinip bağırarak sınıfına girer, işte o kadar.

Siz hiç oturarak şarkı türkü söyleyen bir koro gördünüz mü? Türk Sanat Müziği, Türk Halk Müziği korola-



Bebelerin avucuna, minarenin taa ucuna şampiyon cim bom yazacağız

ri hep ayakta dırlar ya, Türk Tribün Müziği Korosu da daima ayakta, hazır ve de nazır haldedir. Davullar, kornolar, bayraklar, düdükler, kaynana zırlıkları, kapı zilleri, ses çıkartan çeşitli cihazlar bir yere kadar iyidir. Fakat her zaman insan sesi en değerlisidir. Çünkü tezahüratın makbulü daima insan sesi ile ve mümkünse “böğürtü” tonundan “hönkürtü” makamından yapılandır.

Tribün kuşlarının müzik zevkleri kesinlikle dikkate değerdir. Örneğin zaman zaman arabesk seven tribünler, gün gelmiş popesk müptelası olmuş, bir de bakmışsınız fanteziden başka müzik tanımaz hale gelmiş. Kimi kez, onları “kaba ve kavgacı” diye tanıtanlara, kültürsüz belleyenlere inat Beethoven takılmış Boy George uyarlamış. An gelmiş bir çocuk şarkısının melodisi ile coşmuş taşmış. İşte size tribün repertuarından nadide birkaç örnek:

Önce çocuk şarkıları:

fenerbahçenin bir kulübü var / kulübünde bir başkanı var / gökhan, gökhan, diye bağırdı / gökhanın yerine aldı havayı / fenerbahçenin bir kulübü var / kulübünde bir başkanı var / metin, metin, diye bağırdı / metnin yerine aldı havayı / fenerbahçenin bir kulübü var / kulübünde bir başkanı var / feyyaz, feyyaz, diye bağırdı / feyyazın yerine aldı havayı- “Ali babanın bir çiftliği var” adlı

çocuk şarkısından uyarlama.

kanarya cik kanarya cik / niye karının şişti / çok acıyor çok acıyor / karakartal s..ti- “Küçük kurbağa” adlı çocuk şarkısından uyarlama.

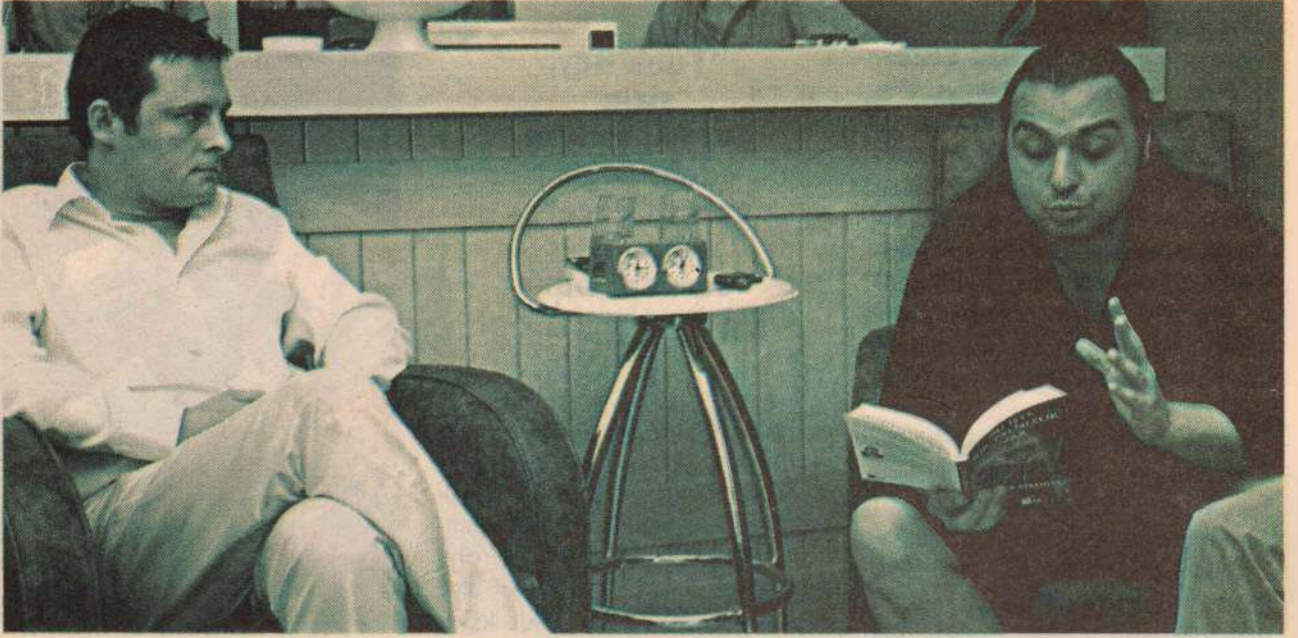
oynaya oynaya gelin çocuklar / fenerin ağzına verin çocuklar- “Oynaya oynaya” adlı çocuk şarkısından uyarlama.

Bunlar yurttan ve dünyadan ortaya karışık uyarlamalar:

beşiktaş'ın ensesine / fenerbahçe köpeğine / trabzon'un hamsisine / şampiyon cim bom yazacağız / koç burcuna / yay burcuna / bebelerin avucuna / minarenin taa ucuna / şampiyon cim bom yazacağız- “Mehter marşından” uyarlama.

beşiktaş, beşiktaş, sensin şampiyon / ne cim bom bom ne fener / ne de trabzon hey- “Jingle Bells” adlı noel şarkısından uyarlama.

fener bursada maç ister / bursaya gelmek g.t ister / oley oley oley / i.e cimbombom, para şike şampiyon / taksimde çal saksofon / oley oley oley / beşiktaşın kuşları, inönünün pu.tları / biz kaldırdık kuşları / oley oley oley / her kalkana oturan / bunların hepsi g.toglan / oley oley oley - Boy George'un “Hara Krishna” adlı şarkısından uyarlama. [1]



Tuna Kiremitçi ve Hakan Günday Türk edebiyatının iki genç yazarı. Geçenlerde bir kafede okurlarıyla buluşup insanın içindeki karanlık ve aydınlık tarafları uzun uzun konuştular. Giyimleri de adeta görüşlerini yansıtıyordu. İşte o konuşmadan kalanlar...

Ölene kadar ölümsüzüz

İlk hamle beyazdan

Tuna Kiremitçi : Hakan'la tanıştığım zaman bu sözün doğru olduğunu anladım. Çünkü ben karanlıklar prensi gibi biriyle tanışmayı düşünüyordum kitaplarını okuduğum zaman. Apaydınlık bir adam çıktı benim karşıma.

Hakan Günday : Sol profilim öyle. Sen sağdan bakıyorsun.

Tuna : Hakan'ın yazdıklarında ve edebiyat dünyasında siyah rengin bir ağırlığının olduğu ortada. O daha çok insanların, karakterlerine ve yazdığı figürlere yaklaşırken siyahtan yola çıkarak beyaza doğru gitmeye çalışan bir yazar. İnsanların içlerindeki siyah taraflara karanlık taraflara el atmaktan hiç çekinmeyen, hatta buralardan çok önemli zenginlikler çıkarabilen ve bu konuda mesela, en azından benden daha cesaretli olan bir yazar ve bunun aslında edebiyat için ne kadar önemli bir zenginlik olduğunu, bence, yani ben okur olarak söyleyebiliyorum; farkına varmış bir yazar. Aramızda da böyle

bir farkın olduğunu daha önceleri sohbet ederken fark etmiştik. Ben kendi yazdıklarımın bahsederken, aslında şu cümlelerin etkisinde kalmış olduğumu fark ediyorum: Aydınlık gerçekçilik. Orhan Kemal'in daha çok Türk edebiyatında ortaya koymuş olduğu bir terim bu. Aydınlık gerçekçiliği ben şöyle anladım hep: Gerçekçilikten pek fazla taviz vermeyen, hatta hiç taviz vermeyen, insanlara gerçekçi gözlerle bakan, ama bu gerçekçilik içerisinde aydınlık, umuda yönelik,

aslında her insanın içinde iyiye dair bir şey olduğunu kavramaya çalışan bir iyimserlik. Orhan Kemal'in yazdıklarında da böyle bir iyimserlik vardır. Ve bu asla onun yazdıklarını zayıflatmaz ya da onun için handikaba yol açmaz. Siyah tonları ağır basan insanlar bana her zaman çok çekici ve cazip gelirler, yani onların içerisinde keşfedilmeye değer bir şeyler olduğunu düşünüyorum. Ancak bu konuda kendimi çok cesaretli bulamıyorum. Aslında benim kişilik problemim buna dayalı. Geçen gün doktorum "Sen çok düzgün bir adam-sın ve bu düzgünlüğün bana hüznün veriyor" dedi. Gerçekten de hayatımın büyük bir kısmını düzgün ve beyaz birisi olmaya harcamışım. Bunun sebebi de, çok düzenli bir hayatım olmadı. Çok fazla yanlış adım atma hakkım olmamış hayatta. Bu yüzden de çok fazla düzgün olmaya çalışmışım. İçimizdeki şeytan gittiği zaman biz yarım insan olmuş oluyoruz. Ben o şeytandan beslenmeyi yeni yeni öğreniy-

Çok fazla yanlış adım atma hakkım olmamış hayatta. Bu yüzden de çok fazla düzgün olmaya çalışmışım.

rum; yani birazcık siyahlık öğrenmeye çalışıyorum hayatta. İçimdeki şeytanla barışmaya çalışıyorum, çünkü İslam dinine baktığımız zaman insan melekten daha yukarı bir kattadır. Çünkü insanın içinde siyahlık ve beyazlık her zaman vardır. Bunu seçmek insanın inisiyatifindedir, meleklerin böyle bir şansı yoktur. Onlar bembeyazdır çünkü. Bu yüzden de hiyerarşide biz insanlardan daha sonra gelirler.

Hakan : Ben, Tuna'yla çağdaş olmaktan çok mutluyum. Neden? Ben, onun çok güzel ve naif yazdığını düşünüyorum doğrusu. Sakin yazdığını düşünüyorum. İnsanların içine bizi bir sokup bir çıkardığını düşünüyorum. Onun kitaplarında böyle bir tane el çıkıyor, iki ayrı sayfadan, adamı tutuyor yakasından çekiyor. Sonra da istediği yerde bırakıyor. Her gün, herkesin başına gelebilecek şeyler. Benim yazmayı tercih ettiklerimde ise "bunlara siyah, mor ne istiyorsanız diyebilirsiniz" işler birazcık daha farklı; ben insanların başlarına gelme ihtimali daha düşük olan konularla ilgileniyorum. Bu benim hoşuma gidiyor, yani kötü piyanolar gibi düşünün bunu, insanların başlarına gelme ihtimali düşük. İlgilendiğim insanlar daha saplantılı insanlar. Çünkü o insanların hayatları ilgimi çekiyor. Neden, çünkü bunu zihinsel bir jimnastik ola-



"Tuna Bey, sizin yazdıklarınızın edebî değeri var mı sizce?" Süper bir sorudur bu.

rak görüyorum. Bu kadar. Bir insanı alıp, içini açıp, bildiğimiz her türlü ve bizim rahatsızlık olarak bizim telakki edebileceğimiz sıkıntıları yerleştirdikten sonra onu koyarsanız hayata, ne yapar diye düşünüyorum. Bu bir vakit kaybı mıdır bilmiyorum, ama Tuna olduğu için kendimi dengedeymiş gibi hissediyorum. Şimdi bu sadece renkten kaynaklanmıyor ve bahsettiğim bütün bu maceralardan yani bütün bu yazma maceralarından kaynaklanıyor. Onun haricinde Tuna Beyciğim buyurun.

Yüz yıl sonra hangi kitap okunacak

Tuna : Bana bazen edebiyat öğretmenleri şunu sorarlar. "Tuna Bey, sizin yazdıklarınızın edebî değeri var mı sizce?" Süper bir sorudur. Çünkü çok güzel bir cevabım vardır buna: "Ne bileyim ben" Yani yoktur... Yani yüz yıl sonra bu kitapların okunup okunmayacağını kimse bilemez. İlahî bir adalet var, Allah'tan üzerimizde sallanan. Bizim bütün ön yargılarımızdan bugünkü değer yargılarımızdan birbirimize duyduğumuz kişisel sempa-tilerden ya da antipatilerden ta-

Lise kitaplarına dönmeyi istiyoruz değil mi? Ana fikrimizin çıkarılmasını istiyoruz.



mamen bağımsız ilahî adalet. Yani hepimiz için eşit şekilde işleyecek siyaha da beyaza da aynı gözle bakan bir şey, fakat zannediyorum insanın içindeki bu siyahın ve beyazın cesaretle ele alınmasından geçiyor birazcık da.

Hakan : Lise kitaplarına dönmeyi istiyoruz değil mi? Ana fikrimizin çıkarılmasını istiyoruz. Temalarımızın çıkarılmasını istiyoruz.

Tuna : Bir ÖSYM sınavında ben-den bir paragraf konmasını istiyorum.

Hakan : Yarışma kâfi bana.

Tuna : Yani herhalde yüz yıl sonraki ÖSYM sınavında pasaj alınma sırası, bu siyahlığın ve beyazlığın cesaretle ele alınmasından geçiyor. Çünkü genelde benim okurken yüzeysel bulduğum kitaplar işte bu dengeyi çok fazla gözetmemiş olan, yani insanın içindeki siyahı göz ardı ederek yazılmış aşırı beyaz insanlardan oluşan kitaplar ve insanın içindeki beyazlığa çok fazla yüz vermeden bir siyahlık denizi haline gelmiş olan kitaplar, okumaktan pek fazla haz almadığım kitaplar oluyor. Bunları iç içe geçerek, bunların nasıl kolayca birbirine dönüşebildiğine bakarak ya da bunların nasıl kardeş olduklarını, nasıl iç içe geçerek bir bütün oluşturduklarını bile-rek yazılmış olan kitaplar... Sanki 10 yıl sonra da okurmuşum gibi geliyor.

İçimizdeki**Tecavüzcü Coşkun'lar**

Tuna : Aslında, yazarken zor gelen taraf şu; Flaubert, "Madam Bovary benim" demiş ya, her karakterde aslında insanın kendi içine bakarak o karakteri dolduruyor. Şimdi insanın kendi içindeki beyaz taraflara bakması kolay. Çok da mutlu oluyorsunuz kendi içinizdeki beyazlıkları gördüğünüz zaman, ama kendi içinizdeki siyahlıkları yoklamak zorunda kaldığınızda, yazarlık çabası birazcık zor ve çileli bir şey haline geliyor. Çünkü normalde açmayacağınız kapılar onlar. Normalde kendi içimdeki siyahlıklara, kendi içimdeki karanlık noktalara, kendi içimdeki, ne bileyim katile, sapığa, üçkâğıtçıya niye bakayım. Demin de dediğim gibi içimdeki karanlığa bakma konusunda ben Hakan kadar cesaretli değildim, ama yazma uğraşı birazcık bana böyle bir cesaret ve disiplin kazandırdı. Çünkü bakmak zorundasınız, yani sırf kendi içinizdeki meleklerle muhatap olarak kendi içinizdeki iyi insanla, kendi içinizdeki Mehmet Aslantuğ'la muhatap olarak bir dört boyutlu bir

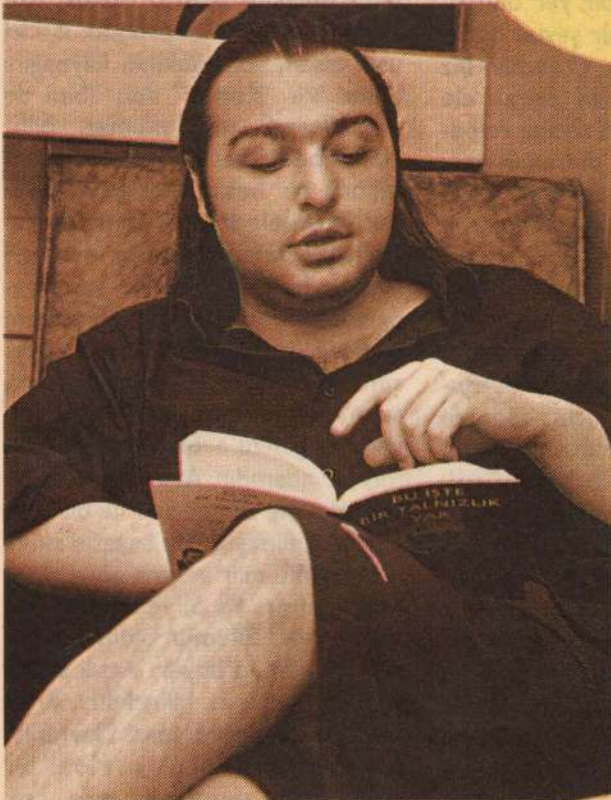
karakter yaratmanıza ne yazık ki imkân yok. Kendi içimizdeki Erol Taş'ı da sevmemiz, kendi içimizdeki Tecavüzcü Coşkun'u da sevmemiz, kendi içimizdeki Charles Bronson'u da sevmemiz lazım.

Hakan : Benim bir edebiyat hocam vardı. Okulda çok parlak bir öğrenci değildim ve o en azından sınavlara başlamadan önce rahatlatmak için bize "Çocuklar, ne kadar biliyorsanız, onu yazın" derdi. Bu çok rahatlatırdı insanı. Ben rahatladım en azından. Ve bütün bunlar da o. Ne kadar biliyorsak onu yazıyoruz, hayattan ne anlıyorsak onu yazıyoruz. O kadar basit. Ve her şey birkaç cümleyle oluyor. Kafanızda oluşmuş cümlelerle oluyor. Çünkü kelime olmazsa düşünemiyorsunuz. Kelime ol-

madan düşünmenin imkânı yok. Düşünce sistemi kelimeyle yürüyor. Beş duyardan hariç kelimeler var. Mesela Jacques Dutronc diye bir adamın söylediği bir cümle var. Benim uygun görüp kitaba aldığım bir alıntıydı. "Hayat, cinsel ilişkiyle bulaşan ölümcül bir hastalıktır." Şimdi bu bir görüş. Eğer siz böyle düşünüyorsanız, bir tedavi olun o zaman. Ama hayat, ortalama yetmiş yıl süren bir festivaldir, diye düşünüyoruz, bir karnavaldır, iyi bir performanstır, tekrarı yoktur. Tarihe geçmek gibi bir sıkıntınız varsa o zaman çok şanssızsınız; çünkü böyle bir imkân yok. Çünkü sadece bir ışık, bir de jeolojik katmanda zaten 1 metre falan galiba, 10 000 yıl. Onun için de toz olmak için, ha siyah, ha beyaz, sonuçta kalacak olan tek şey hoş bir seda mı Tuna?

Tuna : Bende böyle aptal sarışılık vardır hakikaten. Yani ben buna inanırım, "Niye ben iyi bir insan olamıyorum yeterince Allah'ım?" diye üzüldüm. Yazma uğraşı ya da hani sanatın çeşitli dallarında alakadar olmaya çalışma uğraşı, bunun daha çok utanılacak ve kötü

**Tarihe geçmek
gibi bir
sıkıntınız
varsa çok
şanssızsınız;
çünkü böyle bir
imkân yok.**





**Gazi Paşa'nın
içersindeki
siyaha bakacak
bilgimiz de,
cesaretimiz de,
hatta lüksümüz de
yok şu anda.**

bir şey olmadığını gösterdi; tabii ki siyahım, tabii ki beyazım. İçimdeki siyahtan, içimdeki o şeytandan, içimdeki o kötü kişiden, içimdeki o kötülük potansiyelinden de zaman zaman onunla yüzleşmem, hatta beslenmeye çalışmam lazım. Bu bizim kötü insan olduğumuz anlamına herhalde gelmiyor. Yani sokağa gidip köpeğe tekme atmamızı gerektirmiyor mutlaka, ama köpek ısırmadığı, bir terbiyesizlik, saygısızlık yapmadığı sürece.

Bir Atatürk filmi yapılamıyor, çünkü...

Tuna : Yani mesela Atatürk filmi bugüne kadar yapılamadı. Atatürk filminin yapılması da çok zor. Bizim içinde bulunduğumuz ahlakî etik ve siyasal koşullar içerisinde. Çünkü biz Gazi Mustafa Kemal Paşa'yı bir insan olarak, bir dramatik içersinde canlandırabilecek bir ortamdan şu anda yoksunuz. Çünkü Gazi Paşa'nın içersindeki siyaha bakacak şu anda bilginiz de yok, cesaretimiz de yok, lüksümüz de yok hatta. Ve bu olmadığı sürece o bir karakter haline gelemeyeceği için, bunun bir Atatürk filmi haline gelmesine imkân olmayacak. Çünkü Atatürk hiçbir zaman bir roman kahramanı, sinema kahramanı haline gelmeyecek. Rutkay Aziz'in canlandırdığı o iki boyutlu karton, tamamen sanki bir çizgi romandan çıkartılmış kadar yüzeysel kahraman olarak birtakım balo solanlarının içersinde dolaşmaya devam edecek. Ama Türki-

ye'nin siyasî olarak belli bir olgunluk seviyesine gelir, insanlar artık bu konularda itişip kakışmaktan vazgeçmiş olurlar, bazı şeyler aşılır, biz çok zengin bir yer oluruz, uzaylılar gelir bize bir şeyler öğretir, yani bilmiyorum. O zaman biz Gazi Paşa'yı bir insan olarak ele alıp onun içersindeki siyaha ve beyaza bakıp onu bir dramatik yapı kahramanı haline getirmeyi belki başarabiliriz. Yani elli yıldır süren 'Atatürk filmi neden yapılamıyor' 'Atatürk romanı neden yazılamıyor' gibi tartışmaların temelde aslında böyle basit bir şeye dayandığı söylenebilir. Bütün butonlaşmış karakterler için genelde böyle bir risk mevcut... Bunların içersindeki siyaha bakmak, çok fazla bakmak istemiyoruz.

Hakan : Bir şarkı sözü vardır: "Aynaya gülmek her şeye gülmektir." Onun kadar büyük bir güç yoktur. Siyahın belki bu fütursuzca davranışı ona sonsuz bir özgürlük verir ve umursamaz, ama hiçbir şeyi umursamaz. Bu hem tehlikeli hem de bir anlamda yaratıcılık adına gereken bir şey: umursamak.

İşte Tuna'nın bahsettiği belki cesaretle ilgili. Beyaz diyoruz ama beyaz iyi insan demek; vardır bir sıkıntısı. Çünkü tutması gereken bir kota vardır sonuçta. "Bugün kaç iyilik yaptım" diye bir sıkıntısı vardır. Kötü kendini ciddiye almaz, çünkü o duygularına mağlup olmuş bir adamdır. Duygularına mağlup olan her insan bir nevi özgür olur. Bedeli her ne olursa olsun, çünkü pişman bile olsa çok ses çıkarır, ama çoğu pişman da olmaz. Ama en nihayetinde aralarında varsa birinin diğerine hayran olma durumu, evet o evinde, işte akşam yemeğini hazırlayan, o cici uslu insan, sokaktakinin kaynağını bulur. Ve "Keşke," der, "ben de yapabilsem" ama yapmaz. Bilir, çünkü bedel hesaplamayı bilir, kafasında bir hesap makinesiyle yaşar. Düğmelerine çok rahat basılabilen bir hesap makinesi, her şeyi hemen hesaplar, der ki şunu yaparsam şöyle olur, bunu yaparsam böyle olur. İşte iki saat acı çekeirim. Beş saat boyunca ağlarım, ama diğerinin böyle bir sıkıntısı yoktur; çünkü artık akli işgal edilmiş bir adamdır. Akli duygularıyla, hevesleriyle zaman sınırını bilmekle işgal edilmiştir. Bu hayatın sınırlı olduğunu bilir ve ona göre yaşamaya çalışır. Ya bir çocuk ne zaman büyür? Ölümün olduğunu öğrendiği gün an büyür. Artık o büyüktür. Artık o bilinçlidir. Artık ondan hesap sorarsınız. Davranışlarından sorumludur o. Kötü bir şeydir, altı yaşındadır ama çok

genç, hayat kötü ama böyle. İşte o bilinçsizlik anlarına bazen kayarız, bazen ölümsüzümüz gibi davranırız, o bir andır.

Ölene Kadar Ölümsüzüz

Tuna : Şu anda hepimiz ölümsüz olduğumuzdan eminiz, aslında bir yakınımız vefat ettiği zaman falan karşılaşıyoruz, ölümün farkına varıyoruz, o bizde bir tramvaya yol açıyor, ama tekrar ölümsüz haline geliyoruz. Şu anda hepimiz ölme-yeceğimize eminiz, bence yani. Ölüm başkalarının başına gelen bir şey yani her zaman.

Hakan : Tabii iki saat sonra otobüs durağında yine ölümsüzümüz gibi bekliyoruz.

Tuna : Tabii canım. Ölene kadar ölümsüzüz yani.

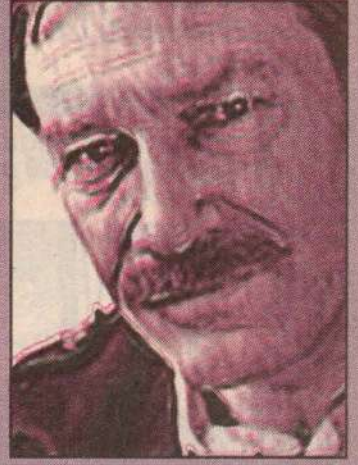
Hakan : Fani dünya.

"Yazarken Yazar"

Hakan : Şimdi ben sadece yazarken yazarım, şimdi yani bana 'yazarken yazar' deseler yeridir. Ama bitirdikten sonra hiç yazar değilim. Şimdi yazarken o romanı, tabii ki tekrar söylüyorum, ne biliyorsam onu yazıyorum, bir yüzde vermenin imkânı yok. Çünkü ben kendimi o kadar zaten istatistik

Şu anda hepimiz ölmeyeceğimize eminiz. Ölüm, başkalarının başına gelen bir şey yani.

bir tablo olarak gösterebilsem, başka bir meslek seçerim, eğer ortada bir kavga, bir şüphe, bir vesvese varsa, hayata dair o kitap onun ürünüdür. Net hiçbir şey ne yazık ki olmadığı için, ne yazık ki diyorum, net olmadığı için size de verebilecek cevabım yok, ama yani şöyle söyleyeyim: Muğlaklıktan kurtulmak için üç aylığına onlar gibi yaşamak hiç fena olmaz, ama üç ay sonrası da var. Üç ay boyunca suç ve ahlaksızlık içinde yaşamak ve zihinsel ölüm diye tabir edilen o mutlak bitiş bedenden önce ölme isteğine ulaşmak güzel. Illüstrasyonla yapılan güzel bir bilgisayar oyunu gibi, ama bunun için sahip olduklarından çok daha fazlasına sahip olman lazım, güç olarak, kayıtsızlık olarak, umursamazsızlık olarak, ihtiyacım var bu güce ki yapabileyim. Dolayısıyla ne onlar gibi olmak isterdim diyebiliyorum, ne onlar benim hayatıma hayranlık duyarlardı galiba. Ben onlarla sadece iş ilişkisine sahibim. Yazıyorum, hayal ediyorum ve bir an için onlar oluyorum denebilir. Ve bir an içinde 20 dakika, o yazarlık oyunu oynuyorum. Kâğıt kalemle oynuyorum. Ama ondan sonrasını bilmiyorum. **h**



İlk rakıyı öfkeyle ve intihar etmek (!) için içtim ve saatlerce kustum. İlk votkayı korkarak denedim, ardından olacak. Şimdi en iyi dostum. İlk'ler yaşlandıkça heyecan verici olmaktan çıkıyor mu acaba? Daha doğrusu, zorla başıma gelmedikçe bu yaşta artık hiçbir 'ilk' istemiyorum. Neredeyse kaçıyorum ilk olabileceğini sezdiğim şeylerden. Galiba ilk'ler değil önemli olan. Koşullar. Bir yaşta herkes dünyayı kendine göre görür, kendine göre yorumlar. Bu gördüğü, kurduğu, yorumladığı genellikle doğrudur, yaratılışı doğrultusundadır. Ne var ki, bu kurgulamayı belirleyen, kişinin içinde bulunduğu koşullardır. "Her şeyden biraz kalır" diyor bir halyan atasözü. En inandığım doğrulardan biri. Söylemeden edemeyeceğim bir doğru da şu: Aşk söz konusu olduğunda, ikinci de üçüncü de sonuncu da ilk'tir. İlk'lerde her zaman şakalı bir hüznün, Son'larda hep acı var galiba.

Şimdi bilmiyorum, bakalım, ilk ne zaman ölürüm...

TURGUT UYAR





Prof. Dr. Baskın Oran bundan böyle her ay, resmi tarihin üstünü örttüğü bir soruya verdiği cevapla hayvan'da...



Soru - Cevap
.....
BASKIN ORAN

Soru: Lozan Antlaşması'nda azınlıklara verilen ancak uygulanmasında sıkıntı yaşanan haklar nelerdir?

Cevap:

Lozan, Türkiye devletinin kurucu antlaşmasıdır. Çünkü rejim olarak Türkiye 29 Ekim 1923'te kuruldu, devlet olarak ise Lozan'ın uluslararası tanınmasıyla, yani antlaşmanın imzalandığı 24 Temmuz 1923 tarihinde. Bu açıdan çok önemli, hatta "kutsal" bir antlaşmadır.

Ama Türkiye bu konuda "kutsal"ı fena halde ihlal ediyor. Sadece bugünkü konumuz açıdan alırsak, iki biçimde:

1) Lozan'da azınlık statüsüne kavuşturulanlar (yani, uluslararası garanti altında grup hakları verilenler) "gayrimüslimler"dir. Oysa Türkiye bu yurttaşlarının antlaşmadaki haklarını vermiyor.

Bir kere, "Gayrimüslim" diye pratikte yalnızca üçünü tanıyor: Rumları, Ermenileri, Musevileri. Oysa daha bir sürü gayrimüslim mezhebi var: Süryaniler, Nasuturiler, Asuriler, Kel-

daniler, vb. Örneğin Süryanilere 40. maddede verilmiş hakları kullandırılmıyor yani bunlara kendi okullarını kurup orada kendi dillerini okutma hakkını tanımıyor.

İkincisi, bu üç azınlığa bile bütün haklarını vermiyor. Örneğin 42. maddede öngörülmesi halde bunların vakıflarına kolaylık sağlamıyor; tam tersine buhların taşınmaz mallarını durmadan gayri hukuki olarak gaspediyor. 2003'te çıkan AB Uyum Yasası'na rağmen, bu durum bugün de devam ediyor. 1970'lerin başından beri! Bu rezaletin adı "1936 Beyannamesi"dir, ama anlatmaya yer yok, benim "Türkiye'de Azınlıklar" kitabına bakın.

2) Lozan, azınlık statüsü vermediği kişilerin de kimi haklarını korur. Bu açıdan antlaşma aynı zamanda bir insan hakları belgesidir. Örneğin 39/4 şöyle der: "Herhangi bir Türk uyruğunun, gerek özel gerekse ticari işlerinde, din, baskın ya da her çeşit yayın konuları ile toplantılarında dilediği

bir dili kullanmasına karşı hiçbir kısıtlama konulmayacaktır". Burada yalnızca gayrimüslimlere falan değil, bütün TC vatandaşlarına hak getirilmiştir.

Oysa örneğin Siyasi Partiler Kanunu md. 81, seçim propaganda konuşmalarında Türkçe'den başka dilin ve broşürün vb. kullanılmasını yasaklıyor. Oysa, istersen Japonca konuşur veya yayınlarsın. Bir hafta kadar önce, böyle bir toplantıda Kürtçe türkçe çalındı ve Kürtçe konuşuldu diye insanlar beş ve altı aya mahkum edildi yine.

Türkiye'nin bugün artık bunları öğrenmesi ve uygulaması gerekiyor. En azından iki nedenle:

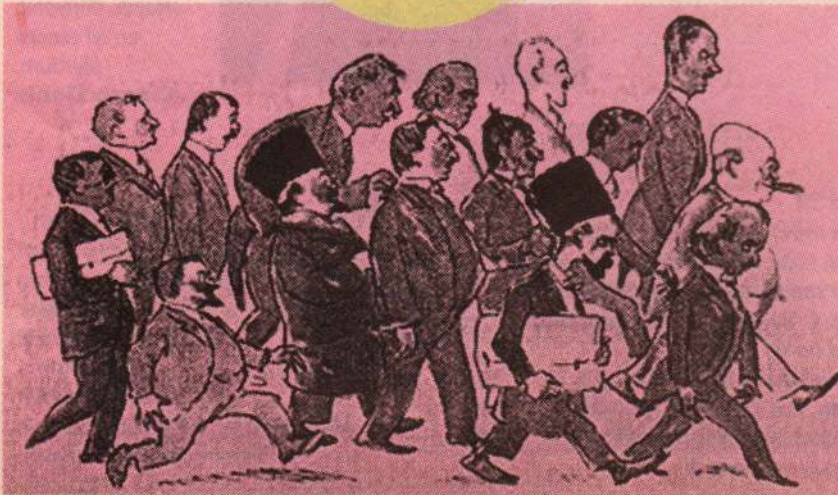
1) Kendi kurucu antlaşmasını ihlal etmek gibi bir acayipliğe düşüp de aşağılanmamak için;

2) AB zoruyla değil, kendi iradesiyle kendi insanına insan muamelesi yaparsa "birlik ve beraberlik"i çok daha etkili biçimde gerçekleştireceği için. Çünkü hiçbir devlet "zorunlu yurttaş"a (yani; fırsatını bulduğu an bu memlekette fırlayıp kaçacak olana, yalnızca ceza korkusuyla devlete baş eğene) güvenemez. Güvenilecek vatandaş yalnızca "gönüllü yurttaş"tır. Yani, bu memlekette mutlu olduğu için bu memlekette kalan yurttaş. Devletle mutlu olduğu için işbirliği yapan yurttaş. Bu yurttaş da yalnızca kendisine (farklı kimliğine) saygı gösterilen yurttaştır.

Sen kalkar da, üstelik kendi kurucu antlaşmanı ihlal ederek bu insanların anadilini konuşmasını-yazmasını engellersen, bunlar "gönüllü yurttaş" olur mu?

Şunu unutmayalım: Teklik, birlik'in baş düşmanıdır.

**Şunu
unutmayalım:
Teklik,
birlik'in
baş düşmanıdır.**





Sesinin her perdesine aşk ve hazzı yansıtmısıyla pop müziğin en güzel aşk şarkılarından birine imza atmıştı Erkut Taçkın.

Beyaz Ev Erkut Taçkın



Duvarları beyaza boyalı, şirin, bakla odalı balıkçı köyünde bir ev. Öylesine kimsesiz, sahipsiz. Issızlık; ipek nakışlı bir örtü gibi düşüyordu denize. Geçen zaman odanın içindeki balıkçı ağılarına, örümcek ağlarını da eklemişti. Sanki bir kadın başka bir şehir ve başka bir zamanda tek bir gece için yaşıyor, adamsa bir ömrü arıyordu o beyaz evde. Muhtemelen Beyaz Ev'deki kadın evlenmiş, çocuklu çocuğa karışmıştır. Belki de incecek vücudu yağlanmış, yüzü çizgilere boğulmuştur. Belki de hiç sevilmediği

kadar o Beyaz Ev'de sevilmiş, yıllar önce yaşadığı aşkı kalbinin bir köşesine sessizce gömmüştür.

İnce bıyıklı, bıçkın sesli adam yıllar önce terk ettiği evi, gecenin sessizliğinde izliyordu. Bugünü unutarak, geçmişe uzanma isteğiyle bakıyordu bir şeye. Hiç kimseyi o kadar sevmemişti, hiç o kadar sevilmemişti, hiç unutmamıştı. Uzakta kalan o derin hazzı, yemeklerini paylaştıkları küçük yavru kediye, denizin kıyıya vuran sesini kuru bir yaprak gibi titreyerek bir kez daha düşündü ince bıyıklı, bıçkın sesli

adam. Üşümüştü! Baudelaire'in şiirindeki gibi coşkulu aşıklar ve ağır başlı bilgiler olgunluk mevsiminde nasıl severlerse kedileri ve onlar nasıl üşürse öyle üşümüştü adam, öyle sevmişti. Aşk bir yara, ev ise uzak bir yaz; yanık bir saraydı.

Elbette her şarkı bir öyküdür, yaşanmışlıktır. Erkut Taçkın da sözleri Sevgi Sanlı'ya ait bu şarkıyı 1975 yılında söylediğinde o yaşanmışlığı, aşk acısını iliklerimize kadar duyumsatmıştı. Özellikle sesinin her perdesine aşk ve hazzı yansıtmısıyla pop müziğin en güzel aşk şarkılarından birine imza atmıştı Erkut Taçkın.

SEYDİĞİM
BAZI BÖLÜM
ŞARKILAR

Ayın En Güzel Dokuzlusu 9

- 1- Yavuz Çetin – Yaşamak İstemem
- 2- Babazula – Sıpa
- 3- Dja-vu- Kendin Çoş
- 4- Replikas – Bahar
- 5- Duman – Seni Kendime Sakladım
- 6- Şebnem Ferah – Can Kırıkları
- 7- Kurban – Yok ve Göç
- 8- Zardanadam – Tamamböceği
- 9- Direc-t – Ama aşkım yok

Tuhaf şarkı sözleri /
Damı Üstünde Saksıya

Ümit Davala / 2004

Sene 2004, İstanbul'da yaşıyoruz plakası 34

Havası da temiz önceden yani, denizi de mavi yemeyin ulan beni
Kimseye kanma adamı uyutuyorlar, ne diyon babam sen Andersen'den masallar
Onlara bakarsan süper misali, benzin mi sandın öpsün seni tavşanlar
Tavşan deyip geçme sakın yanlış anlama. O da yaşar dağda kırdı bayırda
Kimine göre 62 şekli sakın yanlış anlama ha 69 başka
Değişen bir şey yok aynı tas aynı baş. Tellak farklı bence bu iş yaş
Keselene keselene deri kalmadı. Kemerleri sika sika delik kalmadı
Boş boş vaatler hepsi palavra koltuğa oturan unutuyor bir anda
Yeter de artar koskoca 5 yıl canımıza yetti yirtıl be tirtıl

Özlü Sözler

Kendime
Nasıl davranıyorsam
Emel'e (Müftüoğlu) de
öyle davranıyorum.
İkimizden biri karşı
cins olsaydı, birbirimize
aşık olur evlenirdik.
Deniz Seki

Amcam İtalyan
olsaydı, dünyanın
en iyi tenoru
olurdum.
Özcan Deniz



Sinan Özen /
Kulağımdan Öp Beni
Dilimi damağıma kuruttun
Gel ıslak ıslak
Kulağımdan öp beni
Gıdıklanayım
Hoşnut kalayım
Hadi bana gel bir güzellik yap da
Yaşamaktan zevk alayım



**Ne zamanımız vardı,
ne de geleceğimiz.
O bir çocuktu,
içimize düşmüştü!**



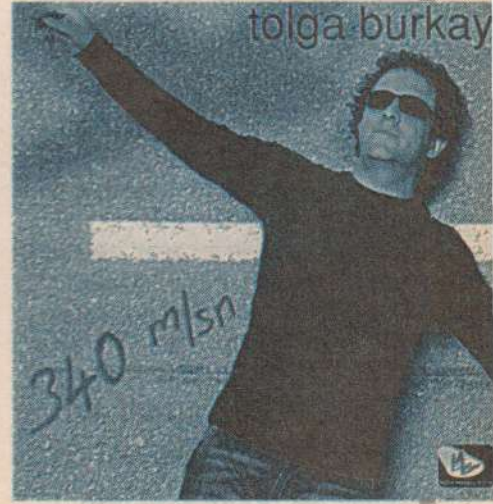
R a f l a r d a B u A y

Tolga Burkey 340m/sn

Rock müzikteki yeni isimler kervanına Tolga Burkey da katıldı. Gerçi müzikle yıllardır içli dışlı olmasına karşın -bir ara müzikten kopmuş olsa da- zaman bu zamandır deyip kolları sıvamış, sesin saniyedeki hızına erişmeyi hedeflemiş.

Burkey bu ilk albümüyle hayli iddialı olsa da, 340 m/sn yeni nesil rock dinleyicisini çok heyecanlandıracak türden değil. Daha olgun bir dinleyicinin, klasik rock'tan hoşlanan bir kesimin ilgisini çekecek bir çalışma. Lirikler de 68 ruhunu çağırıştırıyor. Özgürlük, aşk

ve savaş karşıtı sözlerle karşılaşırız. Albümdeki şarkılar bir yanıyları da altmışlardan seksenlere geçişin izlerini taşıyor. Dolayısıyla Burkey'in kendi yolculuğunun ve etkilenimlerinin izlerini buluyoruz 340 m/sn'de. Ritimlerde de o geçişleri duyumsuyorsunuz. Müzikal anlamda yakalamak istediği hızı elektro gitarların yoğun hakimiyetiyle vermeye çalışan Burkey, akustik gitarlarla da naifliği yaşıyor. Söylem olarak yer yer Yaşar Kurt'u anımsatan Burkey'in albümündeki Ruhunu Özgür Bırak ve Ölüm Sana Bana adlı şarkıları dikkat çekiyor.



zardanadam



Zardanadam/ Dibini Gör

Zardanadam'ı ilk Tamamböceği adlı demosu ile tanıdım. 2001 yılıydı sanırım. Öncelikle lirikleri ilgimi çekmişti. Oğuz Atay'ın romanı Tutunamayanlar'daki Selim Işık'ın ruh hali vardı sanki grupta.

Ya da ben öyle hissetmek istemiş-tim o zamanlar. Sonuçta hem müzikal anlamda hem de sözel bazda iyi bir demoydu. O günden bugüne araya yeni bir demo ve iki single (biri Gökalep Baykal'la beraber çıkardıkları Sevgililer Günü) sıkıştırdı grup. Ancak bütün bu kayıtlar, ilk albüme giden bir ön çalışma niteliğinde. Zardanadam rüştünü asıl bu albümle ispat ediyor. Bütün o çalışmaların, denemelerin sonucunda olgunlaşıp pişiyor.

Her zamanki gibi lirikler dikkat çekici. Yine biraz nihilizm ve kaybetmenin kazancı üzerine kurulan bir felsefeyle karşılaşıyoruz Zardanadam'da. Albüme adını veren şarkı Dibini Gör'de kaybedilmişlik felsefesi daha belirgin. Dibe vurmanın, dip sarhoşluğunun keyfini çıkarırken asıl gerçeğin derinlerde, en dipte yattığının da altını çiziyorlar. Dolayısıyla dipte olmak onlara gö-

re bu yanıyları zirvede olmak demek. Hayat ise şarkılarındaki gibi kalın bir kitap. Kimi zaman o kitapta altını çizdikleri yerler olmuş Zardanadam'ın, kimi zaman da okumaktan yorulmuşlar. "Bir dipnot bile olamadan şehrin hikayesinde" sürüklenip durmuşlar. Ve o sürükleniş onları beslemiş, aynada kendilerine bakarken bu şehrin diğer çocuklarına da bakmışlar aslında. Anlatılan hikaye, bir anlamda kendi jenerasyonunun hikayesi olmuş. Bu açıdan Zardanadam'ın ilk albümü önemli.

Müzikal anlamda, zaman zaman monotonluğa düşse de, modern rock olarak nitelendirilen çalışmalar arasında öne çıkan, sevebileceğimiz bir albüm Dibini Gör.



Şikayet ve itiraz günümüzde, modern toplumların kulak verilmeyen yakınması oldu. İlerlemiş toplumlarda salt itiraz ve şikayetle yeterli bir güç kazanılamayacağı açıktır.



Dış Mihraklar
●●●●●●●●●●
ULUS BAKER

Devlet iyiliği temsil eder, iyilik yapmaz

Bir yanda; işgal, şiddet, terör ve soykırım, diğer yanda “uluslararası barış”ın güçsüz, paramparça kurumları var. Siyasi faaliyet alanının bu iki ucu arasında “ehven-i şer”i kabullenme buyruğunun baskısı altındayız. Londra’da yaşananlar da buna denk düşüyor. Siyasal alanın daralmasının bir tezahürü.

Şunu sorabiliriz, eğer bunalım yeniyse neden “İslami köktencilik” gibi eski klişeleri kullanıyoruz? Bu siyasal alanı yeniden üretmek zorunda olan Aydınlanma retoriğinin “olgusal” olarak iflas ettiğini gösterir.

‘Görüş’ ve ‘Kanı’ toplumu

Kamuoyu görüşler ve kanılar tarafından yönlendirilen bir topluma ilişkindir. Yani belirişleri çoğu zaman sessizdir ama derin değil, örneğin günümüzde seçimlerle kamuoyu

araştırmalarının arasında fazla bir fark bulunmaz.

Kamuoyu toplumu modern demokrasinin “özü” olarak niteliyor. Bunun nedeni, “görüşlerin ifadesi” ile “eylem” arasında birincinin lehine bir tercih yapması. Siyasal bir eylem, bir görüşün ifadesi olarak belirdiğinde kamuoyu nezdinde yer bulurken, salt eylem olarak belirse, rahatsızlık veriyor.

Protesto ve terör

Protesto dediğimiz şey bir anlamda, kendisine soru sorulmadan bir birey ya da topluluğun, grup ya da “hareketin” cevap verişidir. Modern demokrasi, medyatik varoluşu içinde bu sorusuz cevapları tanı-

mak, evcilleştirmeye çabalamak zorunda kaldı.

Terör, 19. yüzyıl siyasal alanlarının günümüze mirasıdır diyebiliriz; platonik ya da evcilleştirilmiş tanımını şiddette bulur. Ancak şiddet, terörün bir dışlaşması, belki

de kaçınmadığı sonucu olabilir, ama hiçbir zaman olmazsa olmaz koşulu ya da ilkesi değildir. Görüşler ve kanılar dünyasındaki hesaplaşmaların değil, deneyimlerin, isteklerin ve sloganların oynadığı bir yüzeyi işaret eder.

Londra’da yaşananlar siyasal alanın daralmasının bir tezahürüdür.

Şikayet ve itiraz

Şikayet ve itiraz günümüzde, modern toplumların kulak verilmeyen yakınması oldu. İlerlemiş toplumlarda salt itiraz ve şikayet-



le yeterli bir güç kazanılamayacağı açıktır.

Terör ise, şikayet ve itirazın boyunduruğu altında değildir. Konuşma dilinden çok beden diline, olayların diline yakındır. Her an, her yerden fışkırabilecek bir tehlike olarak terör, virütik bir siyaset alanına sahiptir. Oynadığı alan için kentlilik ve globallik denilebilir.

Terör, siyaseti artık bir pozisyon mücadelesi olarak görmeyen, mücadelenin biçimini değiştirerek, ruhlar ve canlar üzerindeki tehdidi bir bakıma mutlaklaştıran tek "modern" gerilla pratiğidir.

"Terörist" tipinin psikolojisi

Terörist tipinin psikolojisi üzerine çok şey yazılıp çizildi. Sayısız araştırma, teröristin bir ideolojiye sahip olamayan, aksine her türlü ideolojik tasarımdan uzak bir yerde, "modern dünyanın getirdiği umutsuzluklar" vb. türünden alışıldık mazeretlerin bir sonucu olarak görüldü.

Sanki hiçbir toplumsal / ideolojik konuma sahip olmayan, içinde herhangi bir düşüncenin, bir amaç-araç seferberliğinin yer almadığı bir yaşantıydı terör. İyileştirme ve yola getirme araçları iyi işleseydi, sanki teröre hiç meydan verilmezdi. Gelişmiş ülkeler bu hesabın yanlışlığını yeni yeni anlıyor. "Yaşam tarzımıza saldırıldı," sözü, ne yapacağını bilmeyen bir otoritenin tıkanıp kaldığı anın itirafıdır.

Siyasal alana doğrudan saldırı

Terör örgütlerinin yanlış yorumlanan mantığını ele almaktan, sa, terörle karşı karşıya kalmış bir toplumun, bir iktidarın tavırlarını ele almak, bu olguyu daha iyi aydınlatır.

Terör, yalnızca kendini ifade edecek siyasal alan bulamayanların, alan bulamamaktan doğan bir sapması değil, varolan siyasal alanın kendisine yöneltilen bir protestodur.

Amaç her zaman gizli, fark edilmez olmaktır. Modern dünyanın "açıklık", "saydamlık" etiğinin

ta kendisine doğrudan bir saldırıdır. Zira bu etik Gorbaçov'un Glasnost politikasından bu yana salt kendi içinde bir değermiş gibi benimsenmekteydi.

Yüzeyde kal!

Modern siyaset alanı, her şeyin yüzeyde yer almasını istiyor. Herhangi bir derinlik, gizlilik, herkesin anlayabileceği bir şekilde basitleştirilmeyen, vülgarize edilmeyen her şey katlanılmaz görülüyor. İşte bu gün siyaset, bu derin düşünce, ahlak ve anlayışlardan sakınma pratiğine dönüştü.

Terörü bir sahte siyaset biçimi olarak dışlamak, modern rejimlerin ikiyüzlülüğüdür. Bu ikiyüzlülüğe modern rejimler tarafından güdülen halkların, terör karşısındaki şaşkınlığı ve sessizliği de karıştı. Bugün kendisinden iktisadi ve siyasi alanda hiçbir şey beklenmeyen devlet, yalnızca terörü ortadan kaldırma rolüyle meşrulaştırmaya çalışıyor kendini.

Üç kutup

Masumiyeti temsil eden halk, iyiliği temsil eden devlet ve kötülüğün kendisi olan terör örgütü... Bu üçleme, modern siyasal alanın üç kutbunu oluşturuyor. Ama devlet, iyiliği yalnızca "temsil eder", iyilik kendine ait değildir.

Halk ise kendinden masum değildir. İktidar tarafından kendisine hizmet edilecek bir amaç olarak ilan edilmiş varlıktır. İnsanların üzerine bu masumiyet, ancak suça ve teröre karışarak atabilecekleri bir yüklem olarak yaşıyor.

İşte terör bu "masum" etiketini vuran faaliyet biçimidir. Terörist eylem her

zaman doğrudandır; "anlamsız" olduğu düşünülebilir ama herhangi bir etkiye yol açmadığı söylenemez. Bir itirazı, bir adaletsizliği işaretler ama açıklama ve ortadan kaldırma gayreti değildir.

Kadim devlet

Doğrudan olumsuz eylem, maruz kalanın gözünde yalnızca olumsuzluğu görülen, lanetlenmiş bir eylem türüdür. Doğrudan mı yoksa dolaylı mı olduğuna ilgi gösterilmez. Çünkü modern dünyanın olumlu olumsuz her türlü eylemi, "doğrudan" olmalıdır.

Modern dünya, böylece dolaylı olanı dışlar. Tanrı insan sürülerinin sadece yaratıcısı değil, çobanı olmalı, onları her an ve her yerde gütmeli, kendini onlara adamalıdır. Hükümet, yalnızca halkı gütmekle kalmamalı, ona hizmet etmeli, güvenlik ve rahatlığını sağlamalıdır.

Asırlardır var olan kadim devlet, kendini meşrulaştırmak için "hizmet" ödününü verir. Terörizmin, doğrudan olumsuz eyleminin karşısında, devletin doğrudan olumlu eylemi meşru görülür.

Weberyenlerin, devletin tek meşru şiddet mirasçısı olduğunu söyleyip durmaları bundan. Şiddetin doğrudan mı yoksa dolaylı mı olduğu üstüne kafa yormamışlardır tabii. 

**Terörü
bir sahte siyaset
biçimi olarak
dışlamak,
modern
rejimlerin
ikiyüzlülüğüdür.**



Kıyam et Oyun Havası

Orhan Gencebayın yurt dışındaki basın bültenlerin ' Türk Elvis '



diye tanıtılmadan 13 yıl önce 2/B 5Z tarafından 1992'de yapılmış ve 'Sizden Hesap Soracağız' albümünde bulunan 'Batsın Bu Dünya' nın yeniden

ORHAN GENCEBAY

55 OF 29 Ocak 93
Orhan Gencebay: Vokal, Ses
Serhat: Flavye, Davul prog., Sampling (Orhan Gencebayın Batsın Bu Dünya parçasındaki oryantal bölüm, sonundaki OF, Batsın bu dünya ve yarıklar olsun bölümleri)

karıştırılmış
hali.

Etnik market olayına kılım. Son yılların yükselen bu iki değeri veya değersizliğini yaptığım parça ile gündeme getirmek istedim. Tabii ki gerekenden fazla gündeme gelen bu iki şey de yalan. Kültür alanında, yeni bir sömürü aracı olarak etnik market kullanılıyor. Etnik değerler olduğundan fazla kıymetlendiriliyor, önemseniyor ve sonra da satışa sunuluyor. Hem dünyada hem ülkemizde bunun bir çok örneğini görüyoruz. Üçüncü, yabancı etnik kimliklerden huylanma var. sonra etnik paranoya da yükseliyor bir şekilde.

etnik

market

etnik

paranoia

2/5 BZ' 'Gegen die Bridge' (Köprüye Karşı) 2005 Yaz TURU

2/5 BZ Serhat Köksal Avusturya, Hollanda ve Almanyada 18 Haziran-18 Temmuz arası 9 konserlik 'Gegen die Bridge' adlı bir tur yapacak.



"tur haberleri; <http://conkzine.2-5bz.com>"

2/5 BZ

NO TURISTIK - NO EGZOTIK

GEGEN DIE BRIDGE
<http://2-5bz.com> serhatkoksall@2-5bz.com

NO Exotic, 'Gegen Die Bridge' 2005 Summer TOUR

- * 21, 22 Haziran ve 4 temmuz Viyana 'da 'Add on' umume açık sanat projesi kapsamında 3 konser. ayrıca 'No Exotic' konferans vericek 'Gegen die Bridge' adlı filimi gösterilecek. <http://www.add-on.at/cms/side10.html>
- * Amsterdam'da 23,24,25 Haziranda Uluslararası Test-Portal Sanat Festivalinde görsel işitsel performans yapıcak. <http://www.test-portal.nl>
- * Berlin Martin Gropius Bau müzesinde 'Fokus NO Exotic ' adlı performansını serginin açılışında 8 Temmuz da gerçekleştirecek.
- * Hamburg Radio FSK'da (93,0 Mhz) bir saatlik radyo röportajının ardından 'Sound Of Hamburg' adlı 'canlı ses şov' gerçekleştirecek 16 temmuzda ayrıca Astrastube klüpte CD ses karıştırma yapacak.

2/5 BZ's poster

'sizden hesap soracağız - şubat 1993'



EGZOTİK

OLMAYAN

SESLER

serhat köksal



Fethiyeli “Yörük” Musa Seyirci ile Alanya’da tanıştık ve Yörükler hakkında hiçbir şey bilmediğimizi anladık. Bu konuda çok sayıda makalesi ve kitabı olan Musa Bey Antalya’da 23 yıl kültür müdürlüğü ve bir süre de Aşkabat’ta kültür elçiliği yapmış. Ondan artık günümüzde nesli tükenen konar göçerler hakkında bazı şeyler öğrendik...

Nereye gitti bu Yörükler

ÜMİT BAYAZOĞLU

Musa Bey, “Yörük” ne demek, “Türkmen” ne demek, yoksa ikisi aynı şey mi?

- Kimileri yürüyüp gezen ve hayvancılık geçinen göçebelere “Yörük” der; kimileri ise “Türkmen”. Aslında ikisi de aynı kapiya çıkar ama berikinde “Türk” lafı geçtiğinden bazılarınca tercih edilmez. Çünkü bunların Ön Asya’dan geçerken farklı etnikteki diğer göçebelerle karıştıklarını öne sürerler. Bu konudaki araştırmalarıyla ünlü Prof. Dr. Faruk Sümer ise; “Türk, Türkmen, Yörük, Tahtacı, Kızılbaş (Alevi) topluluklarının hepsi Oğuz Türkmen kavminin toollarıdır” der. Demirtaş Ceyhun “Ah Şu Biz Kara Bıyıklı Türkler” adlı

kitabında daha ayrıntılı olarak şu bilgileri verir: “Türkmen sözcüğü ilk olarak XI. yüzyılda, Müslüman olan Oğuzları Şamanist Oğuzlardan ayırt etmek için ‘Müslüman Türk’ anlamında kullanılmıştır. Ama söz-

cük Anadolu Selçukluları döneminde anlam değişirmiş, bir çeşit küfür gibi aşağılayıcı anlamda ‘göçebe Türk’ karşılığı kullanılır olmuştur. Osmanlılar zamanında da Türkmen sözcüğü bu şekliyle benimsenmiş, bunun yerine ‘Yörük, Yürük’ denmeye başlanmıştır. İlginçtir, bütün Osmanlı tarihi boyunca Türkmen sözcüğü hiç kullanılmamıştır. Batılılar Osmanlılardan ve imparatorluktan sürekli olarak ‘Türkler

ve Türk İmparatorluğu’ diye söz ettiği halde, Osmanlılar bu sözcükleri kullanmaktan özenle kaçınmışlardır.” Özetlersek, Yörükler, yazın yaylalarında, güzün güzlüklerde, kışın kışlıklarda hayvancılıkla uğraşarak, büyüklü, küçüklü gruplar halinde yaşayan konar-göçer Türklerdir. Bunlar 20-30 hane olabildiği gibi 100-500 haneli büyük gruplar da olabilir.

Yörük ya da Türkmen her neyse, bunlara dair resmi arşivlerde bilgi var mı?

- Son yıllarda Yörükler çoğunlukla iskan edilmiştir. Oysa XIX. yüzyılın başına kadar Balkanlarda, Batı, Güney ve Güneydoğu Anadolu’da binlerce Yörük vardı. Daha eskilere gidecek olursak XVI. yüzyılda Batı Anadolu’da 388.397 yerleşik haneye karşın, 72.268 Yörük çadırı sayılmış. Her çadır en az beş kişi olsa, varın gerisini

İlginçtir, bütün Osmanlı tarihi boyunca Türkmen sözcüğü hiç kullanılmamıştır.





siz hesaplayın. Daha da eskilerde mesela XIII. yüzyılda Denizli-Izmir arasında 200 bin, Kütahya-Afyon arasında 30 bin, Kastamonu'da ise 100 bin göçebe çadırı varmış.

Bizde devlet, "göçerlerden" pek hazzetmemiş, hep onları zorla bir yerlere yerleştirmeye çalışmış. Acaba neden?

- Evet, sistemli bir şekilde iskâna tabi tutuldular. Köklü ve özgün bir kültüre sahip olan göçerler aynı zamanda kadınıyla erkeğiyle ata iyi binen, yiğit savaşçılardır. Bu nedenle Osmanlılar Avrupa'da savaşlarla kazandıkları yerlere, sınırlara korusunlar diye Yörükleri göndermişler daha doğrusu zorla iskan etmişlerdir. Yörükler iskan istememişler, iskânı tepkiyle karşılamışlardır. Bu yüzden savaşlar çıkmış, türküler, ağıtlar yakılmıştır.

Yörükler nasıl yaşar, nerelerde dolaşırlar, geçimlerini nasıl temin ederler?

- Günümüzde Yörük denince ilk önce akla Toroslar gelir. Dağların 1500 ile 3000 metre arasındaki yükseltilerinde dolaşırlar. Her baharda koyun, keçi, sığır, deve sürüleriyle yaylaların

yolunu tutarlar. Her yörüğün çıktığı yayla ayrıdır. Yörükler her yılın Kasım-Mayıs arasını deniz seviyesindeki "kışlak" dedikleri ovalarda geçirirler. Buraları rüzgar tutmaz, otu, odunu bol geniş düzlüklerdir. Sürüleri kışlağa en yakın köyden kiraladıkları

Göçe karar verildiği zaman hastalık, doğum dikkate alınmaz. Bu yüzden yörük çocuklarının çoğu yollarda doğmuştur.

meralarda yayılır. Mayıs başında yaz gelince Yörükler çadırları toplar, sürüleri önüne katıp yaylaya çıkarlar. Yaylada iyi beslenen hayvan kişni rahat geçirir. Yayla bereketiyle Yörüklerin kesesi dolar. Koyunundan keçisinden sağdığı sütle peynir, çökelek (yağı suyu alınmış yoğurt), yağ yapar. Hayvanlardan kırıptığı yünleri gider şehirde satar. Kızını oğlunu evlendirir. Yaylacılık Yörük ruhunun özüdür. Eylül sonuna doğru yaylalar soğumaya başlayınca daha aşağılardaki "güzlük" dedikleri yerlere inerler. Burada yaklaşık bir ay kalırlar. Güzlükte ot kuruduğu için süt daha koyu daha yağlı ve daha lezzetli olur. Yazı ve güzü ardıc gölgesinde, keçe kepeneğin (kıldan yapılmış bir çeşit palto) içinde geçiren Yörük, Kasım başında çayırılara kar, kırağı düşünce, ulu dağlar ak saçlı olunca, sürüleriyle birlikte kışlak bulmak üzere yollara düşer.

Göç nasıl olur, bir ritüeli var mıdır?

- Zamanı gelince Yörük beyi obanın kocalarından sözü dinlenenleri çadırına davet eder. Birlikte göç gününü kararlaştırırlar. Göç uğursuz saydıkları Salı günü başlamaz. Perşembeyi tercih ederler. Göç günü genç kızlar, gelinler, delikanlılar, çocuklar yeni dikilmiş dağ çiçeği kokuşlu, güllü dallı dağlar kadar renkli giysilerini giyerler. Gençler burcu burcu kekik, karanfil kokarlar. Her şey develere yüklenir. Deve katarını ailenin yeni gelini veya genç kızı çeker. Deve çeken genç gelinin önüne oba beyi bile geçemez. Ailenin reisi atla katarın yanında gider. Yaz göçünde sürüde taze oğlak, deve köşegi (yavrusu), kuzu, buzağı olduğu için kısa aralıklarla konaklanır. Güz göçünde ise bunun tersi olur. Çünkü bebeler yetişmiş, yaşlı hayvanlar da satılmıştır. Göçe karar verildiği zaman hastalık, doğum durumu dikkate alınmaz. Bu yüzden Yörük çocuklarının çoğu yollarda doğmuştur. Yine Yörük kocalarının çoğu yollarda can vermiştir. Ölen oldu mu en yakın köy mezarlığına veya Yörük mezarlığına gömülür. Yolda büyük bir Yörük grubu, küçük bir Yörük grubuna rastlarsa, o grubu ağırlar, yedirir, içirir, konuk eder. Göç sırasında erenler, ulu kişiler, ulu ağaçlar ziyaret edilir, kurban kesilir, bezler bağlanır. Konak yerlerinde sazlar çalınır, kesilen davarlar birlikte yenir, ağaçlara salıncaklar atılır, sallanılır, fazla kalınırsa at yarışları, pehlivan güreşleri yapılır.

Göçerler okurlar mı? Dille ve devletle ilişkileri nasıldır?

- İstenilen düzeyde okula gidilmez. Seçimlerde oy kullanılmaz. Ancak vatan borcu askerlik mutlaka yapılır. Askerliğini yapmayan adamdan sayılmaz. Dinsel görevleri olan Bayram ve Cuma namazlarını yakınlarındaki köy camisine giderek yerine getirirler. Veya yaylakta, kışlakta etrafını taşlarla çevirdikleri bir açık alana halılar, kilimler geçici olarak yayılır. Burada birer kişi imamlık görevini ifa eder. Erkek çocuklar mutlaka sünnet ettirilir. Yaylalarda dolaşan gezici sünnetçilere yağ, yün, kıl karşılığı çocuklarını sün-





net ettirirler. Temizliği paklığı seven Yörükler, düğünlerini genellikle kışlakta ve yaz sonu yaparlar. Konuklara kuzu, oğlak kesilir. Askere giden genç için de "hayırlısıyla gitsin, hayırlısıyla gelsin" diye kurban kesilir, konu komşuya dağıtılır. Asker sağ salım dönerse "hayırlısıyla gitti geldi" diye yine kurban kesilir.

Turistik sahillerde hatıra fotoğrafı çektirilen süslü püsküllü, çanlı develer görüyoruz. Yörük folkloru içinde devenin yeri ve önemi nedir?

- Göçerler için devenin önemini bir fıkrayla anlatmaya başlayalım: Toroslarda köylünün biri yörüğün birine İslam'ın beş şartı nedir diye sormuş. Yörük, mağrur köylünün kendisinden daha bilgili görünmek istediğini anlar ve başlar İslam'ın şartlarını saymaya;
1. Ala ardıçlı bir yayla,
2. İki yüz koyun,
3. Boynu sarı altınlı bir gelin,
4. Bir kara çadır,
5. Beş Maya (dişi genç deve).
Sözün özü, konar-göçer Türkmen'in yaşamında devenin çok önemli bir yeri vardır. Göç başlayınca deve katarlarının çanları dillenir. Bir cümbüş çöker yollara. Deve bir çocuktur göçerin gö-

Çanların yerinde yeller estiğini görünce içimden sanki bir şeyler koptu.

zünde. Deve sadık bir arkadaşdır, çadırı, yükü yurt yerinde koyup gitmez. Türkmen kızı dokuduğu halya, kilime deveyi motif olarak işlemiştir. Deveye seyirlik oyunlarda da rastlarız. Metin And Hoca'nın da kitaplarında gayet güzel anlattığı gibi bazı Yörük düğünlerinin son gecesinde "büyük yaranlık" yapılır. O gece meydana çırağı kütüklerden büyük bir ateş yakılır, erkekler ateşin etrafına dizilirler. Eğlence akşam namazından sonra başlar. Sabaha karşı yaranlığın dağıtılması gerekir. Yaranlığı deve dağıtır. Merdiven, kilim, yastık, kaşık, çanlarla güya bir deve yapılır, bunu omuzlayan gençler "höst" sesleriyle yaranlık meydana girer. Davullar hızlanarak oyun havaları çalmaya başlar. Deve oynamaya başlar ama çocuklar ona sataşır, bunun üzerine huysuzlanan deve insanların üstüne üstüne giderek sonunda yaranlığı dağıtır.

Koyunlara keçilere bir tane çan takılıyor, oysa develerin hemen her yerinde neden çan var?

- Çanlar çeşitli olup, yöreye ve göçere göre kullanımı değişir. Fethiye çevresinde "hatap çanı" ve "surat zilleri" takılır. Kıroba Aşireti ise develerin dizlerine "tokur-

daklar" takarlarmış. Hatta türküsü vardı: "Yıkın kara mayam yıkın dizlerine tokurdaklar takayım / Sen sallan geç ben yollara bakayım / Üstüne şal atayım." Hatap çanlarına gelince, çocukluğumda evimizin tavanlarında hatap çanları asılı dururdu. Arabalar çıkıp develerin taşıma işlevini bitirince, babam iki katır deveyi 1962'de yok pahasına Kayserili tüccarlara satmıştı. Sadece havutları (semer) ve çanları kalmıştı. O yıllarda öğretmen okuluna girmiştim. Tatile gelince gözüm hep bu çanlara ilişirdi. Bir geldiğimde çanların yerinde yeller estiğini gördüm. Sorunca anem, "kardeşin çerçilere satmış, develerden daha çok para etmiş" dedi. İçimden sanki bir şeyler koptu. Bildiğim sekiz çeşit deve çanı vardır: Havan çanı en büyüktür. Katar başına takılır. Hatap çanı büyüklükte ikincidir. Katarın ikinci ve yedinci devesine takılır. Buna "tin ton" da derler. Karın çanları, her devede bir çifttir. Sabah erkenden takılır, kuşluk vakti kuşluk konağında alınır. Güldüreklere daha küçük olup altıncı ve yedinci develerin her iki yanına ikişer tane ipe dizilerek takılır. Gümbürdek çanı katarın yedinci devesine takılır. Bu deve genelde daylak (?) veya mayadır. Gümbürdeğin sesi çok güçlü olduğundan eğer katar da bir kopma olursa bu çan sayesinde anlaşılır. Katarı çeken devecinin kulağı gümbürdektedir. Boyun çanı, küçük ziller olup develer yayılma salındığı sırada takılır. Amaç devenin nerede olduğunu belirlemektir. Surat zilleri, altıncı ve yedinci mayaların başlıklarının her iki yüzüne dörder tane dikilir. Kuyruk çanı, erkek develerin kızgınlık anlarında kuyruk altlarına takılır. Kuyruk vurdukça çanlar ses verir. **h**

Türkmen Atasözlerinde Deve

- Derdi olmayan deveyi göremez
- Deve bir akçeye deve bin akçeye
- Deve de büyüktür ama beşini bir eşek çeker
- Devenin derisi eşeğe yük olur
- Deve deveden geniş kız kızdaki nakış öğrenir
- Deveci ile görüşen kapısını büyük açar
- Deve deve yerine çöker
- Deve havudunla insan lakabıyla anılır
- Deve Kabe'ye gitmekle hacı olmaz
- Deveyi yandan uçuran bir tutam ottur
- Deveden büyük fil var
- Deveden düşmüş hop hopi elinden bırakmıyor
- Deveye ot gerekse boynunu uzatır
- Kiminin devesi kiminin duası





SEYİTALİ ARAL

☐ Erik yiyen çocuklara tabancasıyla yaylın ateşi açan adam... Yine çocuklar erik yemesin diye erik ağacının önündeki demir korkuluğa elektrik



Ormanı'nda buluşan gençleri bir şarjör mermi ile karşılayan yurdum vatandaşı... Sırasıyla bi şeylerimizi kaybediyoruz, başta ruh sağlığımızı.

☐ Muğla Yatağan'da ve Şırnak'ta şehir suyu kanalizasyon suyu karışmış. Yüzlerce çocuk hastalanmış. Kanalizasyon suyu ile vücuda yerleşen mikroplar yıllarca bedenleri terk etmiyormuş.

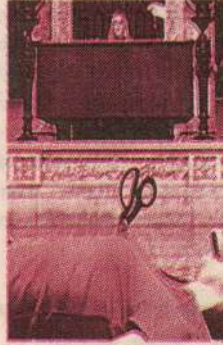


☐ Yine Muğla Yatağan santrali baca gazı arıtma sisteminin çalışmaması nedeniyle çevreye korkunç zararlar veriyormuş. Yılda 75 bin ton kömür yakılıyor, ülkemizin elektrik ihtiyacının %1'i karşılanıyormuş. Çıkan toz ile ku-

rum olduğu gibi insanların meyve bahçelerinin, yaşayan her şeyin üzerine...

☐ Afşin Elbistan santralinde da benzer problemler görülüyor; ayrıca altmış yaş altı kanser vakaları artmış, çocuklarda deri kanseri artış göstermiş.

☐ ABD'de intihar oranı, cinayet oranına göre daha yüksekmış. Erkekler kadınlara oranla daha fazla intihar yolunu seçiyormuş, bu oranın yüksek olmasının önemli bir nedeni ise ülke yasalarının izin verdiği kolay silah edinebilme kanunlarıymış.



☐ Irak genelinde elektrik kesintileri fazlaşmış. Bağdat günde beş saat elektrik alabiliyormuş. Şanslı mahalleler Saddam döneminde alınan jeneratörlere sahipmiş ama ülkede mazot ve akaryakıt sıkıntısı baş gösteriyormuş.

☐ Kontrol Kulesi: Pistte kontrolsüz gezinen araçlar var pas geçiniz!!! Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım: Büyütecek bir şey yok arkadaşlar... Pilotlar:



(boşlukları dilediklerince doldurabilirler)

☐ Japon Fastfood uzmanları balina etinden balina-burger yapmış...



☐ Srebrenica katliamının onuncu senesi nedeniyle o noktada sonlanan 70 kilometrelik bir yürüyüş yapılmış. Sorumlulardan general Ratko Miladic ve Radovan Karacic hâlâ bulunamıyormuş.

☐ Türkiye boğulma vakalarında dünya ikincisiymiş.

☐ Engellemek tedavi etmekten daha iyidir.

☐ "O mahkumlara tatil köyü gibi bir hapisane yaptık." Dick Cheney (Guantanamo hapishanesi Cheney'in ortağı olduğu Haliburton firması tarafından yeniden yapılmış. Kaynak, David Rose'un Guantanamo isimli kitabı.)



☐ Zaman geçtikçe hafıza yanıltıcı olur.

☐ Aman havalara dikkat!! Yılda 160 bin kişi kalp krizi nedeniyle hayatını kaybediyormuş. Sayının çoğunluğu yaz aylarında

kurban gidiyormuş.

☐ ABD'li mühendis Jack Wolfstein, kravat bağlamaktan nefret ettiği için bir robot yapmış. Dev

cüsseli makine kravatı dokuz dakikada bağlıyormuş ve fiyatı da 250 bin dolarmış. Pek rağbet görmemiş haliyle.

☐ Diyarbakır'da açılacak şarap fabrikası için köylüler 'haram' demişler. Köylüler 5000 istihdam yaratacak fabrika için elektrik ve su gitmesini engelliyormuş.



☐ Sağlık virtüözlerinin, fındık fıstık tartışmalarını boş verin; serin yaz meyveleriyle yapılmış ev yapımı meyveli yoğurt, anneanne tarifli buz gibi bir karnifili bol evcil şerbet ya da hoşaf. Buzdolabından yeni çıkmış çekirdekleri alınmış ve çırpılmış karpuz (blender varsa süper olur, isteyen süt ve meyve suyu da katabilir. Valla.) ve tabii ayran, koçum benim.

☐ İnsanımız devlete, belediye, oraya buraya dört yüz kûsur çeşit harç ve vergi ödüyormuş.



Belki çoktan biliyorsunuzdur ben bir çığırayım istedim. Istiklal caddesinin içli köftecisi Sabır taş Ali amca, Aznavur pasajının yanında tepede süper mekan yapmış. Fiyat ehven, lezzet tartışılmaz; bi de cam kenarına denk gelirseniz kymaklı kadayır keyfi. Sanırım bir yıl boyunca böyle beslenmek isteyebilirsiniz.



Türkiye'nin ALHM'de mahkum olmasına yetirmiş.

Ezbere öğrendiğiniz hiçbir şey size ait değildir, sadece kafanızda bir blok oluşturur ve yaratıcılığınızı engeller. Ju Ming (Çinli heykeltıraş.)

Yurdumuzda birçok çiftlik sahibi evini koruması için bekçi köpeği yerine kaz alıyormuş. Kazlar daha iyi bir koruma sağlıyor ve her boyuttaki yabancıyı insan hayvan demeden, birlikte kuvvet doğar prensibiyle grup halinde püskürtüyorlarmış. Isırdıkları zaman da koparıyorlarmış.

Kanada'da her yıl 200 bin kişi üvey aile bireyleri tarafından şiddete maruz kalıyormuş. Araştırmacılar bu öfkenin sebebinin üvey bireyin, diğer bireyler tarafından bilinçaltı yabancı ve işe yaramaz olarak algılanmasına bağlıyormuş.



yaşındaki Uğur Mumcu Demir, Balıkesir Devlet hastanesinde yanlış uygulama yüzünden enfeksiyon kaparak gazlı kangren olmuş.

Canım deliler gibi 70'lerin ortasında TRT'de yayımlanan Halit Refiğ'in çektiği Aşk-ı Memnu'yu seyretmek istiyor. Ne güzeldi yahu, ne kadar sahibiydi Adnan Bey, Bihter Hanım, Nihal. Ah, ah.

Tokat ve çevresindeki 22 ile sığırayan kene salgınının yetkililer ekolojik düzenin tahribatına bağlıyormuş. Sürecin kontrol altına alınması on iki yıla kadar uzayabilirmiş.

Londra, Kuzadası, Çeşme... Aklınızda tutun

şimdi söyleyeceğim. Bosna, Afganistan, Irak savaşları süresince birçok konvansiyonel silah (tabanca, tüfek, çeşitli patlayıcılar) başıboş kalmış ve ciddi bir pazar oluşmuş. Doğru bağlantılar ve miktar ile her şey rahatlıkla bulunabiliyor. Fransız istihbaratı da İngiltere'deki bombalama eyleminde askeri patlayıcı izine de rastlandığını belirtmiş.

İsviçre'deki bağımsız bir çalışma topluluğu ve BM

merkezinin açıklamasına göre Irak'ta 100 bini aşkın sivil kayıp varmış. Bunlardan 30 bini askerlerin sorgusuz sualsiz direk silah atışı yüzünden olduğu söylenmiş. Kuzeyde ise Kürtlerin Türkmenlere baskıları sürüyor, tutuklamalar, göz altları ABD usulü devam ediyormuş. İntihar bombalamaları nedeniyle Irak hükümeti ve önemli iş toplantıları Ürdün'de yapılıyor, halk buna acayip öfkeleniyor.



İlker Başbuğ: ABD, PKK ele başlarını yakalama emri verdi. - ABD: Yok öyle bir şey kardeşim.



Bir başka Pentagon yetkilisi : biz onlara (Taleban'ı kastediyor) yıllarca Rusları öldürsünler diye para verdiğimiz. Şimdi bizleri öldürdüklerine inanmıyorum...



Çocuklar İçin Oku okut

• Sevdalı Bulut
• Nazım Hikmet
• Robinson Crusoe
• Daniel Defoe
• Beyaz Diş
• Jack London
• Şimdiki Çocuklar Harika
Aziz Nesin

Alternatif kedi isimleri
Erkek:
Kahraman
Dişi: Badem



Dünyaya gelen her birey genetik bir kumar oynuyormuş. İnsanı etkileyen ortalama 300 tane genetik unsur varmış; herkes mutant olmanın kıyısından dönüyormuş bir anlamda.

AB ülkemizdeki iyileştirme yasalarını yetersiz buluyormuş, bu durumu yazılı ve sözlü olarak da bildirmişler. Başlıca konular azınlık hakları, azınlık toplumunun din adamı yetiştirme sıkıntısı, ruhban okulu, vakıflar yasa tasarısı imiş. Vakıflar Yasası bu haliyle bile



Geçen ay Edirne, bu ay Manisa doğum ünitesinde 17 bebek (ikisi hayatını kaybetti) hastanelerin steril şartlarda

olmaması nedeniyle hayatı tehlikede. Sağlık Bakanlığı "Durum kontrol altında" demiş. Ağaçtan düşüp kolunu kıran 12

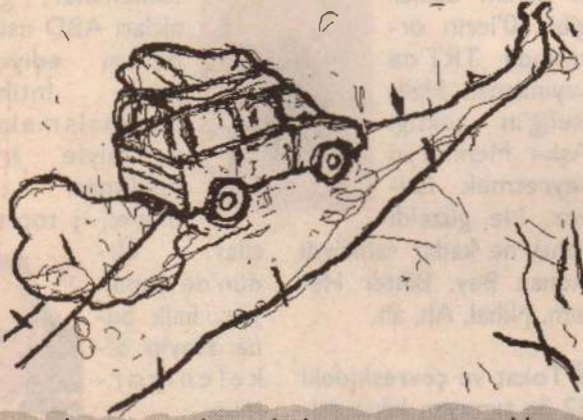




AL GÖZÜM SEYREYLE

Çizen: Mehmet Tekin

Yazan: İlknur Demirtepe



yaz bana gelmedi ben yaza gittim
dağ da bana gelmedi ben dağa gittim



2000 metrede paraşüt açtım
yamaktan havaya yuvarlandım



süzüle süzüle dolaştık... bulutlar,
renk renk paraşütler, bir de ben



ölüdeniz yatıyordu aşağıda
güneş karaya batıyordu



adrenalin ne güzel bir şey
yere indim kalbim hala uçuyordu



uçmak bana gelmedi
ben uçmağa gittim

Akşamsefası

Sibelâlem

SIBEL TORUNOĞLU



Kayıp Külot

İbo çok zeki bir herif. Ben İbo'nun yanında çok gizli bir yere tezgah açmış fakat avuçlanmış bir örümcek gibi gülünç hissediyorum kendimi. Beynimin içini okuyor. Urfa'dan gelmiş Türkiye'miz böyle cevherlerle dolu.

● brahim yeni arkadaşlarımdan. Yeni dediysem yine de beş yıllık. On beş on altı senelik arkadaşlarımdan yanında yeni sayılır. Mesela Gökhan'la Altan hep uğrarlar bana. Özellikle yazın benim evimde çıplak dolaşmaktan başka çare yoktur. Ama arkadaşlarım, kız olsun erkek olsun bu konuda çok rahatlar. Bizler birbirimizin çıplaklığından etkilenmiyoruz. Mesele Altan geldiğinde altın madenlerinin nasıl Alman Vakıflarına verildiğini

Fatih Sultan Mehmet bizim zamanımızda yaşasaydı hangimiz olurdu.

den, Sevr Anlaşması'ndan bahsederken ben sürekli devleti savunurum. Altan da benim devletçiliğim karşısında ezilir ama yaa bu kız çıplak diye düşünmez. Ben kendi odama gidince de, uyur, üstünde kırmızı ynaklı melekler uçuşur. Tekrar gelir, Altan'a "Beni Özal'ın yanına gömecekler" derim. Uyumuşken uyanan Altan "Sibel, Gülay'ın külotu ne oldu ya!" diye sorar. Ben de "Hatıra olarak sen aldın!" derim. Binlerce yemin eder almadım

diye, ama beş altı yıldır Gülay'ın kaybolan külotu bulunamadı. Yalnız bunu söylemeden edemeyeceğim. Ben iç çamaşırlarımı giyer atarım ve onları tertemiz yıkanmış bir biçimde bulurum evde. Kim yıkıyor bilmiyorum. Ben kendim hiç yıkamam. Neyse.

Geçen gün Gökhan geldi. Dizlerine oturdum, sarıldım, yanağından belki beş dakika öptüm. Sakalları battı. "Ne güzel kokuyorsun" dedim sonra. Kendi yerime geçtim. Ajansımızdan, sponsorluk işinden, benim kedi pisliğini ağzıma atıp yuttuğumdan, insanın babasının ya da bir yakınının altını temizlemesinin korkunç bir şey olmadığından bahsetmeye devam ettik. Neyse.

Gelelim İbo'ya. Samimi olmadığımız için İbo seks üzerine şakalar yapıyor. İbo ile oturup sohbet etmek şu an için imkansız görünüyor. Hayatımdaki büyük depremin ardından benim Taksim bar yaşamımın bittiği bir dönemde tanışmıştık. Ben esmer tenden çok hoşlanırım. İki üç yıl önce İbo ile uzaktan bir romantizm yaşadım ama bitti. Konuştuklarımız şöyle:

Ben - İbo çok güçlü ve zengin bir insan olmak ister misin?

İbo - Hayır. Hayatta daha önemli şeyler var.

Ben - Ne gibi!

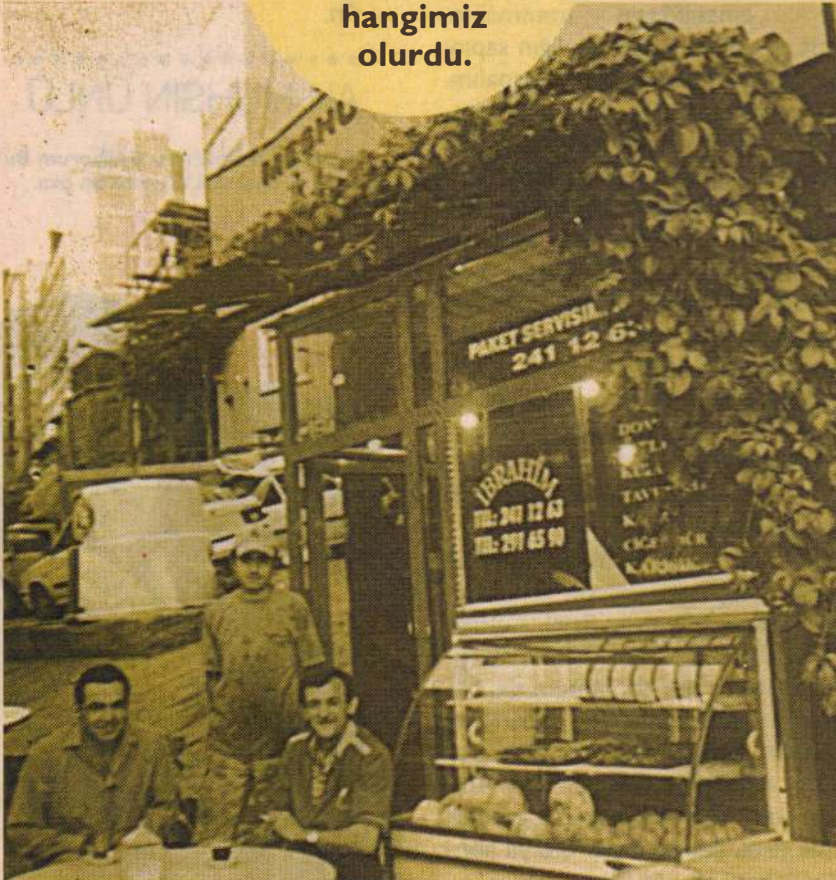
İbo - Dostluk gibi.

Ben - Aşka inanmıyor musun?

İbo - Aşka inansam ne olacak!

On iki on üç yaşında kızlar sokakta veya elli yaşında adamla birlikte para için. Sen beni ne zaman götürüyorsun.

Ben - Yakında beş milyarı denkleştireceğim inşallah.



Ibo - Canım beş milyar geçen seneydi. Bu sene on milyar.

Ben - Ibocum sen benimle evlenirsen kardeşimizin mürüvetini gördük diye sana elli milyar verirler. Bir de jip alırlar.

Ibo - Kim?

Ben - Abilerim.

Ibo - Geç sen onları.

Ben - Bak vallahi doğru söylüyorum?

Ibo -?

Ben - Ibo, Fatih Sultan Mehmet bizim zamanımızda yaşasaydı hangimiz olurdu.

Ibo - İkimiz olurduk. Bir kişi değil.

Ben - Ibo dudakların silikon mu.

Ibo - Hayır Allah vergisi.

Ben - Ibo şu aynayı öpsene iyilik olsun diye. (öptü aynayı)

Ben - Kimi öptün.

Ibo - Kendimi... Bazen sen gelirsin diye. Donsuz...?

Ben - (Şaşırdım ve utandım) Çok zekisin Ibo ama onlar geçen seneydi. Hadi biraz beni anlat.

Ibo - Sen mutlu bir insansın kendi kendine yetebilen güzel ve çirkin ayırt edebilen, yüzde yüz bir insan. Sibel biliyor musun. Kızlardan sıkıldım. Midem bulandı.

Ben - Manevi değerleri harcamamak lazım.

Aklına eser beni kovar, kalbimi kırar ağılatır Kebapçı Ibo.

Dolapdere'de Ibo'nun yerinde her yaz geceleri toplanıp geyik yapıyoruz. İşte geyik lafı gene ortaya çıktı. Unutmuştuk.

Ben Ibo'nun yanında çok gizli bir yere tezgah açmış fakat avuçlanmış bir örümcek gibi gülünç hissediyorum kendimi. Beynimin içini okuyor. Urfa'dan gelmiş. Tür-



**Aşk yok.
Ben yokum.
Ahlak yok.
Disiplin yok.
Ahiret yok.**

kiye'miz böyle cevherlerle dolu.

Not: Bu Fransız devrimi ve Freud hakkında düşünüp karar vermemiz gerekiyor. Neymiş çocuk cinsellikten utanmasın.

Tut çocuğum şu çaydanlığın sapını birlikte anne baba banyo yapalım. Ödip kompleksi, eletra kompleksi filan... Tamam Freud çok önemli tespitler yapmış ama ben-ce çocuklara devlet bakmalı. Babamı çok severdim ama annemle birlikte oluyorlar düşüncesi çok rahatsız ediciydi. Cinsellik kırmızı karga burunlu pastırma kokan bir gargamelin ülkesi olmamalı. Gargamel bizi yakalayamaz. Hep mi arar hiç mi bulamaz. Bizi bulsa nafile. Bizden hiç çorba yapamaz.

Bunlar nereden aklına geldi diyeceksiniz.

Ibo'nun seviştiği bütün kadınlar bana annem gibi geliyor. Sanki onlar benim gibi şirin değil. Gargamel babam. Ibo da annemin sevgilisi. Böylece Ibo da, annem de, babam da karşıma aldığım yabancılar oluyor. Çünkü aşk yok. Ben yokum. Ahlak yok. Disiplin yok. Ahiret yok. Yalnızca hayatın gerçeği ama daha beş yıl oldu. On yıl sonra siz beni arayın. 

Kablo

Gidiyorum bu

Bir kaplanın işlek kısımlarını

çok yüksek seviyede

tahlil de eder.

Oksijen körükten ayrı tutulur

padışah

Yüzüğündeki zehri hatırlar.

Anne çöker iş gücü

Tartışmasız meşced kor.

Ah aşk!

Bir topluluğun fotoğraf

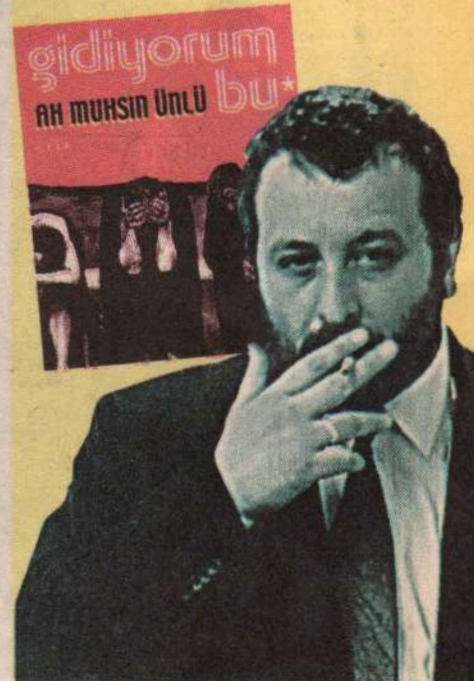
çekildikten sonra

Dağıldığı

An.

.....
AH MUHSİN ÜNLÜ

Ah Muhsin Ünlü'nün, 'Gidiyorum Bu' isimli şiir kitabı Sel Yayıncılık'tan çıktı.



! GÜNEŞE TAPINMA MEVSİMİ tatil partneri !

'Hayır' diyemeyen: hayır diyebilme kursu adayları, iç hesaplaşma uzmanları, aybolmasınçılar, pek de yufka yürekli, hayır amaçlı konserler



'belki' farketmez, siz nasıl isterseniz.. hayat enerjisi emicileri, keyf kemirgenleri, ruh kanserojenleri, bağımsızlık sistemi zayıflatıcıları



'evet' diyemeyen: sert kabuklular, karakter sahipleri, prensip prensleri, prensesleri, kan emiciler, katı meyve sıkıcıları, sıkıcılar



Ne o, Ne o, Ne o... Paşa paşa gezdirin kendi kendinizi...

TARIK 2000 ZİYAD

29 Mart Salı

Fiskiyeli park

İşe telefon ettim. "Halam hasta onu doktora götüreceğim" dedim. "Peki, geçmiş olsun" dediler. Montumun cep kenarlarını sabunlu bezle sildim. 11:40 balkonda güneşe koydum. Halamın ütülediği pantolonumu giydim. Beyaz gömleğimi giydim. Mithat amcanın Almanya'dan getirdiği. Ayakkabılarımı sildim. Iyicene. Montumu giydim tam kurumamış. "Daha ıslak ama ellerini cebine sokmazsın" dedi halam. Ekledi. "Hadi rast gelsin." Evden çıktım. Yürümeye başladım. Tophaneli Sokak'tan geçtim. Ahşap evlerin pencere saksılarına baktım. Selamsız Yokuşu'na çıktım. Oradan merdivenlerden Belediye'nin arkasına. Saat daha erken. Havuzlu parkta oturdum. Fiskiyelere ve geçen insanlara bakmaya başladım.

Sakallı redaktör

Kalktım. Motora binip Üsküdar'a geçtim. Otobüsle Taksim'e. Yürüye yürüye Sahaf Ahmet'in dükkânına gittim. İki arkadaş ile kahve içiyorlardı. Beni tanıştırdı. "İşte bahsettiğim arkadaş" dedi. Hem bana hem de oturan sakallı gence. "Kitap yazıyormuşsun" dedi sakallı. "Evet" dedim. "Evdeki Eşyaların Tarihi." "Kaç sayfa oldu" diye sordu. "Üç defteri geçti" dedim. "Orta boy defterler. Üç ortalı olanlardan" dedi Ahmet. "Yanında mı?" diye sordu yeni tanıştım. "Evet, bir tanesini getirdim" dedim. "Bende kalabilir mi?" dedi. "Olur" dedim. Bir yayınevinde redaktörmüş. Defteri verdim.

Ahmet çay ısmarladı. Havadan sudan lafladık.

Handaki çaycı

Dükkândan çıktım. Beşiktaş'a indim dolmuşla. Oradan motorla Üsküdar'a geçtim. Vapur iskelesinin oradaki ankesörlü telefonlardan nişanlımı aradım. 18:00 "Çok meşgulüm" dedi "Patron yeni bir reklam anlaşması yaptı. Bizim grafik bölümüne acayip iş düşecek. Sen n'apıyorsun?" "Bir yayınevine kitabımı verdim" dedim Sessizlik oldu. Sustu. "Orada mısın?" dedim. "İnanmıyorum.. sonunda" dedi. "Evet" dedim "sonunda". Biraz daha konuştuk. Şikayetlerini anlattı tekrar. Biraz daha konuştuk. Telefonu kapadım.

Yürümeye başladım. Kanaat Lokanta'sından sonra soldaki hana gittim. Dişçi Bülent'e. Müşterisi gittikten sonra yayınevi durumunu anlattım. "Hayırlısı olsun" dedi. Hanın çaycısına iki çay ısmarladı. Biraz sonra çaycı geldi. İki küp şeker çay bardağının yanındaki çay kaşığının kaşık kısmının üstündeydi. Yan yana değil üst üste. "Hep şekerleri böyle koyuyor" dedim Bülent'e.



Zamanında Anlaşılmamış Filmlere Yeniden Bir Bakış Denemesi (XXX)

Şahin K'ya haksızlık etmek istemiyorum ama geyiği olmasa, hiç çekilmez. Filmleri, seksten nefret ettirtirken, adam bizi iyi güldürüyor doğrusu. Porno filmin seviyesi neyse, Şahin K'nın ona yakışan dili keşfetmiş olması dâhiyane.



Bir Şahin K filmi “Şeyhin Haremi”

OSMAN CAVCI

U lan eskinin gözünü seveyim, 79'da başlayan 12 Eylül'de biten Yeşilçam porno film tarihi şimdi çekilenlere yüz basar. Türkiye'nin ilk porno filmi 'Öyle Bir Kadın ki' idi. İlk porno star da **Zerrin Doğan**. Ardından **Dilber Ay** porno kraliçesi oldu. Bu filmler, uzun metraj, başı sonu olan, konusu dramatik yapısı olan porno filmlerdi. Yeşilçam'ın bünyesinden çıkmıştı ne de olsa. İlk yönetmen **Naki Yurter** diye geçer ama benim şüphem var. Sanki o aralar Zerrin Doğan'la aşk yaşayıp, ardından kısa bir evlilik yapmış bir abimiz de olabilir.

Yine bu filmlerde çekimler ortalamının üstünde, biraz dikkat edilmiş, itina gösterilmiş, sinema disiplinlerine göre çalışılmıştı. Şimdiki pornolarda ise ne konu var,

ne ışık, ne de oyuncu. Kadınlar askeriyeye 'aç aç gruplarıyla' bile dolaştırılamayacak kıvamda. Filmi çeken adamlar hayatlarında bir kadınla ilişki yaşamış değil. Şakır şukur, göt göbek, kıl, yağ, ter ve salgılardan ibaret. Hani bilmem

hangi partinin genel başkanı **Besim Tibuk**'un futbol projesi gibi. "Eğer biz iktidara gelirsek kaleleri büyütüp, ofsaytı kaldıracagız" demişti ya. Böylece maçlarda çok gol olacakmış. Bütün maçlar, 0-0 ya da 1-0 bitiyormuş, zevk vermiyormuş falan. İyi de baba, skor önemli değil mühim olan oyun kalitesi. Benim, Besim Tibuk'e göre futbolun (A.)merika'da tutmamasının nedeni de bu skor sorunuymuş. Maçlar 15'e 8 falan bitse zevklenecekmış. Neyse; konu skor değil ama bizim yeni pornolarda böyle. Yani bir mevzu fa-

Porno filminin seviyesi neyse, Şahin K'nın ona yakışan dili keşfetmiş olması dâhiyane

lan yok. Direkt skor peşinde koşuyor kobay porno erkek.

Şahin K'ya haksızlık etmek istemiyorum ama geyiği olmasa, hiç çekilmez. Filmleri, seksten nefret ettirtirken, adam bizi iyi güldürüyor doğrusu. Porno filmin seviyesi neyse, Şahin K'nın ona yakışan dili keşfetmiş olması dâhiyane. Devamlı alışveriş yaptığım dükkana gittim. Şahin K filmi alacağım ama garibime gidiyor. Eskiden **Arzu Okay** ya da **Zerrin Egeliler** filmi ararken şimdi "Şahin K'nın filmi var mı?" demekten utanıyorum. "Ne yapacan abi?" derse tezgahtar, ne cevap verirsin? "Şahin'in hastasıym" mı diyeceksin?

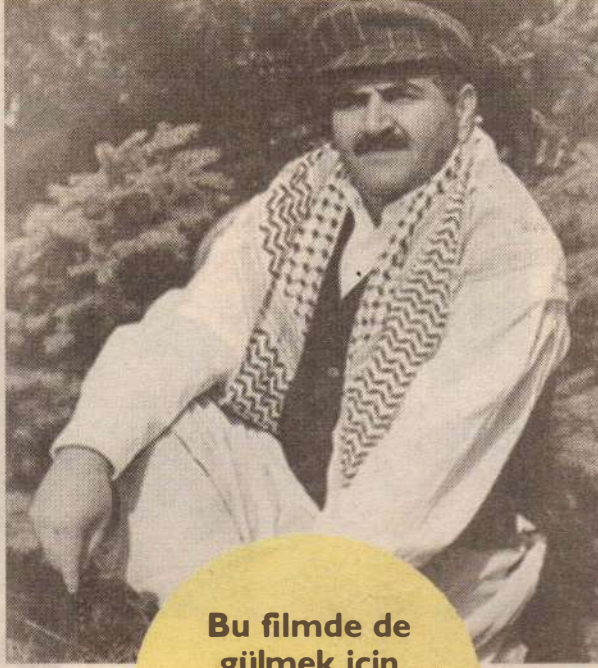


Neyse taktım 'player'a ; pöh be! Bu kadar kıllı, yağlı, göbekli, yarma, maganda bir adam görmedim. Aydemir Akbaş bile ondan yakışıklıdır. Poposunda bile kıvrır kıvrır olmuş kıllar var. Belgesel kanalda izledim, yazın kutup ayılarının bile tüyleri dökülüyormuş. Adnan Hoca o kadar da haksız değil, insanların bir kısmı maymundan gelmemiş olabilir. Belki atalarımız aylardı.

Film başladı, sanki tef çalan çingene ayının burundaki zinciri çekti de ayı ayağa kalktı. Kollarını açtı hırlıyorrır gibi. Şeyh rolündeymiş, kafasında Arap çarşafı, yanında iki dallama. Dansöz kıvırtan ritimli müzik çalışıyor. Şahin bağıyor "Cevriyeler nerede, cevriyeler gelsin" diyor. Acaba doğru mu, carie mi demek istiyor? Eğer bu seyrettiğim porno filme bir milliyet koymak gerekirse; yani Alman pornosu ya da Amerikan pornosu gibi buna Türk pornosundan çok, Ortadoğu-Kürt pornosu falan denebilir.

Adamlarda ne estetik var ne de fantazy. "Ohhhhhh vışşışışışı anam damcıgı da iyi sulanmış heeeee!" şeklinde. Arap müziği İbrahim Tatlıses zevkinde çalarken, fakirlerin gittiği plajlarda görebileceğiniz pestili çıkmış ama yine de yatağın tadını çıkarabilen, bunu çıkardığı seslerden anladığımız bir abla, sabah programlarında ortaya çıkıp göbek atanlardan biriymiş-çesine kıvırıyor. (Sabah programlarındaki kadınlar damı götü dağıtırlar ya...)

Şeyh Şahin, "Yeavruommm bemmm soğayimmm senüüü" gibi



Bu filmde de gülmek için oynuyormuş izlenimi yaratıyor.

bir ses çıkarıyor bir yerinden. Arkadan da ekliyor "Ne haliniz varsa görün lan hıyarlar, ben götürüyorum bunu" diyor. Şahin kadını üst kata çıkarıyor. Valla ön sevişme var. Ön sevişme dediğimiz soyunma ile geçen zaman, haybeye zaman kaybı. Şahin K'nın elbiseye ihtiyacı yok ki onun kılları var. Kadın külodunu çıkarıyor, açıyor bacaklarını "Hadi yala" diyor. Şahin de "Bu damcık yalanmaz mı yavrum" diyor. Şahin'in kafası kadının bacak arasında, bıyıkları kadının önündeki tüyler gibi duruyor, ikisi de kıl değil mi? "Ahh şuraya bağğğ damcıktan sular damlıyor" devamlı böyle konuşuyor Şahin.

Sıkılıyor Şahin, kadına "Seni g.tünden s.keyim mi?" diyor.

"Yok ya" diyor, geçiştiriyor kadın. Sanki porno oyuncusu değil de, oraya rica ile gelmiş gibi davranıyor. Bu da filmi gayet doğal bir havaya sokuyor. Şahin dayanamıyor ve burun karıştırma parmağını kadının poposuna sokuyor. "Yapma, sokma, bak gelirim" diyor kadın. Demek ki zevk alıyor bundan. Şahin anlamıyor, "Nereye geleceksin?" diyor. "Orgazm yani" diyor kadın, hâlâ Şahin'i ünlü bir artist zannediyor. "Yavaş ol s.kimi kırma" deyince, kadın makaraları çözüyor. Meğer, o da Şahin'e gülenlerdenmiş. Bu filmde de gülmek için oynuyormuş izlenimi yaratıyor. Sanki Şahin'in bu filmde oynaması ayıp değil de, bu pis lafları söylemesi daha ayıp gibi duruyor. Dil daha porno yani.

Bu arada bizim 'lan hıyarlar', röntgene yatmışlar "Len nasıl s.kiyor ya!" diye yalıyorlar. Şeyh Şahin işini bitirip evden çıkarken 'lan hıyarlar'a fırça atıyor "Karı size emanet, yoksa sizi s.kerim haaaa" diyor. "Esağfurullah şeyhim".

Şahin gazete ilanıyla ev buluyor ve evin sahibi kadını s.kmeye yelteniyor. "Burada yalnız mı yaşıyorsun, bağa şu odaları göster bakalım, erkeğe ihtiyacın yok mu senin, don kullanmıyor musun sen, ateşlisin demek, acele etme yavrum bi soyunak hele..." konuşuyor da konuşuyor. "Sen ne güzel kaval çalışıyor böyle" diyor. Kıllar, yağlar, pis göbek, belinde donun lastik izi, kötündeki kıllar... Ama hakkını yememek lazım; Şahin çok şirin herif. 



Tutucuysanız bu romanı okumayın!
Ama bilin ki müthiş bir edebiyat
zevkinden mahrum kalacaksınız...

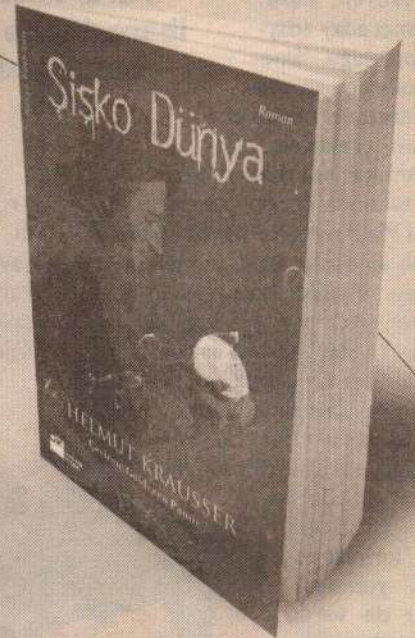


"*Domuzlar ve Filler* dil açısından mükemmeli yakalamış. Sokak jargonunun yanı sıra şiir sanatı da yerli yerinde kullanılmış. Helmut Krausser bu işi iyi biliyor."

Stuttgarter Zeitung

"Münihli romancı Helmut Krausser tutkulu bir yazar, oyuncu ve zamanımızın insanı. Kitapları son yılların en fazla konuşulan ama aynı zamanda en fazla tartışılan eserleri arasında yer alıyor. Şimdi de sırada *Domuzlar ve Filler* isimli etkileyici romanı var."

The Observer



DK
DOĞAN
KİTAP

www.dogankitap.com.tr

Akşamsefası

Tiryakinin izmariti olmaz

küçük
ISKENDER

Çat Karagöz mü Pat Hacivat mı Marlboro mu Camel mı Hacamat mı

-"İkiz oğullarımızı görmüş müydün?"

-"Ah hayır, çok sevimliler. İsimleri ne?"

-"Aktif ile Pasif."

Böyle bir ailenin ziyaretinden çıktığında, ağır yemeğin üzerine dışarının serinliğinde bir sigara yakmak fikri hoş kaçabilir; kendi kulvarında ahlakçı olanın başka kulvarlarda kolpacı olmasında mahsur yoktur: Yak bir kısa Camel; bin devene ve doğunun egzotik ortamlarında 'Hollywood Standartları Enstitüsü' ayarında genç bir senaristin projeleri doğrultusunda yürü! Hani Camel'in eski paketlerinin üzerinde bir sürü hayvan figürü gizliymiş de, bulana ödül varmış da; ön tarafta sıcağın bunalınca ne yaparmışsın, arka taraftaki gizemli bina-ya sığınmışsın.. tipi endüstriyel üniversite esprilerine şimdi den yatırım yapan tasarımcı aday adayları topluluğu. 'Sinemacı olurum; sinemacı olamazsam reklamcı olurum; reklamcı olamazsam kainata reklam olurum' tarzında dönen çemberin hikâyesi Ring serisinin herhangi bir halkasının sinopsisi; light sahnelerin periskopu. Meraklı burjuvazinin tüttürürken halk'ı algılayabildiği tek sigara. Ya da, meraklı halk'ın tüttürürken Ortadoğu'yu nikotin mi, petrolün mü karıştırdığı meselesine açılımlar getirdiği, sokağa inmişliğiyle övünen tat. Bunun turuncusu da vardı, kırmızı da vardı, yumuşak paketi de vardı, kutusu da vardı, uzunlu da vardı, mavisi de var-

**Bir ara
tamamen değişti;
üzerinden
Türk Tütün
ibaresini de attı.
Batılı aydın
oldu.**

di, light'ı da vardı, kılı, yünü, tüyü de vardı, filtresizi de vardı, vardı, vardı; o, hep vardı. Şekil değiştirerek hepimize nüfuz etmeye yarardı. Hatta bir ara tamamen değişti; üzerinden Türk Tütünü ibaresini de attı. Batılı aydın oldu. Türkiyeli takılıp da burada yaşamaktan sıkılır oldu. Paramı versinler yeter oldu.

Hörgüçlerimin arasına bir ezik büzük toprak parçası yerleştirin, ben sizdenim, beni içerseniz Marlboro'yu reddetmiş olursunuz oldu. Olursunuz olmak! Bu korkunçtu.

Yani aslında Marlboro, delikanlı takıldı. Ben, dedi, kapitalistim. Şeklimle, şemalimle oynamam. Kovboy cikletiyim. Size yaranmam.

Ata binerim, kızilderili kovalarım, zenci öperim, Marilyn Monroe çökerim, ikizlerimi yıkarım, suçu üstünüze atarım. Ortadoğum, rodeom benim. Yani aslında Marlboro, delikanlı takıldı. Oynaşmadı. Kırpaşmadı. Emperyalizminden ödün veremeyerek dürüstülüğünü korudu. Camel, devesiyle gariban kaldı. Deveyi güdemedi. Kitleler de beni sevsin, dedi. Varoşlar da dumanıma karışsın, dedi. Biz Camel içenler buna çok bozulduk. Sandık ki, Camel içenliğine politika da katar. Devesini yedirmez Marlboro'ya. John Wayne'ler Camel Çorbası içmez. Jim Jarmush 'Kahve ve Sigara' filminde bu sorunla dudak ortopedisini bozan fel-sefeler oturtur; biz de, akciğer kanserinin altında Marl-

boro var, Camel suçsuzdur, diye meydanlara çıkarız. Kırmızı-beyaz paketlerin yerine sarı-lacivert paketlerle avunuruz. Hiçbir şey beklediğimiz gibi gelişmedi. Kovboy kovalarken deve ile kaçılmazmış. Marlboro dışımızdan, Camel içimizden vurdu bizi.

Bir vakitler, ağır mavi sisler içersinde, tütünler tükürdüğümüz gece yürüyüşlerini hatırladık sonra; parmaklarımızdaki sarı katran lekelerini koklayıp emdiğimiz, ilk nefeste öksürdüğümüz, bundan utanmış günleri. Okul ve ev tuvaletlerindeki maceralarımızı. Markalaşmadan önceki yıllarımızı. Ne Marlboro'nun siyah erkek çorapları içersinde ter kokan vıcık vıcık ameale hâli ne de Camel'in entel barlarda konsomasyona çıkışı. Kesmedi, ikna etmedi bizi. Halis Türk tütününün piramit sevdası veyahut da devenin üzerindeki koca matrakukalı, eli belindeki adam figürü. Bilmeceler, bulmacalar, komplo teorileri, sanat müziği ayarlı "metal fırtınalar koparsa kopsun, ayırsın ikimizi" şarkıları; yetmedi, yetişmedi.

'Birader, bir de buradan yak!' diyen Amerika'nın sağda solda unuttuğu torunları olarak, soyağacımızda birkaç Bush aramakla geçti ömrümüz. Efkâr bastı, aklımız basmadı.

Yine de Camel'in o eski hâli.. Ah sarışın arabım benim! 



hayvan

ALFRED?

EFENDİM!

Yeni Ayna

University of Allah,

Dersleri dinlemek için
Real Player indirmek şart

ŞİMDİ
İĞNEYİ BANA ÇUVALDIZI BAŞKASINA BATIRIYORUM

Meleklerin

Ugramadığı Yer

MARS

BİRİNE Mİ BENZETTİNİZ?

YERALTI SAHNESİNİN EFSANESİ

HUZURLARINIZDA:

Ayin Karanlık Yüzü

Kimliğin 1000 Yalanı

Fantastik

'İstanbul çocuğu

Pardon

Öteki Türkiye'de

AĞZINIZA HER GELENİ SÖYLEMEYİN.

ŞEYTAN

AYRINTILARDA

GİZLİDİR

KÜNYE

Yön.

Senaryo

Oyn.

KIZIL MARS

Gimeni

(Aynen yansıtır)

O zaman

AYNA'ya

yeniden bî bak
bak ne görüyorsun!

dünyayı yönetmek ister miydiniz?

- Ayna akrebi ve yelkovanı olmayan bir saat tir.
- Bu yüzden ayna ayna söyle bana benden daha güzel var mıdırın cevabı hep EVET tir.
- Filmler, müzikler resimler kitaplar sözler birer yansımadır. Demek ki insanlarda aynadır. Yani böyle olunga sır aynanın arkasından değil önündedir. Evlerdeki aynaların arkasındaki cıva kurşun karışımı kaplamanın adının sır olması bu gerçeği değiştirmez...
- İnsan kalbide ayna gibi kırılır. Kırık kırık ayna kırığından daha kestirir dikkat!
- Kokain toru maddeler ayna yüzünden banyoya alınır çünkü banyoda aynasız polis AN'dır...
- Aynanın pili AN'dır...
- Yani ayna zamanla gelişir. Yani ayna zamanla gelişir. Yani ayna zamanla gelişir. Yani ayna zamanla gelişir.
- İnsan ülkesinin aynadaki Akisidir.
- Politika banyo aynasıdır...
- En güzel Aynalar lüna parklardaki Güldüren aynalardır...
- Ne kadar örtünürseniz örtünür Aynanın karşısında herkes gıplaktır.

MELABAA!

764

764

764

764

764

764

764

764

764

764

764

764

764

764

764

764

764

764

764

764

764

764

764

764

764

İSLAM DEMOKRASİSİ MODELİ

eski Ayna
Paranoyak olsanız da bir, olmasanız da...
Zaten Yoksunuz



FETİŞ

Esinbek@hotmail.com

Ara beni boya beni

Güler Kazmacı satılan hayvanların teşhir şartlarına üzüyor, şartlar iyileştirilse mahzur yok. Yani o, onların ithaline, alınıp satılmasına, bıkilınca sokağa atılmasına filan karşı değil.



Canlı Hakları
● ● ● ● ● ● ● ● ● ●
PANTER EMEL

Sevsinler

Ajd Pekkan'ın televizyon programında, konukları **Candan Erçetin** ve **Fatih Altaylı**. Bir hayvan



sevgisi muhabbetidir gidiyor. Ajda kedilerini anlatıyor; arkasındaki ekranda da görüntüleri var, hepsi İran kedileri, yani cins.

Fatih Altaylı Van kedisini anlatıyor. Candan Erçetin köpeklerini, kedilerini anlatıp "Kedi İstedi" şarkısını söylüyor. Onun da bilmem ne cinsi köpeği nasıl yavrulamış, onları kimlere vermiş...

Bir yılbaşı gecesi TV'de Ajda'nın koluna sardığı bir hayvan kürkü ve bileğinin üstündeki başı gözümde canlanıyor. Bazen de yerlere kadar kürk mantolu görüntüleri...

Dikkat ediyorum, üçünün yaptığı onca geyik arasında bir cümle bile sokakta zehirlenen, tecavüz edilen ve her türlü olumsuzlukla karşı karşıya olan hayvanlardan bahis yok.

Zaten beklemiyorum; canımı sıkın şu hayvan sevgisi lafı.

Onlar var ya onlar, onlar huzurevlerini ziyaret ederler, çocuk yuvalarını

da. Nedense arkalarında da hep bir kamera ordusu olur.

Geçenlerde de "hayvan sevgisi" mi, "hayvan hakları" mı ne, bir platform kurulmadı mı ünlülerden oluşan bunlar da mutlaka oradadır.

Netekim o gruptan **Güler Kazmacı** katıldığı bir TV programında ağlamaklı anlatıyor.

"Pet şöplarda küçücük kafeslerde" diyor, "hayvanlar üzerlerindeki ampüllerin ısısından baygın yatıyor"... Bir üzüyor, bir üzüyor. Güler Kazmacı satılan hayvanların teşhir şartlarına üzüyor, şartlar iyileştirilse mahzur yok. Yani o, onların ithaline, alınıp satılmasına, bıkilınca sokağa atılmasına filan karşı değil. Çünkü hiç öyle bir şey söylemiyor. O üzüyor.

İyi de o platformda olmadan da üzülebilirsin. Anlaşıyor ki yapacağın sadece üzölmek. O da pet shoplardaki şartlara.

Uzun lafın kısıası istismar etmedikleri bir hayvanlar kalmıştı. **İ**

Katil AKSA'ya çevre ödülü

17 Ağustos depreminde, tanklarından 6500 ton akrilonutru (vinil siyanür) sızması sonucu büyük bir-ekolojik felakete neden olan AKSA tekrar gündeme geldi. 17 Ağustos gecesi çalışan işçilerin ani ölümleri hakkında hiçbir açıklama yapılmadı. Birçok kişi kurtarılamadan zehre maruz kaldıkları için öldü. Fabrikanın eski genel müdürü **Selçuk Ergin** de kanserden öldü ve ölünceye kadar hastalığının AKSA felaketinden kaynaklandığını gizledi. Her geçen gün sofralarımıza AKSA'nın kanseri bulaşmış yiyecekler gelmeye devam ediyor. Aynı AKSA, **Osman Pepe**'nin elinden ISO'nun çevre ödülünü aldı. ISO'nun alt düzey yetkilileri **Ömer Dinçkök**'ün ISO başkanı **Tanıl Küçük**'ü aradığını ve "Bize ödöl vermeyin, Bu AKSA felaketi-

ni tekrar gündeme getirebilir" ricasında bulunduğunu ağzından kaçırdı. Kapitalizm çocuklarımızın geleceğini çalmadan harekete geçmeliyiz. Greenpeace ve diğer çevreci aygıtlar kapitalist sistemle göbek bağıni koparmamak, Dinçkök'ün suyuına gitmek için, o dönem AKSA meselesine dokunmamayı seçmişlerdi. Greenpeace "bilgi ve tahlil" almak üzere gittiği AKSA'da 'yetkililerle görüşmüş' ve sonrasında nedense(!) eylemden vazgeçmişti. Doğanın asıl katilleriyle işbirliği içinde olan çevreci zihniyet AKSA felaketinde de kendini göstermiştir. Bu

son ödöl verilmesi olayında ÇEKÖL ve Doğal Hayatı Koruma Derneği ödölle karar veren jürinin içinde bulunarak bu gerçeği net bir şekilde ortaya koymuştur. **SED**



Aksa fabrikasına çevre ödölü veren İstanbul Sanayi Odasını, Panter Emel siyah çelenk koyarak protesto etti



**İsmim Fikret Mualla.
Ben hastayım.
Aynı zamanda fakir ve parasızım.**

**Bohemliğe hiç merakım yoktur.
Ama hiçbir zaman bit pazarı
düzeyinin üzerine çıkamadım.
Yaşam beni bohem yaptı.**

**Resimle hayatımı kazanıyorum.
Daha ziyade kendimi öldürüyorum.**

**Şöyle gökyüzü açılıp yüz binlik
bir portföy inmiyor yanıma.**

**Sanat bu vaveylalı âlemde
bir kedi miyavlaması
gibi geliyor insanlara.**

**Paris'in ücra bir köşesinde
dünyadan uzaklaşmakla
uğraşıyorum.**

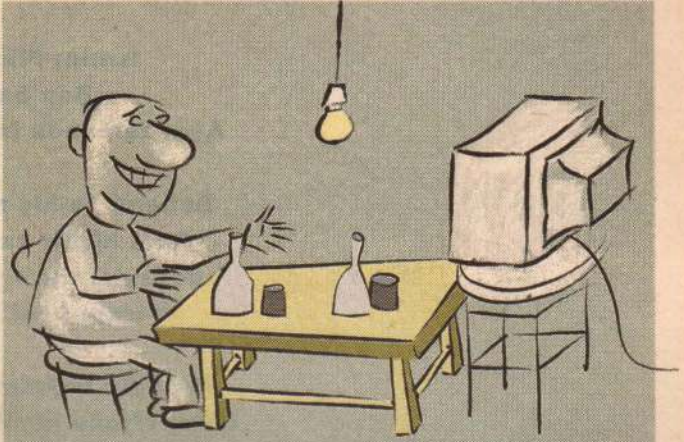


AİLE ÇAY BAHÇESİ Levent Gönenc



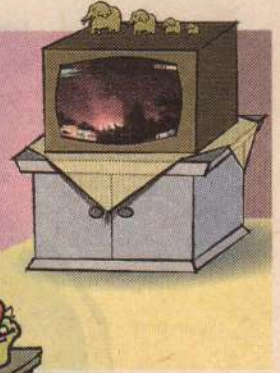
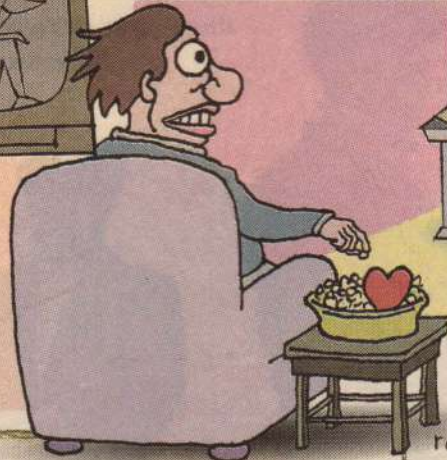
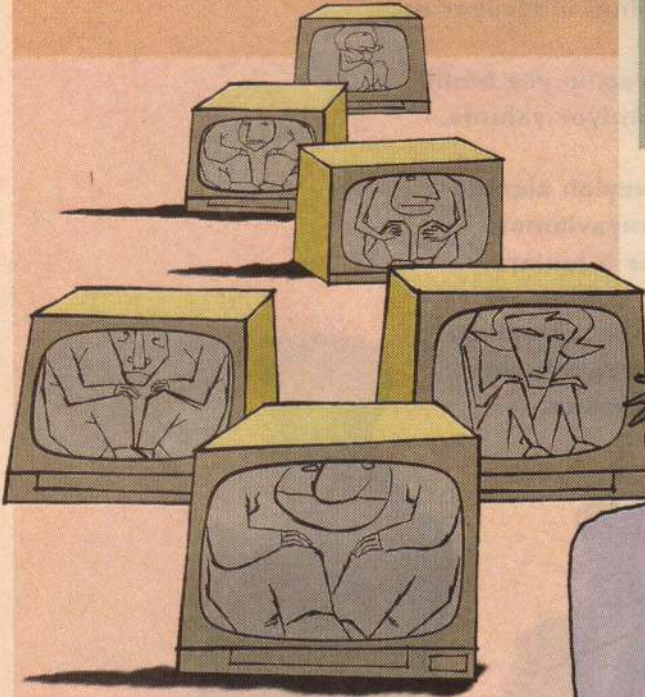
Vericiden iletilen dalgaların görüntü ve ses olarak görünmesini ve duyulmasını sağlayan aygıt.

Televizyon bütün hayatımızı kontrol ediyor. Sevinçlerimizi, üzüntülerimizi, aşklarımızı, hatta cinayetlerimizi... Televizyon izin verdiği kadar yaşıyoruz.



Aslında televizyon bir tür "yalnızlık eşyası"dır. Bazen koca evde insanın televizyondan başka dostu olmaz...

Fransız düşünür Jean Baudrillard'ın dediği gibi, yaşadığımız çağda gerçeğe gerçeğin sureti arasındaki ayrım ortadan kalkıyor. Öyle ki, evimizde, soğuk biramızı yudumlayıp patates cipsi yerken naklen savaş izliyoruz.

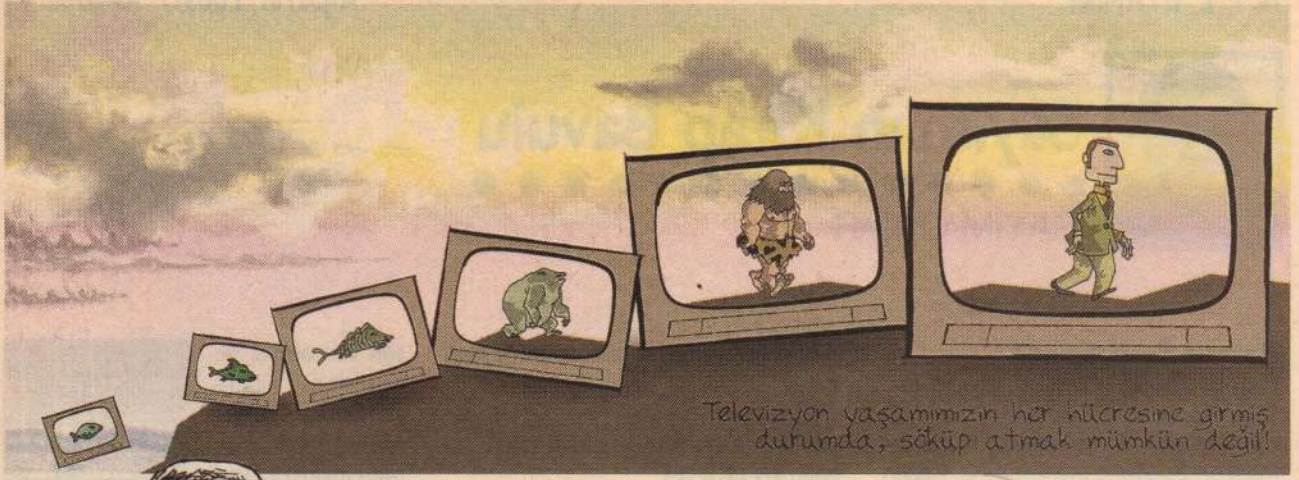


Gece geç saatlerde yayınlanmalarına rağmen siyasi tartışma programları çok ilgi görüyor.

Televizyon bir gecede kahramanlar yaratıyor ve bir gecede öldürüyor yarattığı kahramanları!



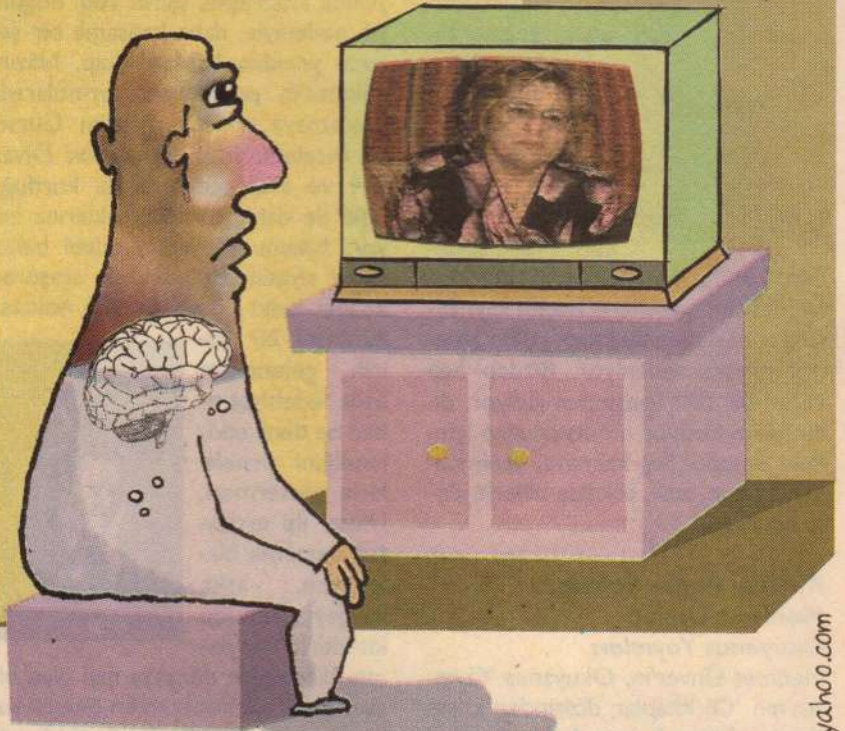
SİYASETLE İLGİLENEN BİR VATANDAŞ



Eskiden Kapitalizm işini topla tüfekle görürdü. Şimdi devir değişti; Kapitalizm kaleleri içten fethediyor...



Bazıları televizyona "aptal kutusu" diyor. Gerçekten, televizyon insanı uyuşturuyor, içini boşaltıyor...



Televizyon siyaset ve siyasetçiler için de vazgeçilmez bir araç. Televizyonun gücüne baksanıza; son seçimlerde, yeni kurulan bir "televizyon partisi" %7,25 oy aldı.





Sayım'ın Kitap Bavulu

SAYIM ÇINAR

Hayatın Sessizliğinde Aslı Erdoğan

T. İş Bankası Yayınları

Aslı Erdoğan'ın, bir adada, Rodos'ta başlayıp okyanus kıyısında, St. Nazaire'de tamamladığı, yazılması beş yılı bulan son kitabında, her şeyin gerçek anlamını bulduğu o tek yerin, aslında



suskunluğun sınırlarında dolaşıyor. Türler arasında gezinerek, öyküden anlatıya, şiirsel düzyazıdan masala geçiyor, anlatılamayanın çevresinde çemberler çiziyor. Eski Mısır şiirinden,

Hindu metinlerine, Kitabı Mukaddes'ten mesellere, kadim kaynaklardan beslenen bu kitap; çölün gizlediği hayata sesleniyor. Bizden hep kaçan bir sesin peşinden gidiyor, dilim dilim kesiyor umutsuzluğun içindeki umudu. Sağ kalmaya, canlı kalmaya uzun, acılı, tökezlemelerle dolu bir övgü...

Kırmızı Fener Sokağı Mehmet Ünver

Okuyanlar Yayınları

Mehmet Ünver'in, Okuyanlar Yayınları'nın 'O' kitaplar dizisinden çıkan Kırmızı Fener Sokağı, farklı hayatları anlatan bir romanı. Gündelik yaşantılarını, bildik rollerini, sokağın başında bırakıp kendilerini zevke bırakan insanlar... Kırmızı

Fener Sokağı'nda kader çizgileri çakışan kadınlar, kaderin garip bir cilvesi sonucunda bir araya gelip yüzünden ve bedeninden inanılmaz güzellikteki bir ışık haresinin yayıldığını gördükleri bir adamın peşine düşerler. Bu bir roman; ancak

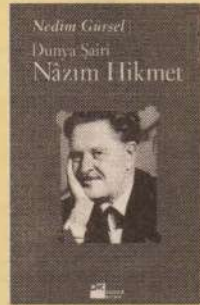


bazı romanlar gibi, sadece kurgudan ibaret değil.

Dünya Şairi Nazım Hikmet Nedim Gürsel

Doğan Kitap

Nedim Gürsel'in önce bir tez çalışması olarak başlayan önemli yapıtı. Dünya şairi Nâzım Hikmet bir kez daha gün ışığına çıkıyor. İlk kez 1992 yılında kitaplaşan, şairin 100. doğum yılı nedeniyle, daha kapsamlı bir şekilde yeniden basılan kitap, Nâzım Hikmet'in poetikasını ayrıntılarıyla açıklamaya yönelik. Nedim Gürsel bu incelemesinde, sanatçının Divan şiiri ve Halk edebiyatıyla kurduğu ilişki de dahil, tüm kaynaklarına iniyor. Nâzım Hikmet'in edebî bakışı kadar siyasal yönünü de araştıran kitabın belki de en önemli noktası; evrensel bir şairin geleneksel halk edebiyatından ne denli etkilendiğini örneklerle göstermesi. Ulusal ile evrenseli başarıyla birleştiren, aşkı, kavgayı, umudu kitlelerle paylaşan, dizeleriyle dünyaya mal olan bir şairi Türk edebiyatının en önemli kalemlerinden birinin incelemesi ayrı bir tad bırakıyor okurda. Nâzım'ın dizelerine yeniden ve farklı bir gözle bakmak isteyenlere duyurulur!



Tarihçi Elizabeth Kostova

İnkılap Yayınevi

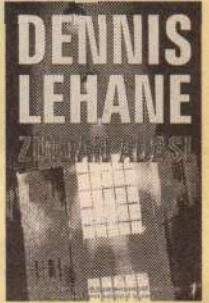
Okuru tarihin içinde uzun soluklu bir yolculuğa çıkararak, unutamayaacağı bir deneyime sürükleyen, Elizabeth Kostova'nın *Tarihçi* romanı tüm dünyayla birlikte 7 temmuzda İnkılap Yayınları tarafından yayımlanacak. "Modern dünya ile Kazıklı Voyvoda Efsanesi arasında bir bağ olabilir mi? Drakula mitinin gerçek-

ten var olmaz ve nesilden nesile geçerek günümüze kadar ulaşma ihtimali var mı?" Bu soruların yanıtları "Tarihçi"nin kahramanlarının manastırlardan tozlu arşivlere, İstanbul'dan Doğu Avrupa'nın derinliklerine kadar uzanan araştırmaları sonucu ortaya çıkacak.



Zindan Adası Dennis Lehane

Artemis Yayınları, yabancı yazarlarına yeni isimler katmaya devam ediyor. Yayınevinin yeni yazarları arasında Mystic River (Gizemli Nehir)'den tanıdığımız Dennis Lehane de var. Lehane bu kez *Zindan Adası* romanı ile okurun karşısına çıkıyor. Dennis Lehane, Patrick Kenzie ve Angela Genaro'nun dedektif ekibini anlatan beş duyulmuş polisye romanının ardından, 2001 yılında kaleme aldığı mavi-yaka Boston sokaklarında, geçen *Mystic River* (Gizemli Nehir) kitabıyla edebî çevrelerin dikkatini çekti. Şimdiden ulusal 'çok-satan' başarısını elde eden (ve



PEN/Winship Ödülleri'nde finale kalan) Gizemli Nehir, Clint Eastwood'un yıldız oyuncularla çektiği filmle de hayat bulmuştu. Yazar, bu kez *Zindan Adası* isimli romanı ile Türk okurla buluşuyor.

Bir Gün Ayşe Kulin

Everest Yayınları
Ayşe Kulin son romanı *Bir Gün*'de Zelha Bora ile Nevra Tuna adlı iki

kadının öyküsünü anlatıyor. Ama bu iki kadının hayatları, hem birbirleriyle hem de bizim hayatlarımızla kesişiyor. Gazeteci Nevra Tuna, özel yaşamındaki sorunların yanı sıra, iş hayatında da zor bir dönemecin başındadır. Köşe yazarlığı yaptığı gazetedeki yerini elinde tutabilmesi, güçlükle ayarlanmış bir röportajın gerçekleşmesine bağlıdır. Bir Gün, Nevra'nın röportajı yapacağı hapis-haneye gizlilik içinde yaptığı bu gergin yolculukla başlar. Her an bir aksilik çıkmasını bekleyerek varacağı yere ulaşır, en sonunda görüşeceği insana... Görüşeceği insan ise siyasi bir kadın tutukludur. Tarafsız tutumuyla her iki tarafın da



AYŞE KULİN
Bir Gün

yanlışlarını ve haklılıklarını dile getiren Ayşe Kulın, bir kez daha edebiyatın gündemini belirleyecek bir romanla çıkıyor okurlarının karşısına. *Bir Gün*, Nevra ile Zelha'nın öyküsü olduğu kadar bu ülkenin insanlarının da öyküsü

Elli Parça Murathan Mungan Metis Yayınları

Murathan Mungan'ın yeni kitabı *Elli Parça*, Metis Yayınları'ndan çıkıyor. Mungan'ın üzerinde çalıştığı kitaplardan elli parçayı bir araya getiren özel bir kitap. Okura yazarın çalışma masasının üzerini gösteriyor, yazarın bugününü paylaşmaya davet ediyor. Farklı edebi türlerden parçalar var: Hikaye, şiir, roman, oyun ve deneme. *Elli Parça*'yı var eden, ileride ise birer kitap olarak okuyacağımız dosyalar şu başlıkları taşıyor: Şairin Romanı, Harita Metod Defteri, Sayfadaki Gibi, Yedi Kapılı Kırk Oda, Stüdyo Kayıtları, Belki Birkaç Şarkı, Eldivenler Hikayeler, Kadından

Kentler, Aşk, İkinci Hayvan, Şiir Kitabım. *Elli Parça*, 2005 yılı için yapıldı. Tasarımı Bülent Erkmene ait. Sonraki yıllarda baskıları yapılacaktır. **h**

Edebiyat dünyasından haberler

Geçen haftasonu, Türk-Yunan dostluğunu pekiştirmek amacıyla oluşturulan Yunanistan'da Daphne, Türkiye'de **Defne Dernekleri**'nin ortaklaşa düzenledikleri Türk-Yunan Dostluk Festivali panellerine katıldım. Odukça keyifliydi. Bundan böyle, daha fazla katılacağım bu tür etkinliklere. Etkinliğin ilk ayağı Çeşme, Aya Yorgi Koyu idi. Konak Belediyesi tarafından düzenlenen İzmir-Selanik konulu panele, birçok konuk katıldı. Konak Belediye Başkanı **Muzaffer Tunçağ**, Daphne Derneği Başkanı **Dr. Stratis Stratigis**, Bahçeşehir Üniversitesi AB Merkezi Başkanı **Dr. Cengiz Aktar**, Prof. Dr. Ayhan Aktar, gazeteci **Ana Seymanis** katılımcı olarak yer aldıkları panelin moderatörlüğünü **Ragıp Duran** yaptı. Yunanistan'dan gelen konukla aynı günün akşamı Urla Belediyesi tarafından düzenlenen "**Seferis'in Eserleri**" konulu panele de katıldık. Panel Urla'da Seferis'in Evi'nde gerçekleştirildi. Panelin katılımcıları ise şu isimlerden oluştu: **Herkül Millas**, **Feridun Andaç**, **Eleni Mirivili**, **Refik Durbaş**, **Ragıp Duran** ve Türkçe-Yunanca çevirmen **Tina Şamoğlu** vardı.



Miras'ın İkinci Kitabı: Eldest. Miras üçlemesinin ilk kitabı olan Eragon'un ardından, **Christopher Paolini** ikinci kitabı da bitirdi. Üçlemenin ikinci kitabı olan Eldest sonbaharda Altın Kitaplar aracılığıyla okurla buluşacak. Christopher Paolini, fantezi ve bilim kurgu romanlarına duyduğu sonsuz sevgiden esinlenerek 15 yaşında yazmaya başladığı ilk romanı Eragon ile büyük bir çıkış yaptı. Roman bir anda New York Times'ın 'En Çok Satan Kitaplar' listesine girdi ve 26 hafta süreyle en çok satan çocuk kitapları listesinde '1 Numara'daki yerini korudu. Random House Çocuk Kitapları Başkanı ve Yayımcısı Chip Gibson, bugün yirmi yaşındaki Christopher Paolini'nin ilk romanı Eragon'un ilk altı ayda bir milyon kopya satıldığını söylüyor. Kitap, 26 Ağustos 2003 yılında piyasaya çıkar çıkmaz, genç Paolini'nin inanılmaz yaşam öyküsü; Times, Newsweek, The New York Times ve People dergisinde yayınlanmış ve "Yaşından beklenmedik bir başarı sağlayan Christopher Paolini, bir edebiyat büyüsü ile okurlarının karşısında..." şeklinde tanımlanmıştı.



Bu yılki Düşünce ve İfade Özgürlüğü Ödüllerinden biri yazar **Herkül Millas**'a verildi. Ülkemizde, kitap okuma alışkanlığını yaygınlaştıran, kitabevlerini adeta bir kültür merkezi haline getiren, yazarlarla okurları buluşturan ve en ağır ekonomik ve siyasal koşullar altında bile, on yılları birbirine ekleyerek onurlu mesleklerini terk etmeyen, ülkemiz kitapçılarını temsilen, bu yılki Düşünce ve İfade Özgürlüğü Ödüllerinden biri de Balıkesir'de Dönmez Yayın Dağıtım sahibi kitapçı İsmail Dönmez'e verildi. Bu yıl ödüllerden bir diğeri de **Stüdyo İmgeYayınları** kurucusu ve editörü **Levent Erseven**'e verildi. Sahibi olduğu **Belge Yayınevi**'nden çıkardığı kitaplarla düşünce ve ifade özgürlüğü mücadelesini destekleyen **Ragıp Zarakolu**'na da teşekkür edilip kendisine bir şükran plaketi verildi.

düdü'ten sıkı-sık

olsa da durumlar sıkışık
bizim kızlar her zaman sık

Merhaba kızlar... Nasılsınız, şık mısınız?

Erkeklerin etrafımızda cır cır böcekleri gibi öttüğü ağustos-i günlerde, biraz nefes almak, biraz stres atmak adına sizlere böcek savar kıvamında bir ilaç hazırladım. Manita canınızı sıkıyorsa, sıkın üstüne rahatlayın...

DÜRNEV KIRAÇ

Bu ay
bir değişiklik
yapıp bütün
şayfayı
Öneriler'le
bezedim...
Dene, farkı
hissedeceksin...



Şık Şık Öneriler

A) Çakma gözlüklerin kenarında yazan yazıları asetonla silerekten bir güzel çıkarabilirsiniz.

B) Büyük pazar filelerini (şu eski olanlar) plaj çantası olarak kullanabilirsiniz.

C) Geçen seneden kalan ayakkabılarının bileğine kurdeleler takarak yenileyebilir, o kurdeleleri bileğinde bağlayarak çok güzel bir görünüm elde edebilirsiniz.

D) Bildiğin atletin (fanila) önündeki işlemelere bir kaç ufak boncuk dikerek yepyeni bir bluz elde edebilirsiniz.

E) Paramana tokaların bir ucundan deniz kabuğu geçirip tokayı tekrar eski haline getir, sonra da saçına tak. Özellikle yaz aylarında süper oluyo.

F) Bol bir tişörtün belini yandan düğüm yaparak herkesin dikkatini çekebilirsin.

G) Eski bir tişörtünün tek omuzunu keserek, hem hoş bir dekolte yapabilir, hem

de eski tişörtü değerlendirebilirsin. Ama dikkat et kestiğin omuzdan iplikler filan çıksın böyle... Daha hoş ve orijinal duruyo...

H) Penye bir eteği iki yanından veya ön ve arka ortasından keserek yenileyebilir, yırtmaçlı bir eteğe sahip olabilirsin.

D) Tişörtünün kollarına ya da gömleğinin yakalarına bir sürü renk renk minik göklek düğmesi dik. Ama biraz fazla olsun, aralan çok açık olmasın. Ne kadar güzel olduğunu giydiğinde anlıycaksın.

J) Tırnaklarının uçlarına koyu kahve, geri kalanına da kırmızı oje sürerek enteresan ve hoş bir hava yaratabilirsin. Ben denedim acaip güzel oluyo...Bildiğin fransız manikürünün renkli versiyonu gibi yaniii...

K) Eğer kulağında iki veya üç delik varsa, ince uzun zincir küpeleri bir delikten geçirip diğerine tak. Sonra da kulağına bakanları seyre dal...

L) Eski penye ve dar ceketini tam göğüs altından keserek, şıp diye şu yeni moda ve pahallı bolerolardan bir tanesine sahip olabilirsin.

M) Uzun kollu sivetişörtünün kollarını ve belini kes, içine beyaz askılı bir bluz giy, at kendini

ortama. Kollarını da ister bileklerinde sıvayarak kullan, ister tozluk olarak, ister saç bandı...

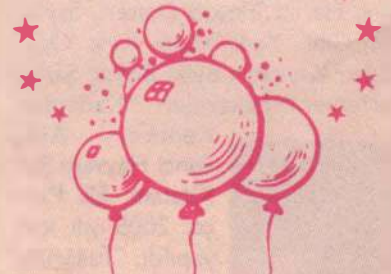
N) Denizci modası geliyor, hemen bir tane çizgili bulüz alsan iyi olur...

O) Eski file çoraplarını keserek, parmaksız eldiven gibi kullanabilirsin.

P) Tişörtünün yanlarındaki dikişleri kesik kesik kes. (_ _ _) içine farklı renk bir tişört giy. Yanları acaip güzel duruyo, çünkü içine giydiğin tişörtün rengi görünüyö oralardan...

Q) Eski çantana, gömleğinin yakalarına, tişörtünün kollarına herhangi bir tuhafiyeciye giderek zimba bastırabilirsin. Ama sık sık bastırt, öyle daha şık duruyo...

R) Eski kazağının önünü tam ortasından kesersen, içine bir de tişört giyersen fıstık olursun...



Bir dahaki Hayvan'a kadar mutlaka gidiş, yapın, giyin.

Düdü'ten sevgiler. Görüş, istek ve eleştirileriniz için
dudut1@hotmail.com



Bulmaca Buldurmaca Paldır Kültür Doldurmaca

	Hız	İkkel silah	Bir bağış	Politikacı derti	Yer fıstığı	Tasvir etmek
	"Eksik..." (söz)	Baş Özgürlük Örgütü	Dolama	Birinden çok korkma	Avuç	Ses yankısı
	Köpek	Hem de, üstelik	İlaç	"... Gündeş"	Semt	
	Yanıklık	Önemli bir yazarımız				
Fotoğraftaki kişi	Bulmacada su	Kir, paçak	Brom simgesi	Bir bayramımız	Gavur peygamberi	
Fotoğraftaki düşünür	Söylenti					"Yas yazma..." (uyarı sözü)
Uyma			Beklenti		İsviçre'de bir ırmak	Bir ay adı
Sarmal oyuk				Vedia		
	Su yolu					
	Zaman					
Yandırtı		Üzü		Arapçada trapedi		
Alkışver				Kıy midesi		
			21. Harf			
Mezar sorgucusu				Hükümdar'ın hali		
Ticaret eprası				Uçukluk	Tian stage	
		Tanzanya plakası				Unvan
						Aynı bir sözcük
Kars'ta ören yeri	Eğilim			Bir nota	Avuç içi	Türkiye'nin zayıf yönü
				Mazot		Kasık
	"... Ryan" (aktrist)	Sonsuz	Kemik toparlağı		Örnek	
			Bir denizimiz		Panik, mısırın	
Numara	"... Tunçay" (yazar)		Kısaça osteoloji			Bo Derek filmi
			Dergimizin eski adı			Eğirme değneği
	Eski dilde baba		"Zaman kökü, köle..."			
			"... molla" (söz)		Kıran	
Türklerin ana yurdu						
Almanya plakası					Yasaklama	
	Galyum simgesi	Bir sayı	Rusça'da evet	Çoğuna		
			G.Afrika plakası	Safra		
Fotoğraftaki aktrist						
Argoda kılık, kıyafet						
		Edebiyat kışlatması		Büyükanne		

hayvanARTbahçesi

Mektup: İstiklal Cad. Turhol Han. No:373 D:7 Beyoğlu / İST e-posta: hayvandergisi@yahoo.com

Zamanda Eriyiş

Ne ki kuş sesi oratoryosu!
Şakaklarımdan dökülmüş
gül kurusu.
Bitkin sözcükler dudaklarımda,
Küskün zamana hepsi.
Çünkü erimiş tüm zamanların leşi.

Elvan Lebe / Alamut Köyü

Karar

Artık kararlar vermenin, planlar yapmanın ve hayalleri gerçekleştirmek için çalışmanın zamanı geldi. Aslında bir yerinden yakalamıştım bu olması gerekeni; ama artık tamamıyla kendimi vermenin zamanı geldi. Bana en iyi örnek siz oldunuz. Dergicilikteki başarınız, beni hem fanzin çıkarmaya itti, hem de insanlara bazı şeyleri sevdirmenin, hatırlatmanın KDV dahilinde olmadığını öğretti. Tekrar teşekkür ediyorum hepimize, yanaklarınızdan öpüyör, en iyi dileklerini sunuyorum. Sürekli yazmanın, sizinle birşeyleri paylaşmanın, derginizle benim de bir şair olmaya çabaladığının görülmesinin ne kadar büyük mutluluk olduğunu anlatmam, başka ciltler konusudur. Artık size yazmaya-çağım... Bunun nedeni olumsuz şeyler değil, aksine, belirttiğim gibi, kendimi yazarlık ve şairlik konusunda eğitmek istemem. Böylece arada bir değil de, sürekli, birikim oluşturmak için okuyacağım. Bir gün karşınıza, daha iyi, daha tecrübeli, yenilikçi ve unutulmayacak yazılarımla geleceğim. Belki gerçekten de karşı karşıya geliriz. Her zaman yeni fanzinleri yollarım size, veya başka çalışmalarımı. En azından o güne kadar beni unutmazsınız. Hoşçakalın, aklınız ve kaleminiz kötülükle karşılaşmasın.

Ahmet Özcan / Mersin

Kayıp

Ana, uzatma ellerini
kuşatırken siren çığlıkları
dokunulmazlığını kent
kimliğim kuşkusundadır
ihtimal tutanakların.
Parmak izlerini tedirginliğimden
sil ve ardına bakma.
Yangında emzir umudu direnişin
Ana, düşerse sorguda yürek
suskun ve ağır
chekebilir pimini yaşamın
olası çoğalırken devrimler
gölgesinde barikatın
ağladığına ağlamamı istemiyorum
anladığına ana

Ersin Kalaycı / Trabzon

Fason Öğütler Kitabı 3

Şu an işe yaramasa da önemi çok büyük: Cinsiyet

Aslında olay çok basit; belden aşşağı tarafınızda bir çıkıntı bulunuyorsa oğlan, yok orası dümdüz geliyorsa değilsiniz demektir. Buradan görünen sanki oğlan gibi, ancak moraliniz bozulmasın, büyümeye tüm organlar dahil. Çıkıntıya bağlı olarak, anaya karşı bir düşkünlük olacak, normaldir. Babayla ilişkiler ise hayli limoni, memeye ortak çıkışınız arada soğuk rüzgârlar estiriyor.

Severyus / İstanbul

Denklem

hatırladım, dilin üzerine
konan toz, sözle çıkmazdı
parlaklığı da yetmezdi gökyüzünün
ve çoğaldı artık,
suyu kesen başka bir kirlilik,
kanı kesen katliam
artık, yeraltına insen,
çelişki ve buruk bir yalnızlık

kedere boğulmuş bir suçlulukla
geçer insanlar çoğu zaman
alnıma düşer izdüşümleri,
dönüp geriye bakamam
icitirim aklımı, kapatırım hayatımı
beton sandıklara
ortaya koyduğum düşlerim,
çerçevesi sizde saklı

unuttum, eskitir miydi zaman,
yeniler miydi, çıkamadım içinden
bu küçük denklemin
acımak mı, merhamet vermek mi
bir denklemle daha tıkadım kendimi

çiçeklerden söz etsem,
kalplerin ritmi değişir
kuşlardan söz etsem
düşümlerim boğazlar
dağlar başka bir iç çekiş
suların sesi başka bir özlem

hatırladım, yürekteki telaşın
iniltisiydi itiraf
tutkudan yoksun gözlerin döneği
hangi sözler ezberlenir
en çok böyle anlarda
ezberi en çok hangi sözler bozar

vicdanımla tuhaf bir sohbetteyim şimdi
evet, düşündüğünüz tüm kötülükler bende
büyük hayaller,
ince gel-gitler, pişmanlıklar,
vedalaşmak kadar uzunmuş yolum

unuttum, beklemek içimdeki
yolun mu yasasıydı uzaktaki sevgilinin
bensiz yürüyüşlerinin mi
çoğaldıkça denklemler
seyir defteri sayfalarında
beklenen mutluluklar
başka mevsimlere kalırdı

aynalara baksam, çoğalır yüzümdeki izler
gecenin hükmü iner bedenime
süzülürüm aranızdan vakitsizce
vakitsizce terk ederim
niyetlerinizin orta yerini

ardımdan söyleyeceğiniz
sözler hükümsüzdür, tekzip ediyorum
Özgün E. Bulut

İtiraf ediyorum;

Geçen gece yatağa işedim!

Yetişkin, üstelik, anne bir kadın
olarak utanarak söylüyorum ki, yatağa
işedim! Eşimin karşısındaki durumumu



Arkadaşlarımız

Gülcan

(Bakangör)
ile

Memed

(extramücadele)
evlendiler.
Bir sayfada
kocasımlar
inşallah.

hayvan

Akşamsefası



Kenan Onuk



Jak Deleon



Alev Koral



S. Yerasimos



Hulki Saner

Anılarıyla hep hayatımızda olacaklar...

düşünebiliyor musunuz? Çocuğun üstüne de atamam ki, çocuk odasında ya-
tıyor. Çarşaf, çamaşırım, pijamam su
içinde. Eşim, bir bana bir yatağa bakı-
yor. Ben gülecek diye bekliyordum, gül-
müyor. Gülse olayı hemen şımarıklığa
vereceğim ama karşımda ayaklanmış
saçlarıyla "bu ne hal?" der gibi bakıyor.
Akşam karpuz yeseydim, bira içseydim
bahanem hazır olacaktı, o da değil. Da-
ha da olmadı çok üstüme gelirse cevabım
hazır "Doğum yapan kadınlarda id-
rarını tutamama durumları olurmuş."
Ama kuzum ben kaçırmayı da aşıp hep-
sini koyvermişim. Utancımдан göz gö-
ze gelmemeye çalışıyorum. Yalnız se-
zinliyorum ki bana bağırarak.

-Utanmıyor musun? Utanmasına
utanıyorum; ama bunda suçlu ben de-
ğilim. Şeytan! İlkokula giderken de za-
man zaman yatağa yine bugün işediğim
gibi işiyor, annemin sinirlerini geriyo-
rdu. Sinir olan annem; bana göre beni
sinir etmek için, ona göre beni terbiye
etmek için mevsim ne olursa olsun ya-
tağı, yorganı iplere seriyordu. Meraklı
komşular kısa bir soruşturmadan son-
ra iptekilerin sebebinin anlayıp öneri ve
nasihatlarla başlıyorlardı. Bir babam
benden yana, hâlden anlıyor.

- Hanım yapma, çocuğun suçu yok,
bu şeytanın işi! Babam doğru söylüyor-
du. Her zaman altıma işemeden önce
rüyamda uzun bir tuvalet sırası görü-
yordum. Sonra bir ses (şeytanın sesi)
"Hadi kızım sıra sana geldi" diyor ve al-
tıma yapıyordum. Aynı rüyayı hâlen gö-
rüyorum. Yine o tanıdık ses "Hadi kı-
zım sıra sende" diye sesleniyor ama bu
kez oyuna gelmiyorum "Hayır hayır bu

bir rüya" deyip yapmıyordum. O gece
aynı rüyayı tekrar gördüm ve o ses ba-
na ısrarla yap dedi. Ben de yaptım.
Eşime bu rüyalarından bahsedince beni
doğru bir psikologa götürdü. Çözüm-
leme; ben gerçekten de suçsuzmu-
şum. Rüya kişi'nin bilinç altının sesle-
nişimi. Küçükken tuvalet alışkanlığı
kazanmam sırasında maraz bir durum
yaşanmış. O ses de şeytanın sesi değil
benim bilinç altımın sesiymiş. Psikolo-
gunda yardımlarıyla bu rüyalarla baş
edebilme yöntemlerini öğrendim, bun-
dan sonra böyle bir sahne yaşamayaca-
ğım. İnşallah.

Ayten Kaya / İstanbul

Postmodern İklemler

Buyurganlıktan sıkılganlığa doğru yel-
ken açtım
Kaptanın sefil defterinde
uğursuz bir kaltak misali
Arkamda her zaman
güvensizlik bıraktım
Züppe zindanlarda hep seni
haykırdım bensizliğime
Sessizliğimde belki
başka bir anlam gizliydi
Post modern ikilemler panayırı
ne kadar anlamsız gözükse de
Seni aramak bulmaktan
daha kıymetli

Gönenç Göcmengil / İzmir

Terbiye

1) Sadece çocukluk olsun diye, tatlı su
balıklarına inat acı sulardaki dip balıkla-
rının renklerini giyindiğimiz zamanlar-
dan biriydi. Derinliği kestirebilmek adı-
na ölçüleri kafalardan silip atınca, düş

çeperlerimizden bir netlik yansıdı gece-
ye. Ve dip kokusunun zoru ile kapanan
kapılara orantılı olarak değişince odak,
saydam ve gereksiz kaldı bedenlerimiz.
Üstelik tek kelime etsek patlayacaktı,
korkudan kanı çekilen yüreklerimiz.
Artık ne günü tanıyordu düş terbiyecileri,
ne de güneşi. Bundan böyle tek
görevleri, varsaydıkları yarınlara makul
düşün diye gözlerimizi karanlığa ka-
şarlayıp, bugüne dek tavizsiz duruşlar
sergilemiş gölgelerimizi istedikleri gibi
biçimlendirmekti.

Aralarından en küçük ve en görün-
mez olanı çıkıp sahnenin başına, başla-
dı konuşmaya "Sizler ile aramızda her-
hangi bir oyun yok.İçinizden nasıl ge-
çerse, canınız nasıl çekerse öylece eği-
lin kürsünün önünde. Ve son kez ol-
mak şartı ile özleyin kendinizi. Hemen
peşi sıra yalın kurallardan mesela iki
kere ikiden çıkarın yeni yaşantılarınızın
yasalarını. Ama ilk olarak şimdiye dek
çılgin saydığınız saatlerin karşısına geçip
kuracaksınız, sizlere sunduğumuz ya-
rınları" Sustuğunda her birimiz çoktan
yoğrulacak kıvama gelmiştik, ya da on-
lar öyle sandılar.

Salih Demirci / İstanbul

Zaman Aşımı

Uyuyorum, uyanıyorum
Yatıyorum, kalkıyorum
Bazen gülüyorum,
bazen ağlıyorum
Birkaç gün kilo alıyorum
Sonra ne kadar da
zayıfım diyorum
Ve hemen tıka basa
yemek yiyorum
Bir daha uyuyorum,
bir daha uyanıyorum
Arada kedilere yemek veriyorum
Bazen duvarlara
vuruyorum başımı
Bazen yatağıma
çağırıyorum ay ışığını
Evde mi kaldım acaba,
epey aldım yaşımı başımı
Bekliyorum kaç yılda tamamlanır,
bir aşkın zaman aşımı

Tuğba Aksak / Urla



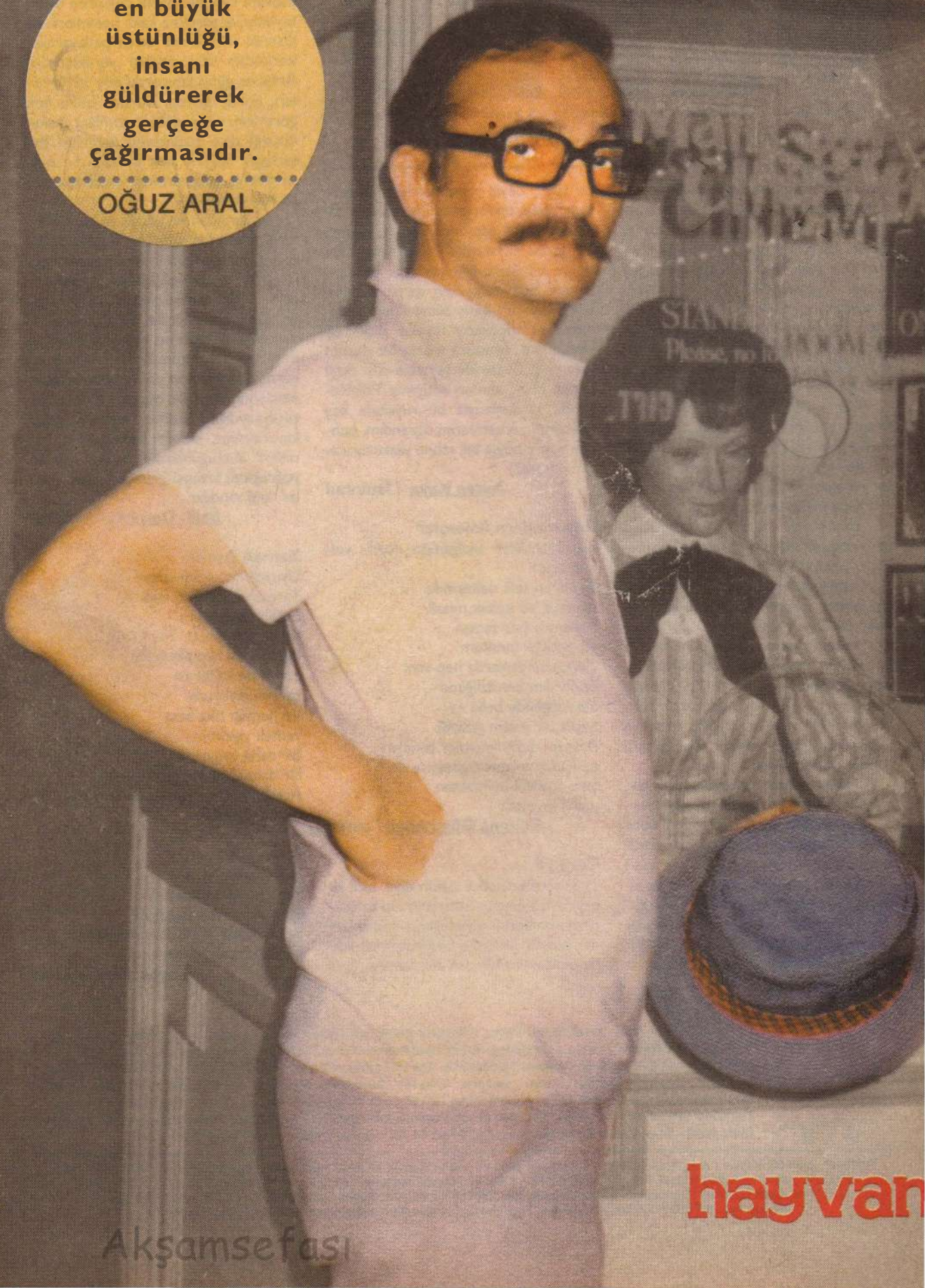
Ağustos 2005 • Aylık Yerel Süreli Yayın • İmtiyaz Sahibi ve Genel Yayın Yönetmenimiz: Metin Üstündağ
Yazı İşleri Müdürümüz: Hatice Üstündağ Haber Merkezimiz: Faruk Kaya, Yıldız Bilgin Bayazıt, Mehmet Duru,
Seray Şahiner, Seyit Ali Aral • Ankara Temsilcimiz: Emrah Serbes • Grafik Tasarımımız: Mustafa Devrim Özdoğan
Lojistik Destekçilerimiz: Pinar Öztürk, Mevlüt Gülveren İşletme Müdürümüz: Orhan Açar
Satış Müdürümüz: Cüneyt Aydın • Adresimiz: İstiklal Cad. Turhol Han. No:373 Daire:7 Beyoğlu / İSTANBUL
Tel: 0212 293 32 77 - 78 Faks: 0212 245 85 56 Yayıncı: PAK Basın Yayın e-posta: hayvandergisi@yahoo.com
ISSN 1303 - 944X Baskı: İlica Matbaası (0212 880 40 75) • Genel Dağıtım: DPP (0212 622 22 22)

Yurtiçi: 1 yıllık 35 Milyon / 6 aylık 20 Milyon • Avrupa: 1 yıllık 25 Euro / 6 aylık 15 Euro ABD ve Uzakdoğu: 1 yıllık 50 Dolar / 6 aylık
30 Dolar / Abonelik için İrtibat Tel: 0212 293 32 77 / 3 hat Ali Haydar Akkaya Hesap No: PAK BASIN YAYIN LTD.ŞTİ adına
TL: Yapı Kredi Bankası Parmakkapı Şubesi Hesap No: 1101003-2 EURO Hesap: Yapı Kredi Bankası Parmakkapı Şubesi
Hesap No: 3006501-1 / DOLAR Hesap: Yapı Kredi Bankası Parmakkapı Şubesi Hesap No: 3006502-9

Akşamsefası

Mizahın
en büyük
üstünlüğü,
insanı
güldürerek
gerçeğe
çağırmasıdır.

.....
OĞUZ ARAL



hayvan

Akşamsefası